

www.burmeseclassic.com

ယက်ဖ်တူရှင်ကို
နှင်း

တွေ့ဆုံခြင်း

မောင်သာမည

ကျော်မွှေးစာပေ

အမှတ် ၁၂၊ ဘီ၊ တတိယအလွှာ၊ စက်တွင်းလမ်း၊

ဆင်မင်းရပ်ကွက်၊ အလုံမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။

ကျော်မွှေး အနုပညာ အစီအစဉ်

- ၁ -

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း
မောင်သာမည

ပြန်ဆိုကျော်

တကောင်းစာအုပ်တိုက်

အမှတ် ၅ (၁)၊ ဇေယျာသီရိလမ်း၊

ကမာရွတ်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း-၅၂၆၀၂၉

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၅၁/၂၀၀၄(၅)
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၁၀၃/၂၀၀၄(၉)

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၄ အောက်တိုဘာ

Cover art

ဆုယဉ်လင်း

စီစဉ်သူ - စိုင်းဝင်းမြင့်

အတွင်းဖလင် - အောင်ဇော် (ပုံရိပ်ရှင်)

ထုတ်ဝေသူ

ဦးကျော်ဟင်း (ယုံကြည်ချက်စာပေ) ၀၉၁၀

အမှတ် ၁၁၁၊ ၃၃လမ်း။ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

မျက်နှာပုံးနှင့် ဆတွင်းပုံနှိပ်

ကာလာနု ပုံနှိပ်တိုက်၊ ဦးစော်မြင့်ဝင်း (၀၆၈၂၁)

၃၁ လမ်း။ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်

အုပ်ရေး - ၅၀၀

တန်ဖိုး - ၆၀၀ ကျပ်

ဘာသာပြန်သူ၏ စကား

ဤစာအုပ်တွင် ယက်ဖ်တူရှင်ကိုနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းနှစ်ခုကို ဘာသာပြန်ထားပါသည်။ တစ်ခုမှာ ၁၉၇၁ ခုနှစ် ပလေးဘွိုင်မဂ္ဂဇင်းနှင့် အင်တာဗျူးဖြစ်၍ ကျန်တစ်ခုမှာ N.G.O အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် NATIONAL SECURITY ARCHIVE အဖွဲ့မှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၁၇ တွင် ထုတ်ဝေသော စာစောင်၌ပါရှိသည့် အင်တာဗျူးဖြစ်ပါသည်။ ဤအင်တာဗျူးများကို ပြန်ဆိုခြင်းမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ရှိသော ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာ စသည့် အနုပညာရှင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကို သိစေချင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အလှည့်အပြောင်းများ၌ စာပေအနုပညာရှင်များသည် အရေးကြီးသောနေရာမှ ပါဝင်နေသည်ကို သတိချပ်စေလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ပါ၏။

မောင်သာမည

ယက်ဖ်ဂျင်နီယက်ဖ်တူရှင်ကို (စာပေဘဝ ကောက်ကြောင်း)

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုသည် ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ နယ်နှင်ခံရသော ယူကရိန်းနယ်သားတို့မှ ဆင်းသက်လာသည့် စတုတ္ထမျိုးဆက်ဖြစ်သည်။ သူ၏မွေးနေ့မှာ ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၁၈။ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် မော်စကိုမြို့သို့ ရွှေ့ပြောင်းလာပြီး ၁၉၅၁ မှ ၁၉၅၄ ထိ ဂေါ်ကီစာပေ တက္ကသိုလ်တွင် တက်ရောက်သင်ကြားသည်။ သူ၏ပွဲဦးထွက် ကဗျာ ရှည် ZIMA JUNCTION ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသည်။ နိုင်ငံတကာ၌ စတင်ကျော်ကြားခဲ့သည်မှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် BABI YIR ကဗျာနှင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းကဗျာထဲ၌ နာဇီများနှင့် ရုရှား ဆန့်ကျင်မှုဝါဒတို့ကို ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ထားသည်။ ယင်းကဗျာကို ရုရှ၌ ၁၉၈၄ ခုနှစ်အထိ ပုံနှိပ်ခွင့်မရရှိခဲ့။

စတာလင်၏ အမွေခံများ (၁၉၆၁) ကဗျာကို ပါတီ၏ ထောက်ခံမှုဖြင့် ပရာဗဒါသတင်းစာတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၉၈၇ ခုနှစ်အထိ ထပ်မံပုံနှိပ်ခွင့်မရရှိခဲ့။ စတာလင် ကွယ်လွန်သွားသော်လည်း စတာလင်ဝါဒကတော့ ဆက်လက်ရှင်သန်နေသေးကြောင်း သတိပေးခဲ့သည့် ကဗျာဖြစ်ပါ၏။

A PRECOCIOUS AUTOBIOGRAPHY ကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေပြီးနောက်တွင် ယင်းအခွင့်အရေးများကို နှစ် နှစ်ကြာ ရုပ်သိမ်းခြင်းခံရသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် UNDER THE SKIN OF THE STATUE OF LIBERTY ပြဇာတ်ဖြင့် အကြီးအကျယ် အောင်မြင်မှုရရှိသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်များမှစတင်၍ ယက်ဖီတူရှင်ကိုသည် ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ် အများအပြားတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ နိဗယ်ဝတ္ထု ရှည်ကြီးများကိုလည်း ရေးသည်။ သရုပ်ဆောင်အလုပ်ကိုလည်း လုပ် သည်။ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာလည်း လုပ်သည်။ ဓာတ်ပုံလည်း ရိုက်သည်။ အနုပညာနယ်ပယ်၌သာမက နိုင်ငံရေးနယ်တွင်လည်း ထင်ပေါ် ကျော် ကြားသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ကွန်ဂရက် တွင် အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှစ၍ ရုရှ PEN အဖွဲ့ကြီး၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ဝိဇ္ဇာ သိပ္ပံ အကယ်ဒမီအသင်းကြီး၏ ဂုဏ်ထူးဆောင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခြင်းခံရသည်။

ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ရေအိုင်ကြီးဖြစ်သည့် ဘိုက်ကယ်ရေအိုင်ကြီး ညစ်ညမ်းလာမှုကို အများပြည်သူ သိရှိလာအောင် သူ ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ်စနစ် ပြိုကျသွားသည့်အခါ စတာလင်စနစ်၏ ဖိနှိပ်မှုဒဏ် ကို ခံခဲ့ရသူတို့အတွက် အမှတ်တရ ရုပ်တုကို ကေဂျီဘီဌာနချုပ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်၌ စိုက်ထူရေးအတွက် အရေးပါသည့်ကဏ္ဍမှ ထက်သန်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုကြီး ဘုန်းမီးနေလတောက်ခဲ့စဉ်က အကျော်ကြားဆုံး ရှုရှုကဗျာဆရာအဖြစ် ကမ္ဘာက သိမှတ်ထားသည်မှာ ယက်ဖ်တူရှင်ကို ဖြစ်ပါသည်။ သူ၏ကဗျာများသည် သံကန့်လန့်ကာ နယ်နိမိတ်ကို ဖောက်ထွင်းဖြတ်ကျော်၍ ကမ္ဘာပြည်သူတို့၏ နှလုံးသားများဆီသို့ ဝင်ရောက်နိုင်သည်အထိ ပြောင်မြောက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ကဗျာများ၌သာလျှင် အတောင်ပံပါသည်မဟုတ်။ ကဗျာရှင်ကိုယ်တိုင်ကလည်း ကမ္ဘာအနှံ့ ခြေဆန့်သော မဟာခရီးသည်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ (လွန်ခဲ့သည့် အနှစ်နှစ်ဆယ်တစ်ဝိုက်က မြန်မာနိုင်ငံသို့ပင် လာရောက်ဖူးသေးသည်။) တင်းကြပ်လှသည်ဆိုသော ဆိုဗီယက်အစိုးရနှင့် မကြာခဏ မကြေမလည်ဖြစ်တတ်သော ကဗျာဆရာကြီး ယက်ဖ်တူရှင်ကို သည် အနောက်နိုင်ငံများသို့ ခရီးထွက်ရင်း အဖနိုင်ငံတော်ကြီးအတွက် သံခင်း၊ တမန်ခင်း အလုပ်များကို တရားမဝင် ဆောင်ရွက်ပေးသည်ဟုလည်း ဆိုပါသည်။ ထိုအချိန်က အမေရိကန်သမ္မတ နစ်ဆင်နှင့်လည်းကောင်း၊ လုပ်ကြံခံရ၍ ကွယ်လွန်သွားသူ သမ္မတ ကနေဒီ၏ မိသားစုနှင့်လည်းကောင်း တွေ့ဆုံခဲ့ခြင်းကို ရည်ညွှန်းပြောဆိုခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သို့သော် ယက်ဖ်တူရှင်ကိုကား ပါတီဝင်တစ်ဦး မဟုတ်ခဲ့။ တစ်ပါတီ ကြီးစိုးသော နိုင်ငံတွင် ပါတီသို့ မဝင်ရောက်ဘဲလျက် နိုင်ငံရေးအရ သိမှတ်ခံရမှုကို အရယူနိုင်ခဲ့သည်မှာ ယက်ဖ်တူရှင်ကို၏ ထူးခြားသော ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဖန်ဆင်းရှင် ဂျေဒ်ကို လက်မခံသော ကွန်မြူနစ် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ သူက ခရစ်ယာန်ဘာသာကို နှစ်သက်မြတ်နိုးကြောင်း အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ရွှေဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော လက်ဝါးကပ်တိုင်လေးကို လည်မှာဆွဲသည်အထိ ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုဗီယက် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပတ်သက်၍ သူ၏ဝေဖန်ချက်များမှာ အနောက်တိုင်း စာနယ်ဇင်းတို့၌ မျက်နှာဖုံးခေါင်းစည်းသတင်းများ ဖြစ်သည်အထိ အုတ်အော်သောင်းတင်း ရှိသော်လည်း သူ၏ဝေဖန်ချက်တို့မှာ မလိုမုန်းထားစိတ် ကင်းရှင်းသည့်အတွက် ပါတီကိုယ်တိုင်ကပင် လေးစားရသည်ဟု ဆိုသည်။ ခင်မင်ရင်းနှီးသော မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းတစ်ဦး၏ ဝေဖန်ချက်မျိုးနှင့် နှိုင်းကြသည်။

ယက်ဖ်တူရှင်ကိုသည် ဆိုက်ဘေးရီးယားနယ် ကျေးလက်စခန်းငယ်တစ်ခုတွင် မွေးဖွားလာခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သူ၏မွေးနေ့မှာ ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်။ မိသားစုက လယ်သမားမိသားစုဖြစ်သည်။ သူ၏နာမည်ကျော် 'ဇီးမားလမ်းဆုံ' ကဗျာကြီးမှာ သူ၏ မွေးရပ်ဇာတိကို အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ငယ်စဉ် ကလေးဘဝ၏ အတွေ့အကြုံနှင့်ပတ်သက်၍ အစောဆုံး မှတ်မိသည့်ကိစ္စမှာ သူ၏အဘိုးနှစ်ယောက်လုံး ရုတ်တရက် ပျောက်ကွယ်သွားသည့် အဖြစ်အပျက် ဖြစ်၏။ စတာလင်ခေတ်အတွင်း အကျဉ်းစခန်းများသို့ အပို့ခံရပြီး သေဆုံးသွားခဲ့ကြသည်။ သူ ငယ်စဉ်ကပင် မိဘနှစ်ပါးကလည်း ကွာရှင်းပြတ်စဲခဲ့ကြသည်။ စစ်ကြီးအတွင်း၌ကား အဆိုတော်

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဆယ်ကျော်သက်ရွယ်တွေ ပြောဆိုတဲ့ ဗန်းစကားတွေနဲ့ ရေးထားလို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီစာအုပ် ဘာသာပြန်က သိပ်ကောင်းပါတယ်။ ရုရှဘာသာပြန်ဆရာကလည်း သိပ်တော်တဲ့ သူကိုး။ ရီတာရိုက်ကိုဗာလီဗာဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးပါ။ သူက ကျွန်တော်တို့ ရုရှမှာ နာမည်အကျော်ဆုံး ကဗျာဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မာယာကော့ဖ်စကီးရဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ဂျေဒီဆလင်ဂျာရဲ့ ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်ရာမှာ ရုရှ ဆယ်ကျော်သက်တွေ သုံးစွဲတဲ့ ဗန်းစကားနဲ့ အရအမီပြန်ဆိုခဲ့တာပါ။ ဒါမျိုး အရင်က မပေါ်ဖူးသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဝတ္ထုဘာသာပြန် ထွက်လာတော့ ဂယက်တော်တော်ကြီးခဲ့ပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ **။** ဒီဝတ္ထုရဲ့ အကြောင်းအရာက အမေရိကန်နဲ့သာ သက်ဆိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနဲ့

တောင် ရုရှပြည်မှာ လူကြိုက်များတာ ဆရာ မအံ့ဩမိဘူးလား။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ **။** ဝတ္ထုရဲ့ ဝန်းကျင်ကသာ အမေရိကန်ဝန်းကျင်ဖြစ် လို့ အမေရိကန်ဆန်တယ် ပြောရမှာပါ။ ဝတ္ထုက

ဖော်ကျူးတဲ့ အကြောင်းအရာကတော့ သာမန်လူတွေအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကြီးကောင်ဝင်ချိန်ကို ဝင်ရောက်တဲ့အခါမှာ ကျယ်ပြောလှတဲ့ လောကကြီးအတွင်း မျက်စိလည် လမ်းမှားတတ်ပုံအကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုပြဿနာမျိုးဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးကလူတွေ တွေ့ကြုံရတဲ့ ပြဿနာပါ။

ပလေးဘွိုင်။ **။** ဆရာရဲ့ ကဗျာတွေကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တာ အောင်မြင်မှု ရပါရဲ့လား။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ **။** မရပါဘူးဗျာ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်က ကျွန်တော့် စကားလုံးတွေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပဲ ဖော်ပြနိုင်

ပြီး အသံဂီတကိုတော့ မဖော်ကျူးနိုင်ဘဲကိုး။ ဘယ်ရုရှကဗျာမဆို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ရင် ဒီတိုင်းချည်း ဖြစ်တာပါပဲ။ ရုရှစကားက အင်္ဂလိပ်စကားထက် ဂီတသံပိုပါပါတယ်။ အသံပိုသာပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်း။ **။**ဒါကြောင့် ရုရှစကားဟာ ကဗျာရေးဖွဲ့ရာမှာ ပိုပြီး ကောင်းနေတာလား ဆရာ။

ယက်မ်တူရှင်ကို။ **။**ဟုတ်ပါတယ်။ ၁၈ ရာစု ရုရှကဗျာ စာဆိုတော်ကြီး မစ်ဟေးလိုဗာနိုဆော့ဖ်က ဘယ်လိုပြောခဲ့သလဲဆိုရင် ရုရှစကားမှာ အင်္ဂလိပ်စကားရဲ့ အားကောင်းမှု၊ ပြင်သစ်စကားရဲ့ လှပမှု၊ အီတလီစကားရဲ့ ဂီတဆန်မှုနဲ့ စပိန်စကားရဲ့ မြင့်မြတ်ခမ်းနားမှုတွေ အကုန်ရှိနေတယ်တဲ့။ ကျွန်တော်ဟာ ဒီဘာသာစကားငါးမျိုးလုံးကို တီးမိခေါက်မိရှိတဲ့သူဖြစ်တာမို့ လိုဗာနိုဆော့ဖ်ရဲ့ စကားကို ထောက်ခံပါတယ်။ ရုရှစကားဟာ အလွန်ဂီတသံပါပြီး သာယာလှတာကြောင့် ကာရန်အတွက် အလွန်အခွင့်သာပါတယ်။ ကာရန် အသစ်အဆန်းတွေ ရရှိဖို့ပင် အခွင့်ကောင်းပေးပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်း။ **။**ရုရှကဗျာမှာ ကာရန်က ဘာကြောင့်အရေးပါတာလဲ ဆရာ။

ယက်မ်တူရှင်ကို။ **။**ကာရန်မပါရင် ကဗျာမဖြစ်ဘူးဗျ။ အမေရိကန်မှာတော့ ဒီလိုမဟုတ်တာ ကျွန်တော် သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရုရှမှာတော့ ကာရန်ပါမှ ကဗျာဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ကျွန်တော်တို့ကဗျာမှာ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ပြဿနာတစ်ရပ်ကတော့ ကာရန်အသစ်တွေ ချို့တဲ့နေတဲ့ ပြဿနာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကာရန်အားလုံးကို သုံးစွဲပြီးပြီလို့ ပြောတဲ့စကားဟာ ကလီရှေးတောင် ဖြစ်လုလုပါပဲ။ ဒါကို မာယာကော့ဖ်စကီးက ကဗျာတစ်ပုဒ်မှာ ဖော်ပြခဲ့သေးတယ်။

“သေချာတာက

အသုံးမပြုရသေးတဲ့ ကာရန်တစ်ဒါစင်ဟာ

ဗင်နီစွီးလားနိုင်ငံရဲ့ တစ်နေရာရာမှာ

ကျန်နေဦးမှာပဲ”တဲ့။

ဒါပေမယ့် ဒါဟာ မမှန်ပါဘူး။ မာယာကော့ဖ် စကီးကိုယ်တိုင် ကာရန်နည်းသစ်တွေကို ရှာဖွေခဲ့တာပဲ။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်လည်း ကာရန်သစ်တွေ ဖန်တီးခဲ့ပါတယ်။ ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်တုန်းကဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ ရုရှအဘိဓာန်စာအုပ်တစ်အုပ် ထဲမှာ ဝေါဟာရတစ်လုံးချင်း မွေနှောက်ကြည့်ရှုခဲ့ပါတယ်။ ကာရန် အသစ်ပေါင်း တစ်သောင်းလောက် တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ ဒီကာရန်အသစ် တွေကို မှတ်စုစာအုပ်တစ်အုပ်နဲ့ ရေးမှတ်ထားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် လုပ်ခဲ့သမျှ သဲထဲရေသွန်ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ မှတ်စုစာအုပ် ပျောက်သွား တယ်လေ။

ပလေးဘွိုင်။

။ဆရာရဲ့ ကဗျာတွေကို အားနည်းစေတာဟာ ကဗျာနည်းနာကို သိပ်အာရုံစိုက်လွန်းလို့ ဖြစ် တယ်လို့ ဝေဖန်ရေးသမားတွေက ပြောကြပါတယ်။ နောက်ပြီး ဆရာဟာ အကြောင်းအရာတစ်ခုကနေ နောက်တစ်ခုကို ခုန်ကူးနေ တယ်။ စတိုင်တစ်ခုကနေ နောက်စတိုင်တစ်ခုကို ခုန်ကူးနေတယ်။ အပျော်တမ်း ကဗျာဆရာတစ်ယောက်လို့ လုပ်နေတယ်လို့လည်း သူတို့က ပြောကြပါတယ်။

ယက်ပီတူရှင်ကို။

။ကျွန်တော်က ခရီးအများကြီး ထွက်ခဲ့တဲ့သူပါ။ နောက်ပြီး ဘဝမျိုးစုံ ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်ပါ တယ်။ လူပေါင်းစုံအတွက် စကားပြောတဲ့အနေနဲ့ ဗန်းစကားအမျိုး မျိုးနဲ့ ကဗျာဖွဲ့နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့နဲ့ ဘဝတူ

ဖြစ်ခဲ့ဖူးတာကိုး။ နမူနာပြုရရင် သူ့ခိုးတွေရဲ့စကားကို ကျွန်တော် ကျွမ်းပါတယ်။ သူ့ခိုးတွေ ပြောကြဆိုကြတဲ့ စကားဟာ သီးခြား ဘာသာစကားတစ်ခုနီးနီးပါပဲ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ကျွန်တော် ငယ်ငယ်တုန်းက သူ့ခိုးတွေနဲ့ ကျွန်တော် ပေါင်းသင်းခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပြီး ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်မှာ နေကြတဲ့ ပစ္စည်းမဲ့ အလုပ်ကြမ်း သမားရဲ့ ဗန်းစကားတွေလည်း ကျွန်တော် သိတယ်။ ဘာ့ကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အလုပ်ရုံတစ်ခုမှာ အလုပ်သမား ဖြစ်ခဲ့ ဖူးတာကိုး။ နောက်ပြီး သင်္ဘောသားလည်း လုပ်ခဲ့ဖူးတာကြောင့် သင်္ဘောသားတွေရဲ့ စကားတွေကိုလည်း ကောင်းကောင်းသိထား ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဘာသာစကားကို ချစ်တယ်။ ဘာသာစကား ကို နားထောင်မှတ်သားတတ်တဲ့ နားမျိုးလည်း ကျွန်တော့်မှာ ရှိတယ်။ အထူးသဖြင့် ဗန်းစကားတွေကို ကျွန်တော် မှတ်မိတယ်။ ဗန်းစကား ဟာ ဘာသာစကားအစစ်ပဲ။ ခင်ဗျားပြောတဲ့အတိုင်း ဒီလိုကိစ္စတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော့်ကို ဝေဖန်ကြတယ်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်ကဗျာဟာ မတူကွဲပြားတဲ့ စတိုင်တွေနဲ့ မတူကွဲပြားတဲ့ ဗန်းစကားတွေကို ထူးထူးဆန်းဆန်း ရောစပ်ထားတဲ့ ဟင်းလေးအိုးတစ်ခွက်တော့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နေနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့်ဘဝကိုတော့ ဖော်ကျူးပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဆရာ့အနေနဲ့ နိုင်ငံတကာ အောင်မြင်မှုကိုရလာ တဲ့အချိန်မှာ သည်လိုအရပ်စကားတွေ၊ ဗန်းစကား တွေရရှိတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းတွေနဲ့ အဆက်ပြတ်သွားနိုင်တယ်လို့ ထင် ပါသလား။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ လုံးလုံးမထင်ပါဘူး။ ဆိုဗီယက်မှာက ကဗျာ ဆရာတွေကို ရုပ်မြင်သံကြား ဆွေးနွေးခန်းတွေ

ပေါ်မှာ ပွဲထုတ်တာမျိုး။ ခင်ဗျားတို့ ပလေးဘွိုင်လို မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းတာမျိုး မရှိတာကို ခင်ဗျား နားလည်ထားသင့်တယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ကဗျာဆရာကို ရုပ်ရှင်မင်းသားတွေလို သဘောမထားပါဘူး။ ကျွန်တော်က သာမန်လူတွေနဲ့ ဘာမှမထူးခြားဘူး။ လူတွေထဲက လူတစ်ယောက်၊ ကဗျာရေးတဲ့သူ ဒါပဲ။ နောက်ပြီး ခင်ဗျား သိထားရမှာက ကျွန်တော်ဟာ ဆိုက်ဘေးရီးယားမှာ မွေးလာတဲ့သူပါ။ ဇီးမားနယ်သစ်မှာ မွေးဖွားလာတဲ့သူပါ။ ဇီးမားဆိုတဲ့စကားက အဲသည်ဒေသကို ကောင်းကောင်းသရုပ်ဖော်နိုင်တဲ့ စကားပဲ။ အဓိပ္ပာယ်က ဆောင်းရာသီတဲ့။

အဲသည်ဒေသမှာ ကျွန်တော့်ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ကုန်တင်ကားမောင်းသမားတွေ၊ မီးရထား အလုပ်သမားတွေ သတ္တန်နဲ့ အလုပ်လုပ်တဲ့ လက်မှုပညာသည်တွေ၊ အဲဒီကို နှစ်တိုင်းလောက် ကျွန်တော်ပြန်ပြီး သူတို့နဲ့ တွေ့ဆုံပါတယ်။ ကျွန်တော့်အောင်မြင်ကျော်ကြားမှုဟာ သူတို့ကို ဘာမှမပြောင်းလဲစေဘူး။ သူတို့ဟာ ကျွန်တော့်ကဗျာတွေကို မြတ်နိုးကြတယ်။ မှန်မှန်ဖတ်ကြတယ်။ သူတို့မကြိုက်တဲ့ ကဗျာတွေကို ဝေဖန်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း အကာအကွယ် ပေးကြတယ်။ ကျွန်တော့်ဘက်က ခုခံကြတယ်။

ဒါက ဇီးမားမှာတင် မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် သွားတဲ့နေရာတိုင်းမှာ ဖြစ်နေတာပါ။ ကျွန်တော်က ခြေဦးတည့်ရာ လျှောက်သွားနေတဲ့သူ။ ခြေသလုံးအိမ်တိုင်သမားလို့ ပြောလိုတောင် ရမယ်။ အမြဲတမ်း ခရီးထွက်နေတတ်တဲ့သူပါ။ ကဗျာဆရာအဖြစ်နဲ့ နာမည်တစ်လုံးရလာတဲ့အချိန်မှာပဲ ပင်လယ်ဖျံဖမ်းတဲ့ သင်္ဘောမှာ သင်္ဘောသားအဖြစ် အလုပ်ဝင်လုပ်လိုက်သေးတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ သုံးနှစ်

လောက်ကပဲ ကျွန်တော်နဲ့ မိတ်ဆွေတစ်စုပေါင်းပြီး သစ်သားလှေလေး တစ်စင်း လုပ်ခဲ့တယ်။ လှေမှာ မော်တော်ဆိုင်ကယ်အင်ဂျင်(၂)လုံး ကို တပ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့လေးယောက်ဟာ သည်စက်တပ်လှေနဲ့ ရှာရဲ့ အရှည်ဆုံး လီနာမြစ်အတိုင်း စုန်ဆင်းခဲ့တယ်။ သည်ခရီးဟာ လေးလကြာပြီး ခရီးမိုင်ပေါင်း (၂၈၀၀) ကျော် ပေါက်ခဲ့တယ်။ သိပ်ပင်ပန်းတဲ့ခရီးပဲ။ နေရာတိုင်းမှာ ရပ်နားပြီး လူတွေနဲ့ စကား ပြောတယ်။ ကျွန်တော်က ကဗျာတွေ ဖတ်ပြတယ်။ ကဗျာနားထောင် တဲ့အထဲမှာ ဘူမိဗေဒပညာရှင်တွေလည်းပါတယ်။ ဘုံလယ်မြေက လယ်သမားတွေလည်းပါတယ်။ ငါးဖမ်းတဲ့ တံငါသည်တွေလည်း ပါတယ်။ တစ်ခါဆိုရင် တံငါသည်တွေဝတ်တဲ့ တင်ပါးထိရှည်တဲ့ ဖိနပ်ကြီးကိုဝတ်ပြီး ငါးပုံကြီးပေါ်မှာရပ်ရင်း ကျွန်တော့်ကဗျာ ရွတ်ပြ ခဲ့ပါတယ်။ မြို့တွေမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကျေးရွာတွေမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စခန်းသစ် လေးတွေမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရောက်ရာနေရာမှာ ကျွန်တော့်ကဗျာကို ဖတ်ဖူး သိဖူးပြီး မြတ်နိုးနေတဲ့သူတွေကို အမြဲတွေ့ရပါတယ်။

ဒီလူတွေက သူတို့ရဲ့ အောင်မြင်မှုတွေကိုလည်း ပြောပြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ရုံးနိမ့်မှုတွေကိုလည်း ပြောပြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ပျော်ရွှင်မှုတွေကိုလည်း ပြောပြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုတွေ ကိုလည်း ပြောပြတယ်။ သူတို့နဲ့ ကျွန်တော့်ကြားမှာ အတားအဆီး ရှိတာမျိုး တစ်ခါမှ ကျွန်တော် မခံစားရဖူးဘူး။ သူတို့ကလည်း ကျွန်တော့်ကို သူတို့လူတစ်ယောက်လိုပဲ သဘောထားပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်ကဗျာတွေရဲ့ သော့ချက်ပါပဲ။ ကျွန်တော်က ဒီလိုလူစားပါ။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဒါတွေကြောင့် ဆရာဟာ ဘယ်လိုကဗျာဆရာ မျိုး ဖြစ်လာပါသလဲ။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ ။ သည်မေးခွန်းကို ဖြေဖို့အတွက် ရုရှကဗျာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ခင်ဗျားသိအောင် ပြောရမှာတွေ ရှိတယ်။ တော်လှန်ရေးကြီး ပြီးတဲ့နောက်မှာ ရုရှကဗျာဆရာကြီး လေးယောက် ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ မာယာကော့ဖ်စကီး၊ ပတ်စတာညက်၊ ယက်ဆက်နင်နဲ့ ဘလော့တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာဆရာကြီးတစ်ဦး ချင်းစီမှာ သူ့အားသာချက်နဲ့သူ၊ သူ့အားနည်းချက်နဲ့သူ ရှိပါတယ်။

ကဗျာဆရာကြီး ယက်ဆက်နင်က ကျေးလက် တောရွာဒေသနဲ့ အလွန်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပါတယ်။ သူဟာ ရုရှ ကျေးလက်ရဲ့ စံပြပဲ။ ဒါပေမယ့် သူက မြို့ပြကိုပဲ ချစ်တဲ့သူပါ။ သူဟာ မြို့ပြကဗျာဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန် ကဗျာဆရာကြီး ဝစ်မင်းလိုပဲ မာယာကော့ဖ်စကီးဟာ မိုးထိတိုက်ကြီးတွေနဲ့ တံတားကြီးတွေထဲက အလှအပကို မြင်တတ်တယ်။ တွေ့အောင် လည်း ရှာတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကွင်းခေါင်ခေါင်ထဲက အထီးကျန် သစ်ပင်တစ်ပင်ရဲ့ နှင်းခဲဖုံးသစ်ကိုင်းပေါ်မှာ ယိမ်းနွဲ့လှုပ်ယမ်းနေတဲ့ နောက်ဆုံးသစ်သီးလေးတစ်လုံးရဲ့ အလှကိုတော့ သူ မမြင်တတ်ဘူး။ သဘာဝအလှကို မြင်နိုင်စွမ်းမရှိပါဘူး။ ကျေးလက်ဒေသအကြောင်း သူရေးလိုက်ရင် ပေါ့ရှုပ်ရှုပ်ပဲ ဖြစ်နေတယ်။

ပတ်စတာညက်က မာယာကော့ဖ်စကီးနဲ့ မတူဘူး။ လုံးဝပညာတတ်ပဲ။ သူဟာ သဘာဝကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ရှုမြင် ခံစားတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ထူးဆန်းတာက သူမြင်တဲ့ အမြင်ဟာ မြို့ပြဆင်ခြေဖုံးက မြင်တဲ့အမြင် ဖြစ်နေတယ်။ သူဟာ မြို့ပြမှာ တစ်ခြမ်း၊ ကျေးလက်မှာတစ်ခြမ်း နှစ်ခြမ်းကွဲနေတဲ့ လူတစ်ယောက် ပါ။ ကဗျာဆရာကြီး လေးဦးထဲမှာ ဘလော့ကတော့ အချစ်ကဗျာ တွေ ရေးရာမှာထိပ်ပဲ။ သူ့ရဲ့ ထိပ်တန်းအောင်မြင်မှုက မိန်းမတွေရဲ့

အလှကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း သိမြင်ခံစားတတ်မှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အတွက်မှာတော့ သဘာဝရဲ့ အရာခပ်သိမ်းဟာ မိန်းမဘဝထဲမှာ စုရုံးနေပါတယ်။ တော်လှန်ရေးကြီးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူ့မှာ ခံစားချက်တွေ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံရှိနေတာလည်း အရေးပါတဲ့အချက်ပါ။ တစ်ညမှာ သူဟာ မာယာကော့ဖ်စကီးနဲ့တွေ့ပြီး နှစ်ယောက်သား အမှောင်ထဲမှာ ထိုင်နေခဲ့ကြတယ်။

ရုရှတပ်နီတော် ကင်းစောင့်တပ်ဖွဲ့တွေရဲ့ မီးပုံပွဲတွေဆီကလာတဲ့ မီးရောင်တွေက သူတို့ပတ်ပတ်လည်မှာ တလက်လက်နဲ့ပေါ့။ ဘလော့က မီးပုံပွဲတွေဆီကို လှမ်းကြည့်ရင်း ‘တော်လှန်ရေးကြီးရဲ့ မီးတောက်တွေကဖြင့် လှပပါပေ့ဗျာ’လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ခဏလောက် ငြိမ်ပြီးတဲ့အခါမှာ သူက ဆက်ပြောတယ်။ ‘ဒါပေမယ့် ဒီမီးတောက်တွေက ကျုပ်ရဲ့စာကြည့်တိုက်ကိုတော့ ပြာချပစ်နေပြီ’တဲ့။

ကျွန်တော် လုပ်ချင်တာကတော့ ပြည်သူလူထုရဲ့ အသံပေါင်းစုံကို ဖော်ပြတဲ့ ကဗျာတွေထဲမှာ သည်ကဗျာဆရာကြီးလေးဦးရဲ့ အခြေခံမူတွေကို ပေါင်းစည်းဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကလူတိုင်း ကျွန်တော့်ကဗျာကို ဖတ်ကြပါတယ်။ လူအများအပြားအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ဘဝတွေကို ကျွန်တော့်ကဗျာတွေထဲမှာ တွေ့ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲသည်လောက်တင်မကပါဘူး။ ကျွန်တော့်ရဲ့ကဗျာတွေကို အစုအစည်းတစ်ခုဖြစ်အောင် တွဲချည်ပေးတဲ့ ကြိုးတစ်မျှင် ရှိတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဟိုရောက်သည်ရောက် ရှေ့နောက်မညီဘူးလို့ စွပ်စွဲတဲ့လူတွေအတွက် ကျွန်တော့်ရဲ့ တုံ့ပြန်ချက်ကတော့ ဒါပါပဲ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာတွေအားလုံးမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ လူသိရှင်ကြား ရေးသားဟောပြောချက်တိုင်းမှာ ဝမ်းနည်းကြေကွဲမှုတွေ၊ ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်မှုတွေ၊ သရော်လှောင်ပြောင်မှုတွေ၊

ကြင်နာယုယမှုတွေ၊ နောက်ပြီး ရက်စက်မှုတွေကို တုံ့ပြန်တဲ့ ရက်စက်မှုတွေ ဒါတွေအားလုံးကို ခြုံငုံဖို့ ကျွန်တော် ကြိုးစားပါတယ်။ ဒါတွေကို စုစည်းပေါင်းရုံးရတာကို ကျွန်တော် သဘောကျတယ်။ သည်နေ့ခေတ် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပညာတတ်တွေမှာ စဉ်းစားတွေးခေါ် တတ်တဲ့ လူတန်းစားတွေမှာ ကျွန်တော့်မှာရှိတဲ့ ဇာတိစေ့မြစ်မျိုး ရှိနေပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ကဗျာထဲက သူရဲကောင်းဟာ ခေတ်ပြိုင် ဆိုဗီယက်ပညာတတ်ကို အမှန်အကန် ကိုယ်စားပြုနေပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ■ သည်နေ့ခေတ် ရုရှပညာတတ်လူတန်းစားရဲ့ ထူးခြားချက်ကို ဆရာ ဘယ်လိုသရုပ်ဖော်မလဲ။

ယက်ပီတူရှင်ကို။ ■ နမူနာပုံစံတစ်ခုနဲ့ ဖြေပါရစေ။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်က ကျွန်တော်ဟာ ဆိုဗီယက် အရှေ့ဖျားဒေသကို ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲသည်ဒေသမှာရှိတဲ့ စုပေါင်းငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတစ်ခု ကို သွားရောက်လည်ပတ်တာပါ။ လုပ်ငန်းက တော်တော်ကြီးပါတယ်။ ငါးဖမ်းသင်္ဘော (၁၆)စင်း ရှိတယ်။ ငါးဖမ်းအလုပ်သမား တစ်ယောက်ရဲ့ တစ်လဝင်ငွေဟာ ရူဘယ် (၁၀၀၀)နဲ့ (၁၅၀၀) ကြားမှာ ရှိတယ်။ တော်တော်ကောင်းတဲ့ ဝင်ငွေပါပဲ။ အဲသည်မှာ ကျွန်တော် စိတ်အဝင်စားဆုံးက သူတို့ရဲ့ စာကြည့်တိုက်ဖြစ်ပါတယ်။ တော်တော်ကြီးပြီး တော်တော်ကောင်းမွန်တဲ့ စာကြည့်တိုက်ပါ။ ကျွန်တော်ဟာ စာအုပ်ငှားမှတ်တမ်းစာအုပ်ကို သေသေချာချာစစ်ကြည့် ပါတယ်။ ဘယ်သူတွေ ဘာစာအုပ်ကို ဖတ်ကြသလဲဆိုတာကို သိချင် လို့ပါ။ အဲသည်မှာ လျှပ်စစ်ကျွမ်းကျင် လုပ်သားတစ်ယောက်ရဲ့ စာအုပ်ငှား မှတ်တမ်းကို တွေ့ရပါတယ်။

သူဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်နှစ်အတွင်းမှာ ပြင်သစ် စာရေးဆရာကြီး အနာတိုလီဖရန်နဲ့ စာပေါင်းချုပ် (၈)တွဲလုံးကို

ဖတ်ခဲ့ပါတယ်။ အမေရိကန်စာရေးဆရာကြီး သီယိုဒိုးဒရိုက်ဆာရဲ့ စာအုပ် (၂၀)လုံးကို ဖတ်ရှုခဲ့ပါတယ်။ စပိန်ကဗျာဆရာကြီး ဂါဆီယာလော့ရကာရဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ် စာအုပ်ကိုလည်း ဖတ်ခဲ့တယ်။ အမေရိကန် စာရေးဆရာမတ်တို့န်းရဲ့ စာအုပ်တွေအားလုံးကိုလည်း ဖတ်ခဲ့တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး ဂေါလဇာသီရဲ့ The Forsyte Saga ဝတ္ထုတွဲတွေလည်း ဖတ်ခဲ့တယ်။ အလွန်ရှုပ်ထွေးတဲ့ဝတ္ထု The Centaur ကိုလည်း ဖတ်ခဲ့တယ်။ အမေရိကန် စာရေးဆရာဂျွန် အပွဒိုက်ရေးတဲ့ဝတ္ထုပါ။ သူ တော်တော်ကြိုက်တဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ကတော့ အမေရိကန်စာရေးဆရာ ရောဘတ်ပင် ဝါရင်ရဲ့ All the King's Men ပဲ။ သည်စာအုပ်ကို ကြိုက်လွန်းလို့ စာကြည့်တိုက်ကို ပြန်မအပ်ဘဲ လျော်ကြေးပေးလိုက်တယ်။ စာအုပ်တန်ဖိုးရဲ့ ငါးဆပေးရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လျော်ကြေးပေးပြီး သူပိုင်အဖြစ် ယူလိုက်တယ်။ သည်လူဟာ စုပေါင်းငါးဖမ်းလုပ်ငန်းက လျှပ်စစ် ကျွမ်းကျင် လုပ်သားတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ ပညာတတ် တစ်ဦးလည်းဖြစ်နေတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ကျွန်တော် မြင်တာက သည်လိုပါ။ ရုရှနိုင်ငံအတွင်းက ယဉ်ကျေးမှုဟာ အရင်တုန်းကဆိုရင် သီးသန့်လို ဖြစ်နေတယ်။ ခွက်အောက်ခြေမှာ အနည်ထိုင်နေတဲ့ လက်ဖက်ခြောက်လို ဖြစ်နေတယ်။ အခုတော့ တိုင်းပြည်မှာ ရှိတဲ့ လူတိုင်းနီးပါးနဲ့ ထိစပ်နေပါပြီ။ (၁၉)ရာစုနှစ် အလယ်ပိုင်း လောက်တုန်းက ရုရှအထက်တန်းလွှာတွေ ရရှိခဲ့စားခဲ့တဲ့ အသိပညာဆိုင်ရာ အောင်မြင်မှုအဆင့်မျိုးတော့ ကျွန်တော်တို့ မရောက်သေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့မှာ မျှော်လင့်ချက်တွေ မြင့်မြင့်စားစား ရှိနေပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ သည်မျှော်လင့်ချက်တွေ ဘယ်တော့လောက် တကယ်ဖြစ်လာမယ်လို့ ဆရာ ထင်ပါသလဲ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ အစစအရာရာ ချောမွေ့မယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော် တို့ နိုင်ငံမှာ အလွန်ထူးခြားတဲ့ ဖြစ်ရပ်ကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ထားပါတယ်။ မျိုးဆက်တစ်ဆက် ဒါမှမဟုတ် နှစ်ဆက်လောက်ကြာတဲ့ ကာလ အတွင်းမှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ ပထမဆုံးသော ပညာတတ်နိုင်ငံကြီး ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ ကျွန်တော် ယူဆပါတယ်။ ဒါဟာ တော်တော် ရိုးချာတဲ့ အယူအဆဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ ကျွန်တော့် ယုံကြည်ချက်ပဲ။ တကယ်ဖြစ်နိုင်တဲ့အကြောင်း အထောက် အပံ့တွေ တည်ရှိနေပါပြီ။ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ စာအုပ်တွေကို သည် လောက် အကြိမ်များများ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတာမျိုး မရှိသေးပါဘူး။ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ စာအုပ်ကို သည်လောက်နဲ့နဲ့စပ်စပ် ဖတ်ရှုတာမျိုး မရှိသေးပါဘူး။ ဘယ်နိုင်ငံမှာ အနုပညာကို သည်လောက်လိုလားတာ မရှိသေးပါဘူး။ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ ပြဇာတ်ရုံထဲဝင်ရဖို့ သည်လောက် ခက်ခဲတာမျိုး မရှိသေးပါဘူး။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဒါဟာ ယဉ်ကျေးမှု နိုးထရှင်သန်မှုကို ညွှန်ပြ တာမဟုတ်ဘဲ ပြဇာတ်ရုံတွေ မလုံမလောက်ဖြစ် နေတာကို ညွှန်ပြတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ် ဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ ခင်ဗျားက ပြက်လုံးထုတ်ပြီး ပြောလိုက်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားရဲ့ ပြက်လုံးထဲမှာ အမှန်တရား ရဲ့ လက္ခဏာတစ်ခုတော့ ပါရှိနေပါတယ်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြော ရရင် သည်လိုမြင်တတ်တာမျိုးကို ကျွန်တော်ဖြင့် ပိုတောင်သဘောကျ မိသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်မျိုးလှည့်ပြီး စဉ်းစားကြည့်ရအောင်။

အမေရိကန်ကို တစ်ခေါက်လာတုန်းက ကလီးဗလန်းမြို့မှာရှိတဲ့ ပြတိုက်တစ်ခုကို ဝင်ကြည့်ခဲ့ပါတယ်။ တော်တော်လှတဲ့ ပြတိုက်ပါ။ အဲသည်အချိန်မှာ စပိန်ပန်းချီကျော် မိရီရဲ့ပန်းချီပြပွဲ စလုပ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြတိုက်မှာ လူတစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စပဲ ရှိတယ်။ တကယ့် အလဟဿပဲ။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရတဲ့ ပီကာဆို ပန်းချီပြပွဲကို မော်စကိုမှာလုပ်တော့ လမ်းတွေပေါ်မှာ တန်းစီ နေကြတဲ့ လူတွေဆိုတာ သောင်းနဲ့ချီပြီး ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို ကြိတ် ကြိတ်တိုး တန်းစီတာမျိုးကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းမှာပဲ ကျွန်တော် မြင်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲသည်တုန်းကတော့ ပေါင်မုန့်ရဖို့ တန်းစီ ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပန်းချီပြပွဲမှာ သည်လိုတန်းစီနေတဲ့ လူအုပ်ကြီး ကို မြင်ရတော့ ဒါဟာဖြင့် တို့နိုင်ငံ၊ တို့လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အောင်မြင်မှု ကြီးတစ်ခုပဲလို့ တွေးမိပါတယ်။ ယဉ်ကျေးမှုကို လိုလားတောင်းဆိုမှု ဟာ ပေါင်မုန့်ကို လိုလားတောင်းဆိုမှုလိုပဲ ကျယ်ပြန့်နေပါပြီ။

ပလေးဘွိုင်း။ **။** ဒါပေမယ့် ယဉ်ကျေးမှုဟာ ပေါင်မုန့်လို သာမန် ဖြစ်နေရင် ပေါင်မုန့်လိုပဲ ဘာမှထူးထူးခြားခြား အရသာမရှိတဲ့အရာ ဖြစ်နေမှာပဲ မဟုတ်လားဆရာ။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ **။** ခင်ဗျားတို့တိုင်းပြည်မှာ ပေါင်မုန့်ဟာဘာကြောင့် အရသာ ကင်းမဲ့နေရတာလဲဆိုတာကို ရှင်းပြခိုင်း နေတာဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်လည်း မဖြေတတ်ဘူးဗျ။

ပလေးဘွိုင်း။ **။** ဆရာရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ကဗျာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အထူးစဉ်းစားမိတာ ရှိပါသေးတယ်။ ဆရာရဲ့ ကဗျာပရိသတ်က အလွန်ကြီးမား ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ သည်လို

ကျယ်ပြန့် ကြီးမားတဲ့ ပရိသတ်က ဆရာရေးတဲ့ ကဗျာတွေအပေါ် ရိုက်ခတ်မှု မရှိဘူးလား။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ အထိုက်အလျောက်တော့ ရှိနေပါတယ်။ တစ်ခါ တစ်ရံ ပညာပေးမိတာမျိုးတွေ တစ်စတစ်န လောက် ကျွန်တော့်ကဗျာတွေထဲ ဝင်ရောက်လာတတ်တယ်။ ပညာ ပေးချင်တဲ့ စိတ်ဆန္ဒကလည်း မကြာခဏ အားကောင်းလာတတ် တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ စာရေးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်က အလွန်ကြီးမားတဲ့ လူစုလူဝေးကြီးကို မြင်ယောင်ပြီး ရေးတာကိုး။ ခန်းမကျဉ်းကျဉ်းတစ်ခုမှာ ပန်းချီပြပွဲလုပ်မယ်ဆိုရင် အရွယ်သေးသေး ရေဆေးပန်းချီကားလေးတွေကို ပြသနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ ခန်းမသေးသေး ထဲမှာ လူတစ်ယောက်ချင်းက ပန်းချီကားရဲ့ အနုစိတ်ကို အနီးကပ်ပြီး ကြည့်နိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဆင်ပြေမှာ အမှန်ပဲ။ ဒါပေမယ့် ကြီးမားတဲ့ လူစုလူဝေးကြီးကို ပန်းချီကားပြသမယ်ဆိုရင်တော့ နောက် ဆုံးကလူတွေပါ မြင်နိုင်အောင်ဆိုရင် နံရံဆေးရေးပန်းချီကားမျိုးကို ပဲ ပြသရပါလိမ့်မယ်။ မီးသွေးနဲ့ ခပ်ကြမ်းကြမ်း ခပ်ရဲရဲဆွဲထားတဲ့ ပန်းချီကားမျိုးမှ အဆင်ပြေပါလိမ့်မယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ အနောက်နိုင်ငံမှာတော့ သည်လို နံရံပန်းချီမျိုးကို ဝါဒဖြန့်ချိရေးပန်းချီတွေလို့ ခေါ်ဆိုတတ်ကြပါ တယ် ဆရာ။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ မှန်သင့်သလောက်တော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ ပတ်သက်ရင် ဂရုစိုက်ဖို့လိုတာ အမှန်ပါ။ မီးသွေး နဲ့ချည်း ပန်းချီဆွဲမယ်ဆိုရင်တော့ ဝါဒဖြန့်ပို့စတာတွေနဲ့ တူလာမှာ ပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူပြည်သားတွေဟာ စားဝတ်နေရေးချို့တဲ့ပြီး အငတ်ငတ်

အပြတ်ပြတ် နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့အဖြစ်ကိုလည်း မမေ့နဲ့ဦးဗျ။ စစ်ပွဲတွေက ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကို ကောင်းကောင်းကြီး ဒုက္ခပေးခဲ့တယ်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတဲ့နောက်မှာ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရမယ့် အရာတွေက တစ်ပုံတစ်ခေါင်းကြီးပဲ။ ပထမ (၅) နှစ်စီမံကိန်းဟာ အကြီးစား စက်မှုလုပ်ငန်း ထူထောင်ရေးကိုပဲ ဦးစားပေးခဲ့ရတယ်။ အသေးစား စက်မှုလုပ်ငန်းတွေကို လုံးလုံးလျစ်လျူရှုထားခဲ့ရတယ်။ မြို့ကြီးပြကြီးတွေရဲ့ လူဦးရေက တစ်ဟုန်ထိုး တိုးပွားများပြားလာပေမယ့် အိုးသစ် အိမ်သစ်တွေကို မဆောက်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ လူ့အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းတွေကိုလည်း မထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ မှတ်မိသေးတယ်။ (၁၉၄၅) ခုနှစ်၊ မေလ (၉)ရက်နေ့မှာ ကျင်းပတဲ့ အောင်ပွဲနေ့ကို ရင်ပြင်နီမှာ ကျင်းပတော့ လူတွေနဲ့ ပြည့်ကြပ်နေတာပဲ။ အဲသည်ပွဲကို လာတဲ့ အမျိုးသမီးမှန်သမျှကို ကြည့်လိုက်ရင် တစ်ယောက်မှ မိန်းမစီးဖိနပ် ဝတ်ထားတာ မတွေ့ရဘူး။ အားလုံးစစ်သားစီးတဲ့ ဘွတ်ဖိနပ်တွေပဲ ဝတ်ထားကြတယ်။ သည်နေ့ ရင်ပြင်နီကို သွားကြည့်ပါလား။ မိနီ စကတ်ဝတ်ထားတဲ့ အထက်တန်းကျောင်းသူလေးတွေက နောက်ဆုံးပေါ် အကတွေ ကခုန်နေတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။

အချိန်တိုတိုလေးအတွင်းမှာ တော်တော်ကြီး ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ အတော်ထူးဆန်းတဲ့ ဖြစ်ရပ်ပါ။ စိတ်ကသိကအောက်တောင် ဖြစ်ရလောက်တဲ့ ပြောင်းလဲမှုပါ။ အများပြည်သူက သက်သောင့်သက်သာ စားသောက်နေထိုင်ရဖို့ အလွန်မျှော်လင့်တောင့်တနေကြပါတယ်။ သူတို့ရထိုက်တယ်ဆိုတာ ဂျိဒ်က သိပါတယ်။ ပြည်သူလူထုကြီးဟာ အလွန်ကြီးစားအားထုတ်ပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုတွေကို အလွန်ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် သာယာတဲ့ဘဝကို သူတို့ ရရှိထိုက်ပါတယ်။ အခုဆိုရင်

အိုးအိမ်အသစ်တွေကို အများအပြား ဆောက်လုပ်နေပါပြီ။ လှသင့် သလောက် မလှပေမယ့် သည်အိုးအိမ်အသစ်တွေကို ကျကျနပ်နပ် လက်ခံရမှာပဲ။ တိုက်တန်းလျားတွေထဲမှာ စုပေါင်းနေထိုင်ရတာနဲ့ စာရင် အများကြီးပိုကောင်းလာတာ မဟုတ်လား။ တိုက်တန်းလျား တွေမှာ စုပေါင်းနေထိုင်ကြတုန်းက မီးဖိုချောင်တစ်ခုထဲကိုပဲ စုပေါင်း ပြီး သုံးရတယ်။ ဘယ်လောက်ကျပ်သလဲဆိုရင် တစ်ယောက်က တံတွေးထွေးတဲ့အခါ အဲသည်တံတွေးက အခြားသူရဲ့ စွပ်ပြုတ်အိုးထဲ ကျတဲ့အထိ ကျပ်တယ်။ အခုတော့ အိုးသစ်အိမ်အသစ်တွေနဲ့ နေလာ ရပြီ။ အဝတ်အစားကိုလည်း ကောင်းကောင်းဝတ်လာရပြီ။ စိတ်အေး လက်အေး နေထိုင်ရပြီ။ ပျော်ရွှင်မှုတွေတောင် ရကြပြီ။ တရုတ်လူမျိုး တွေကဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ကို ဘူဇွာတွေ ဖြစ်ကုန်ပြီလို့ စွပ်စွဲကြ တယ်။ သူတို့စွပ်စွဲသလို ဘူဇွာတွေတော့ မဖြစ်သေးပါဘူး။

ဒါပေမယ့် အလိုရမ္မက်လွန်ကျူးတာ၊ လောဘကြီး လွန်းတာကတော့ အန္တရာယ်ရှိတာ အမှန်ပဲ။ ဒါကြောင့် ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်း ဆိုင်ရာ သုခချမ်းသာတွေနောက်ကို လိုက်တဲ့အခါ ယဉ်ကျေးမှုထုံးစံ တွေ၊ စိတ်ဓာတ်ပိုင်းတန်ဖိုးတွေ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားတွေကို မျက်ခြည် မပြတ်ကြဖို့ ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူပြည်သားတွေကို သတိပေးရမယ့် တာဝန်ဟာ ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာများရဲ့ တာဝန်တစ်ခုလို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါတယ်။

ဒါဟာ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကို အသံ ကောင်းဟစ်ပြီး အော်ပြောဖို့လည်း မလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ပညာပေး လုပ်ငန်းဆိုတာဟာ ကဗျာရဲ့ တရားဝင်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါ တယ်။ ခင်ဗျားတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းထက် ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်း မှာတော့ သည်အစိတ်အပိုင်းက ပိုကဲတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဖွဲ့အစည်း

နှစ်ခုလုံးမှာ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ သည်အစိတ်အပိုင်း ပါနေ တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကဗျာဆိုတာ အဲဒါနဲ့ မပြီးပါဘူး။ အတွေးတစ်ခု ကို ဖော်ကျူးရာမှာ အသံကျယ်ကျယ်နဲ့ အော်ဟစ်တာထက် တီးတိုး လေသံနဲ့ ဖော်ကျူးတာဟာ ပိုပြီးအားကောင်းနေတတ်ပါတယ်။ အော် ဟစ်သံနဲ့ တီးတိုးသံကြား ခြားနားချက်ကို ကျွန်တော် အမြဲတမ်း သတိထားမိတယ်။ သည်လိုသတိထားမိတာဟာ ကျွန်တော့်ကဗျာ တွေကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ အသံကျယ် ကျယ်နဲ့ အော်ဟစ်ပြောဆိုတာ တော်တော်ကြာသွားပြီလို့ ကိုယ့်ကိုယ် ကို သိလိုက်တဲ့အခါမျိုးမှာ တစ်ခဏလောက် တီးတိုးသံနဲ့ ပြောင်းလဲ ပြောဆိုဖို့ ကျွန်တော် တမင်ကြိုးစားပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကဗျာဆိုတာ လူ့အသံရဲ့ နယ်ပယ်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ထင်ဟပ်ပြရပါမယ်။ အော်ဟစ်သံတွေကိုရော၊ တီးတိုးသံ တွေကိုရော၊ ရယ်မောသံတွေကိုရော၊ အပြန်အလှန် ပြောဆိုသံတွေကို ရော၊ ငိုကြွေးညည်းညူသံတွေကိုရော ထင်ဟပ်ပြရပါမယ်။ တိတ် ဆိတ်မှုကိုပင် ထင်ဟပ်ပြရပါမယ်။ သည်လိုမှပဲ ကျယ်ပြန့်ကြီးမားတဲ့ ပရိသတ်အတွက် ဘဝရဲ့နယ်ပယ်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်ပါ လိမ့်မယ်။

ပလေးဘွိုင်။ **။** အမေရိကန်က ကဗျာဆရာတွေနဲ့ ဆရာရဲ့ကြား မှာရှိတဲ့ ကွဲလွဲချက်က ဆရာက ကြီးမားကျယ်ပြန့် တဲ့ ပရိသတ်ကို ရည်ရွယ်ပြီး ကဗျာရေးတာဖြစ်ပြီး အမေရိကန်ကဗျာ ဆရာတွေကတော့ သူတို့ရဲ့ကဗျာတွေကို တသီးပုဂ္ဂလ ဆက်သွယ်မှု အဖြစ် ရှုမြင်နေတဲ့အချက်ပါပဲ။ သူတို့ကဗျာတွေကို ဆရာလုပ်သလို လူစုလူဝေးရှေ့မှာ ဖတ်ပြခြင်းဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရောင်းစားတာနဲ့

အတူတူပဲလို့ သူတို့က မြင်နေကြပါတယ်။ သည်လိုလုပ်တာမျိုး အနည်းဆုံးတော့ ပုဂ္ဂလိကဆက်သွယ်မှုကို ပျက်စီးသွားစေတယ်လို့ သူတို့က ပြောကြပါတယ်။ ရုရှကဗျာဆရာတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင်တော့ အများပြည်သူရဲ့ ရှေ့မှောက်ကို မကြာခဏ ထွက်ပြုကြတဲ့ အမေရိကန် ကဗျာဆရာက အနည်းအကျဉ်းပဲ ရှိပါတယ်။ သည်ကဗျာဆရာတွေ အားလုံးလိုလိုကို ကဗျာဆရာလို့ သတ်မှတ်တာထက် ဖျော်ဖြေသူ တွေလို့ ပိုပြီးသတ်မှတ်ကြပါတယ်။ ဆရာက ဘယ်ဘက်မှာ ပါချင် ပါသလဲ။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ ဆန္ဒရမ္မက်ကို နှိုးဆွပေးတဲ့ အပေါစားကဗျာတွေ ကို ရွတ်ပြပြီး အများပြည်သူ သဘောကျအောင် လုပ်တာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရောင်းစားတာ အမှန်ပါပဲ။ သည်လို ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရောင်းစားတဲ့ ကဗျာဆရာတွေ ရုရှမှာရှိသလို အမေရိ ကန်မှာလည်း ရှိပါတယ်။ သည်လို ဖျော်ဖြေရေးသမားတွေကို စင်ပေါ် က ဆွဲချပစ်လို့တော့ မရနိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သည်လိုဖျော်ဖြေရေး သမား တွေကပဲ စင်ကို အပိုင်စီးထားတာမျိုးကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ ခွင့် မပြုသင့်ဘူး။

ကဗျာစစ် ကဗျာမှန်တွေ၊ ကဗျာကောင်း ကဗျာမွန် တွေဘက်က ပြောရရင်လည်း အများပြည်သူတွေရှေ့မှာ ကိုယ့်ကဗျာ ကို တိုက်ရိုက်ရွတ်ပြချင်စိတ်မရှိဘူးဆိုတဲ့ ကဗျာဆရာမျိုး သည်ကမ္ဘာ ပေါ်မှာ ရှိမယ်လို့ ကျွန်တော် မထင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ကဗျာကို တခြားသူတွေ ကြားရတာဟာ ကျွန်တော့်ဝန်ခံဖွင့်ဟချက်တွေကို သူတို့ကြားရတာပါပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ခံစားချက်တွေကို သူတို့ ရရှိတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာနားဆင်သူတွေအားလုံးမှာ တူညီတဲ့ သိမြင်ခံစားမှုတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်အောင် လုပ်နိုင်ရင် ဒါဟာ ကျွန်တော့်

အတွက်ရော သူတို့အတွက်ပါ လွတ်မြောက်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို မျှဝေခံစားနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သည်လိုလုပ်တာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ကဗျာရွတ်သူမှာရော ပရိသတ်မှာပါ ဝန်ပေါ့သွားပါတယ်။

ပြောရမယ်ဆိုရင် ခင်ဗျားတို့ အမေရိကန် ကဗျာဆရာတွေမှာ သည်လိုအခွင့်အရေးမျိုး နည်းပါးလွန်းတဲ့အဖြစ်ဟာ အမေရိကန်နိုင်ငံအတွင်း ကဗျာညချမ်းချိန်ခါတွေ ရှားပါးလွန်းတဲ့အဖြစ်ဟာ အမေရိကန်ယဉ်ကျေးမှုရဲ့ မဟာချို့ယွင်းချက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ အမေရိကန်ကဗျာဆရာတွေဟာ ကဗျာရွတ်ဖတ်မှုကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် လုပ်နိုင်လို့ အခွင့်အလမ်း မရှိသလောက် ဖြစ်နေပါတယ်။

ရုပ်မြင်သံကြားမှာဖြစ်ဖြစ်၊ ခန်းမဆောင်ကြီးတွေထဲမှာဖြစ်ဖြစ် ကဗျာမရွတ်ချင်ပါဘူးလို့ ပြောမယ်ဆိုရင် သူတို့ ကဗျာကောင်းကောင်းမရွတ်တတ်လို့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါလည်း ဟုတ်ကောင်းမှ ဟုတ်မယ်လို့ ကျွန်တော် သံသယရှိနေတယ်။ တကယ်တော့ သူတို့မှာနကို ထိပါးသလိုဖြစ်နေရာမှ ကဗျာမရွတ်ချင်ဘူးဆိုတဲ့ တုံ့ပြန်ချက် ထွက်ပေါ်လာရတာလို့ပဲ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဘယ်သူကမှ သူတို့ကို လူထုရှေ့မှောက်မှာ ကဗျာရွတ်ဖို့ မဖိတ်ခေါ်ဘဲကိုး။ ကျွန်တော် သူတို့ကို စာနာပါတယ်။ သူတို့နေရာမှာ ကျွန်တော်ရှိရင်လည်း သည်လိုပဲ ခံစားရမှာပါပဲ။

ယက်ဖိတူရှင်ကိုတို့လို၊ ဗိုနီစင်စကီးတို့လို နိုင်ငံရပ်ခြားက ကဗျာဆရာတွေကိုတော့ အမေရိကန်ကိုဖိတ်ပြီး ကဗျာရွတ်ဖို့ စင်မြင့်ပေါ်တက်ခိုင်းပါတယ်။ အမေရိကန်ကဗျာဆရာတွေကိုတော့

သည်လိုအခွင့်အရေးမျိုး မပေးကြဘူး။ တကယ်လို့ သည်လိုအခွင့်အရေးမျိုး သူတို့ကိုပေးရင် သူတို့လည်း ဝမ်းသာအားရ ရွတ်ဖတ်ကြမှာ သေချာ ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပတ်လောက်က ညစာစားပွဲတစ်ခုကို ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲသည်မှာ ကျောင်းဆရာမတစ်ယောက်နဲ့ တွေ့ရတယ်။ အဲသည်ကျောင်းဆရာမက သူ့ရဲ့မူလတန်းကျောင်းသားတွေကို ကဗျာတွေ ရွတ်ပြတဲ့အကြောင်း အလွန်ဂုဏ်ယူ ဝံ့ကြွားစွာ ပြောပါတယ်။ သည်လို ပြောဆိုချက်ကို ကျွန်တော်က စိတ်အားထက်ထက်သန်သန်နဲ့ တုံ့ပြန်ပြောဆိုတာမျိုးမလုပ်တဲ့ အတွက် သူ့အံ့အားသင့်သွားပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ကျွန်တော်က အမေရိကန်နိုင်ငံ အနံ့အပြားမှာ ကလေးငယ်တွေကို ကဗျာရွတ်ဖတ်မှု မျိုး မသင်ကြားပေးတဲ့အတွက် သိပ်အံ့ဩနေမိတာပါ။

သည်ခရီးစဉ်မှာ ကျွန်တော် အကျေနပ်ဆုံး ကဗျာရွတ်ပွဲတစ်ခုကတော့ ကလေးငယ်ပေါင်း (၁၅၀၀)ကို ကဗျာရွတ်ပြရတဲ့ ပွဲပါပဲ။ မြောက်ကယ်ရီလိုင်းနားပြည်နယ်ထဲမှာရှိတဲ့ ဝင်စတန်ဆေးလန်မြို့က အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ ရွတ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အလွန်အောင်မြင်တဲ့ ကဗျာရွတ်ပွဲပါ။ ကဗျာရွတ်ပြီးတဲ့အခါ သည်ကျောင်းမှာ အရင်တုန်းက အမေရိကန်ကဗျာဆရာတွေလာပြီး ကဗျာရွတ်ဖူးသလားလို့ ကျွန်တော် မေးကြည့်လိုက်ပါတယ်။ မရွတ်ဖူးဘူးလို့ ဖြေကြတယ်။

အမေရိကန်ကဗျာဆရာ ဂျိမ်းစ်ဒစ်ကီဟာ ကပ်လျက် ပြည်နယ်မှာနေတာပါ။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို မဖိတ်ကြားဘူး။ တကယ်တော့ ကျွန်တော်က ဟိုဘက်ကမ္ဘာတစ်ခြမ်းက လာခဲ့ရတာ

ပါ။ ဒါဟာ တော်တော်ဆိုးတဲ့ အခြေအနေဖြစ်ပါတယ်။ လူထုကဗျာ ရွတ်ပွဲရဲ့ မဟာအကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုကတော့ ကဗျာနဲ့ မထိတွေ့ဖူးတဲ့ ပြည်သူလူထုဆီကို ကဗျာတွေ ရောက်ရှိသွားခြင်းပါပဲ။ ကဗျာရွတ် တာကို နားထောင်ရတဲ့သူတွေဟာ ကဗျာနားထောင်သူအဖြစ်မှ ကဗျာ ဖတ်သူအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာပါတယ်။ သည်လိုနဲ့ ကဗျာရဲ့ရည်မှန်း ချက်၊ ကဗျာဆရာရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကို အားပေးကူညီလာကြတယ်။ ဒါကြောင့် သည်လိုအများပြည်သူရှေ့မှောက်မှာ ကျင်းပတဲ့ ကဗျာ ရွတ်ပွဲမျိုးကို အမေရိကန်တွေ သိပ်ဂရုမစိုက် အရေးမထားတာဟာ တော်တော်ဆိုးဝါးပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ **။** ကဗျာရွတ်ပွဲကို လူသိပ်မလာတာကြောင့်လည်း ကဗျာရွတ်ပွဲ မလုပ်ကြတာဖြစ်နိုင်ပါတယ်ဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ **။** မက်ဒီဆင်စကွဲယား ပန်းခြံမှာ ကျွန်တော်လုပ်ခဲ့ တဲ့ ကဗျာရွတ်ပွဲ အတွေ့အကြုံအရဆိုရင်တော့ ခင်ဗျားပြောတာ မမှန်ဘူးလို့ပဲ ငြင်းရပါလိမ့်မယ်။ အဲသည်ပွဲမှာ အမေရိကန်ကဗျာဆရာတွေဖြစ်ကြတဲ့ ဂျိမ်းစ်ဒစ်ကီတို့၊ စတန်လေ ကူးနစ်ဇ်တို့၊ ရစ်ချတ်ဝီလ်ဘားတို့လည်း ပါဝင်ရွတ်ဆိုကြပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို အားပေးသလိုမျိုး သူတို့ကိုလည်း လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ အားပေးကြပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ **။** ဆရာပြောတဲ့အထဲမှာ ကဗျာဆရာ ယူဂျင်းမက္ကာ သီကိုတော့ ချန်ထားခဲ့ပါလား။ သူလည်း အဲသည် ညက ကဗျာရွတ်တယ် မဟုတ်လား ဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ **။** ခင်ဗျား သိကောင်းသိမှာပါ။ ကျွန်တော့်မှာ မက္ကာသီနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြဿနာနည်းနည်းရှိပါ တယ်။ မက္ကာသီက နိုင်ငံသားများထားရှိအပ်တဲ့ သတ္တိဗျတ္တိတွေ

အကြောင်းနဲ့ ပုဂ္ဂလိကတာဝန်ဝတ္တရားတွေအကြောင်း လှုံ့ဆော်ဟော ပြောတဲ့အခါမှာ ပညာတတ်တွေ၊ ကျောင်းသားတွေနဲ့ တိုးတက်သူတွေ ဆီက အကြီးအကျယ်ထောက်ခံမှုတွေကို သူ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ သည် ကာလတွေမှာ ကျွန်တော်လည်း သူ့ကို လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ထောက်ခံခဲ့ တာပါ။ ဒါပေမယ့် မက်ဒီဆင်စကွဲယား ပန်းခြံက ကဗျာရွတ်ပွဲမှာ သူပြုမူပုံက ကျွန်တော် မျှော်လင့်ထားသလို မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဘာတွေဖြစ်ခဲ့တာလဲ ဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ သည်ပွဲက တကယ့်ပွဲကြီးပွဲကောင်းဗျ။ ပရိသတ် က ငါးထောင်ကျော်လောက်ရှိမယ်။ သည်လိုပွဲ မျိုးကို ကြိုသလို ကျပန်းလုပ်တာမျိုး ကျွန်တော် မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကြိုတင်ပွဲတိုက်ရပါတယ်။ ကြိုတင်ပွဲတိုက်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ သဘောတူညီခဲ့တာတွေ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကဗျာ တစ်ပုဒ်ထဲက အပိုင်းတစ်ပိုင်းကို မက္ကာသီက ရွတ်ပြပေးပါမယ်။ သည်ကဗျာက ရောဘတ်ကနေဒီကို ရည်ညွှန်းပြီး ရေးထားတဲ့ ကဗျာ ပါ။ သူလုပ်ကြံခံရပြီး မကြာခင်မှာပဲ ကျွန်တော် ရေးသားခဲ့တဲ့ ကဗျာပါ။ မက္ကာသီရွတ်ရမယ့် ကဗျာပိုဒ်ထဲမှာ သည်စာကြောင်း နှစ်ကြောင်းပါ ပါတယ်။

အမေရိကားငဲ့ သင့်အလံထဲက ကြယ်ပွင့်များ ကျည်ဆန်ပေါက်များ ဖြစ်ကြပေါ့။

တော်တော်ပြင်းထန်တဲ့ စကားလုံးတွေပါ။

ပရိသတ်ထဲက တော်တော်များများဟာ သည်စကားလုံးတွေကို သဘောကျမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မက္ကာသီက သည်စာပိုဒ်တွေ ကို ရွတ်မယ်လို့ သဘောတူ လက်ခံထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကဗျာ ရွတ်ပွဲ လုပ်နေတဲ့အချိန်ကျတော့မှ သည်ကဗျာပိုဒ်တွေ ရေးထားတဲ့

စာရွက်ကို ကျွန်တော့်လက်ထဲ အတင်းထိုးထည့်ပြီး ‘ခင်ဗျားဘာသာပဲ ရွတ်တော့ဗျာ’လို့ ပြောပါတယ်။ ဒါမဖြစ်နိုင်မှန်း သူကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ ကျွန်တော်က လူတွေ့ရှေ့မှာ အင်္ဂလိပ်လို မဖတ်တတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အင်္ဂလိပ်အသံထွက်က ညံ့ပါတယ်။ အဆင်ပြေချင်တော့ ကျွန်တော့်ရဲ့ မိတ်ဆွေဟောင်းတစ်ယောက်က စင်ပေါ်မှာ ရှိနေတယ်။ သူက အခြေအနေကို နားလည်လို့ ဝင်ပြီးကူညီ ရွတ်ဖတ်ပေးပါတယ်။

နောက် ဧည့်ခံပွဲတစ်ခုမှာ မက္ကာသီနဲ့ တွေ့ပါတယ်။ သူက ကဗျာရွတ်ပွဲရဲ့ အောင်မြင်မှုအတွက် ကျွန်တော့်ကို ချီးကျူးပါတယ်။ သူနဲ့ နှစ်ယောက်ချင်းတွေ့ပြီး စကားပြောဖို့လည်း ချိန်းပါတယ်။ တော်တော်စိတ်နောက်စရာ ကောင်းတာပဲ။ သူနဲ့ မတွေ့ဖြစ်ပါဘူး။ နောက် သုံးလေးရက်အကြာမှာ TIME မဂ္ဂဇင်းက “ယက်ဖိတူရှင်ကို၏ မက်ဒီဆင်စကွဲယား ပန်းခြံကဗျာရွတ်ပွဲသည် ‘ချာတူးလန်’သည့်ပွဲဖြစ်သည်ဟု မက္ကာသီကပြောကြောင်း” ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ မတွေ့ဖြစ်တော့တာပါ။

နာဘိုကော့ဟာ စာပေသမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်မှုတွေ၊ ရှေ့နောက်မညီညွတ်မှုတွေ အများဆုံး စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ သူ့စာတွေဟာ သိပ်ပြီးလှပတယ်။ ညက်ညောတယ်။ ဒါပေမယ့် ဟန်ဆောင်တုပမှု များလွန်းနေတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ သူဟာ ဇာတိနိုင်ငံနဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် ဝေးကွာနေခဲ့တယ်။ သူနဲ့တူတဲ့ စာရေးဆရာမျိုး စဉ်းစားဖို့ခက်တယ်။ သည်လိုအခြေအနေမျိုးမဟုတ်ဘဲ တခြားအခြေအနေမှာဆိုရင် သူ ဘယ်လိုကြီးကျယ်မှုကို ရရှိနိုင်မလဲဆိုတာ သိချင်စရာပဲ။

ပလေးဘွိုင်။ ။ နာဘိုကော့ဖက်ကလည်း သည်လိုပြန်ပြောနိုင်
မယ်ထင်တယ် ဆရာ။ သူဟာ ဘယ်လိုကြီးကျယ်
မှုကိုမှ စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့မယ် မဟုတ်ဘူး။ သူ့ရဲ့စာတွေကို ရှုရှုနိုင်မှာ
ထုတ်ဝေခွင့်ပြုမှာမဟုတ်ဘူးလို့။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ ကျွန်တော် မမွေးခင်ကတည်းက နာဘိုကော့
ဟာ ရှုရှုနိုင်က ထွက်သွားခဲ့တာပါ။ ဒါကြောင့်
သူခေတ်က အခြေအနေတွေ၊ ဖြစ်ရပ်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်
ဘာမှမပြောတတ်ဘူး။ အခုအချိန်မှာတော့ သူ့ရဲ့စာတွေကို ရှုရှုစာရေး
ဆရာတွေက လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖတ်နေကြပါပြီ။ သည်လို
အလားတူ မေးခွန်းမျိုးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် နည်းနည်းပြော
စရာရှိတယ်။ ပြောရမလား။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဟုတ်ကဲ့ ပြောပါဆရာ။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ရက်သတ္တတစ်ပတ်နည်းနည်းက ရုပ်
မြင်သံကြား ဆွေးနွေးခန်းတစ်ခုမှာ ကျွန်တော်
ပါခဲ့တယ်။ ဆွေးနွေးပွဲမစခင်မှာ အစီအစဉ်မှူးလုပ်တဲ့ အမျိုးသမီးက
သူမေးမယ့် မေးခွန်းတွေကို ကျွန်တော့် စကားပြန်ကို ကြိုပေးထား
တယ်။ တကယ် ချော်တိချော်ချွတ်မေးခွန်းတွေပဲ။ သူ့မေးခွန်းတွေ
ကို ကြည့်ရင် သူဟာ ကျွန်တော်တို့ ရှုရှုနိုင်မှာရှိတဲ့ ဘဝအနေအထား
ကို ဘာမှနားမလည်ကြောင်း သိသာတယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့
ရှုရှုကဗျာဆရာ အလက်ဇန်းဒါးဗာဒေါ့စကီရဲ့ ကွယ်လွန်မှုနဲ့ ပတ်သက်
ပြီး တလွဲထင်နေတယ်။ ဗာဒေါ့စကီက ထောင်ထဲမှာ သေသွားတာ
ကိုး။ အမျိုးသမီးက တော်တော်စိတ်မကောင်းဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြော
ပါတယ်။ နောက်ပြီး စိုးရိမ်တဲ့ပုံလည်း ပြတယ်။ ဗာဒေါ့စကီရဲ့

ကဗျာတွေကို ဖတ်ဖူးသလားလို့ မေးလိုက်တော့ သူ ရက်အန်းအန်း ဖြစ်သွားပြီး မဖတ်ဖူးဘူးလို့ ဝန်ခံတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗာဒေါ့စကီရဲ့ အသုဘဓာတ်ပုံတွေကို မြင်ရလို့ သိပ်စိတ်ထိခိုက်ခံစားရတာလို့လည်း ပြောပါတယ်။ ဒါကို ကြားရတော့ ကျွန်တော်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ရုရှစာရေးဆရာကြီး ပုရှကင်ပြောဖူးတဲ့ အကြောင်းအရာကို သတိရ မိတယ်။ ‘သေဆုံးသွားတဲ့ လူတွေကိုသာ ချစ်တတ်တဲ့သူတွေ အကြောင်း’ပါ။ ရုရှတွေနဲ့ ပတ်သက်ရင် သေသွားတဲ့ ရုရှတို့၊ ထောင် ကျတဲ့ ရုရှတို့လောက်ကိုပဲ စိတ်ဝင်စားတတ်တဲ့ လူစားတစ်မျိုး အမေရိ ကန်နိုင်ငံမှာ ရှိနေပုံရတယ်။ သည်လိုလူစားတွေအတွက်တော့ အလားတူ ဒုက္ခမျိုးခံစားနေရတဲ့ အမေရိကန်နိုင်ငံသားတွေဟာ သိပ်အရေးမကြီးပြန်တော့ဘူး။

ရုပ်မြင်သံကြားဆွေးနွေးခန်းမလုပ်ခင် ကျွန်တော်နဲ့ အစီအစဉ်မှု အမျိုးသမီးတို့ ကျေလည်သွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် စကားပြန်ဆီ ပေးထားတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖန်သားပြင်ပေါ်မှာ လွှင့် ထုတ်တာမျိုး မလုပ်တော့ဘူးပေါ့။ ကျွန်တော်က သူ့ကို ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ သူ့မေးခွန်း တွေဟာ စာပေနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ မေးခွန်းတွေသာဖြစ်ဖို့အကြောင်း၊ ကျွန်တော် ပြောဆိုဖို့ကောင်းတဲ့ မေးခွန်းတွေသာ ဖြစ်ဖို့အကြောင်း စသည်ဖြင့်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် ရုပ်မြင်သံကြားလွှင့်ဖို့ စတာနဲ့ သူက ခုနက မေးခွန်းတွေကို ပြန်မေးတော့တာပဲ။ ဆွေးနွေးပွဲက အဆင် ပြေပြေနဲ့တော့ ပြီးသွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှာ အတွေးတစ်ခု ဝင်လာပါတယ်။ တချို့လူတွေဟာ ရုရှနိုင်ငံအတွင်း က လွတ်လပ်မှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာကြောင့် သည်လောက် စိတ်ဝင်စား နေကြတာလဲ။ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လွတ်လပ်တဲ့ လူ

တစ်ယောက်လို့ပဲ သတ်မှတ်ယူဆနေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသားတွေလည်း ကျွန်တော့်နည်းတူ သတ်မှတ်ယူဆနေပါတယ်။ လွတ်လပ်မှုကို လိုအပ်တာဟာ သဘာဝကျသလို လူသားလည်းဆန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် 'ငါ လွတ်လပ်တယ်ဟေ့'၊ 'ငါ လွတ်လပ်တယ်ဟေ့'လို့ ဟစ်ကြွေးပြီး လျှောက်ပြေးတာမျိုးဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ ထုံးစံတစ်ခု မဟုတ်ပါဘူး။

ဆိုဗီယက်နိုင်ငံထဲက လွတ်လပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ အလွန်အမင်း စိတ်ဝင်စားနေကြတဲ့ သည်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း လွတ်လပ်မှုမရှိဖြစ်နေတာကို နားမလည်ကြတာတော့ ကျွန်တော် အံ့သြမိတယ်။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ ဘက်လိုက်မှုတွေ၊ အာဇာတတွေကနေ မလွတ်မြောက်ကြပါဘူး။ သည်နေရာမှာတော့ နိုင်ငံရေးနဲ့ စီးပွားရေး ဘက်လိုက်မှုတွေကို အဓိကထားပြီး ကျွန်တော် ပြောနေတာပါ။ လူမျိုးရေးဘက်လိုက်မှုတွေကို အဓိကထားပြီး ကျွန်တော် ပြောနေတာမဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ မသိနားမလည်မှုတွေကနေ မလွတ်မြောက်ကြပါဘူး။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံက လာတဲ့ သူတွေအပေါ် အလိမ္မာမသုံးဘဲ ဆက်ဆံတာမျိုးကနေ မလွတ်မြောက်ကြပါဘူး။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားမျိုး ဘယ်တော့မှ ပြောမှာမဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ပြီး ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံဟာလည်း ပြီးပြည့်စုံတဲ့ နိုင်ငံမဟုတ်ပါဘူး။ ခင်ဗျားတို့၊ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံတွေကို ပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့က နိုင်ငံနှစ်ခုလုံးမှာရှိတဲ့ လူကောင်းသူကောင်းတွေရဲ့ တာဝန်ပဲဗျ။

ပလေးဘွိုင်။ ။ လူမှုရေးချို့ယွင်းချက်တွေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရုရှနိုင်ငံအတွင်းမှာ ဖြစ်နေတဲ့

တစ်ယောက်လို့ပဲ သတ်မှတ်ယူဆနေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသားတွေလည်း ကျွန်တော့်နည်းတူ သတ်မှတ်ယူဆနေပါတယ်။ လွတ်လပ်မှုကို လိုအပ်တာဟာ သဘာဝကျသလို လူသားလည်းဆန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် 'ငါ လွတ်လပ်တယ်ဟေ့'၊ 'ငါ လွတ်လပ်တယ်ဟေ့'လို့ ဟစ်ကြွေးပြီး လျှောက်ပြေးတာမျိုးဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ ထုံးစံတစ်ခု မဟုတ်ပါဘူး။

ဆိုဗီယက်နိုင်ငံထဲက လွတ်လပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ အလွန်အမင်း စိတ်ဝင်စားနေကြတဲ့ သည်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင်လည်း လွတ်လပ်မှုမရှိဖြစ်နေတာကို နားမလည်ကြတာတော့ ကျွန်တော် အံ့ဩမိတယ်။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ ဘက်လိုက်မှုတွေ၊ အာယာတတွေကနေ မလွတ်မြောက်ကြပါဘူး။ သည်နေရာမှာတော့ နိုင်ငံရေးနဲ့ စီးပွားရေး ဘက်လိုက်မှုတွေကို အဓိကထားပြီး ကျွန်တော် ပြောနေတာပါ။ လူမျိုးရေးဘက်လိုက်မှုတွေကို အဓိကထားပြီး ကျွန်တော် ပြောနေတာမဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ မသိနားမလည်မှုတွေကနေ မလွတ်မြောက်ကြပါဘူး။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံက လာတဲ့ သူတွေအပေါ် အလိမ္မာမသုံးဘဲ ဆက်ဆံတာမျိုးကနေ မလွတ်မြောက်ကြပါဘူး။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားမျိုး ဘယ်တော့မှ ပြောမှာမဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ပြီး ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံဟာလည်း ပြီးပြည့်စုံတဲ့ နိုင်ငံမဟုတ်ပါဘူး။ ခင်ဗျားတို့၊ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံတွေကို ပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖို့က နိုင်ငံနှစ်ခုလုံးမှာရှိတဲ့ လူကောင်းသူကောင်းတွေရဲ့ တာဝန်ပဲဗျ။

ပလေးဘွိုင်။ ။ လူမှုရေးချို့ယွင်းချက်တွေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရုရှနိုင်ငံအတွင်းမှာ ဖြစ်နေတဲ့

ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးကို ဆရာဘာပြောမလဲ။ အခု လောလောဆယ်ကာလ မှာ သည်ကိစ္စက သတင်းတွေထဲ သိပ်ပါနေတယ်လေ။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ ။ သတင်းတွေထဲ သိပ်ပါနေရတာက အခုအချိန် မှာ ဂျူးလူမျိုး အမြောက်အမြားက ရုရှနိုင်ငံကနေ ထွက်ခွာနေကြလို့ပါ။ တကယ်တော့ ဥရောပနိုင်ငံပေါင်းစုံကနေရော အမေရိကန်နိုင်ငံကပါ ဂျူးလူမျိုးတွေ ထွက်ခွာပြီး အစွဲရေးနိုင်ငံကို သွားနေကြတာပါ။ ဒါပေမယ့် အရင်တုန်းကတော့ သည်လောက် အရေအတွက်များများ ရုရှပြည်ကနေ မထွက်ခွာဖူးဘူး။ သည်လို ထွက်ခွာသွားတဲ့ ဂျူးတွေထဲက တချို့ဟာ အပြင်ကိုလည်းရောက်ရော ကျွန်တော်တို့ ရုရှနိုင်ငံကို အပုပ်ချပြောဆိုတော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် တချို့ကတော့ သည်လို မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့ဂျူးတွေဆိုရင် ရုရှနိုင်ငံ ကိုပင် ပြန်လာကြပါသေးတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ခင်ဗျားတို့ နိုင်ငံအတွင်းမှာ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးကို တရားဝင် လုပ်နေကြတာလား။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ ။ လုံးဝမလုပ်ပါဘူး။ တရားဝင် ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး ဆိုတာမျိုး ရုရှနိုင်ငံထဲမှာ မရှိပါဘူး။ ဒါဟာ ဆိုရှယ်လစ်သဘောတရားနဲ့ လုံးလုံးဆန့်ကျင်ပါတယ်။ လူတစ် ယောက်တည်းဟာ ကွန်မြူနစ်ကော၊ ဂျူးဆန့်ကျင်သူကော တစ်ပြိုင် နက် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါဟာ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ဆန့်ကျင်နေတဲ့ အရာတွေပါ။ ဒီလိုဆိုတော့ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးဆိုတာ ဘယ်သူဆီမှာမှ မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါဘူး။ ပုဂ္ဂိုလ်တချို့တလေမှာတော့ ရှိနေ တာပေါ့။ ဒါက ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆန်ဆန် ရှိနေတဲ့သဘောပါ။ ခင်ဗျားတို့ အမေရိကန်မှာ လူမည်းတွေအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတွေ တချို့နေရာ မှာ ရှိနေသလိုမျိုးပေါ့ဗျာ။

တကယ်က ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးရော၊ လူမည်းတွေ အပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုရော၊ သည်နှစ်ခုစလုံးရဲ့ အရင်းအမြစ်က ဆင်ဆင်တူနေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရုရှပညာတတ် အသိုင်းအဝိုင်းမှာ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးဆိုတာ ဘယ်တုန်းကမှ မရှိခဲ့ပေမယ့် ဇာဘုရင်တွေကတော့ ရုရှပြည်သူလူထုရဲ့ စီးပွားရေး ချွတ်ခြံကျမှုအတွက် ဂျူးတွေကို တန်ဆာခံလုပ်လေ့လုပ်ထ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ရုရှဇာဘုရင်တွေဟာ ရုရှလယ်သမား၊ အလုပ်သမားတွေကို 'ကြည့်စမ်း၊ မင်းတို့ကတော့ ပင်ပင်ပန်းပန်း အလုပ်လုပ်လို့၊ မင်းတို့ လက်သည်းတွေက ညစ်ပတ်လို့၊ ဂျူးတွေကျတော့ ဝဝဖိးဖိး အဝတ်ကောင်း အစားကောင်းနဲ့ လက်တွေကလည်း သန့်ပြန့်လို့။ သူတို့က ကုန်သည်ဉာဏ်နဲ့ မင်းတို့သွေးကို စုပ်နေတာ'လို့ ပြောတတ်ပါတယ်။ သည်စကားက တကယ်တော့ မမှန်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် လယ်သမားတွေက အလွယ်တကူ လက်ခံကြတယ်။ သည်လိုသဘောထား အကြွင်းအကျန်တွေဟာ ရုရှနိုင်ငံရဲ့ ပညာမဲ့အသိုင်းအဝိုင်းကြားမှာ တည်တံ့နေဆဲပဲ။

ကျွန်တော်တို့ တော်လှန်ရေးကြီးရဲ့ ပထမဆုံး ခြေလှမ်းတွေထဲက တစ်လှမ်းကတော့ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး လုပ်ရပ်တွေ အပေါ် အရေးယူဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး လီနင်က ထပ်တလဲလဲ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကဗျာဆရာကြီး မာယာကော့စကီးကလည်း သည်အကြောင်းအရာနဲ့စပ်လို့ ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ပါတယ်။ သိပ်ကောင်းတဲ့ကဗျာပါ။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ရေးခဲ့တာပါပဲ။ အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် လူ့စိတ်ဆိုတာကတော့ လူ့စိတ်ပဲဗျ။ ဘယ်လောက်ကောင်းမွန်တဲ့ လူမှုရေးစီမံချက်တွေကို တီထွင်ကြံဆပြီး လုပ်ပေးပေးမယ့်လည်း လူတွေကတော့ ပြောင်းလဲမှု နှေးကွေးလှတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြောင်း

တော့လည်း ပြောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လူငယ်လူရွယ်ကြားမှာဆိုရင် ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးကို မတွေ့ရပါဘူး။ နောက်ဆယ့်ငါးနှစ်-အနှစ် နှစ်ဆယ်လောက်ဆိုရင် သည်ပြဿနာ ပျောက်ကွယ်သွားမယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံထဲက ဂျူးလူမျိုးတွေရဲ့ အခြေအနေဟာ အကြီးအကျယ် တိုးတက်ပြောင်းလဲသွားပါပြီ။ သည်ပြဿနာ လုံးဝပြေလည်သွားပြီလို့ ပြောတာတော့ မဟုတ်ဘူးနော်။ သည်ပြဿနာက တော်တော်ခက်ခဲတဲ့ ပြဿနာကြီး။ နောက်ပြီး ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုထဲမှာတင် ရှိနေတဲ့ အခက်အခဲ မဟုတ်ဘူး။ နေရာတကာမှာရှိနေတဲ့ အခက်အခဲ။

သည်ခက်ခဲမှုရဲ့ အဓိကသော့ချက်တစ်ခုကတော့ ဂျူးလူမျိုးတွေမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံ မရှိခဲ့လို့ပါပဲ။ နောက်သော့ချက်တစ်ခုကတော့ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်ဟာ ကမ္ဘာအနှံ့အပြားက ပညာမဲ့တွေကြားမှာ တည်တံ့နေတဲ့ အချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ကျွန်တော်တို့ မေ့ထားလို့ မရဘူး။ ဒါပေမယ့် သိပ်ပြီး ပုံကြီးချဲ့တာမျိုးလည်း မလုပ်သင့်ဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ ရပ်ဘိုင်မေယာကာဟန်းနဲ့ သူ့ရဲ့ ဂျူးကာကွယ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် J.D.L (JEWISH DEFENCE LEAGUE) ဟာ အကျိုးမှများရဲ့လားလို့ သံသယရှိနေပါတယ်။ သူတို့ကြောင့် ပိုပြီး တင်းမာလာတယ်လို့ပဲ ထင်ပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ **။** အခု ခရီးမှာ J.D.L အဖွဲ့နဲ့ ဆရာ ပြဿနာဖြစ်သေးလား။

ယက်မ်တူရှင်ကို။ မဖြစ်ပါဘူး။ J.D.L အဖွဲ့က ဘယ်သူမှ ကျွန်တော့်ကို ဒုက္ခပေးပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ဒုက္ခပေးနေတာက ယူကရိန်းအမျိုးသားဝါဒီတွေပါ။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို

စင်ပေါ်က တွန်းချကြတယ်လေ။ ကျွန်တော်ဟာ (၆)လလောက် အမြင့်က လိမ့်ကျသွားခဲ့တယ်။ သည်နေ့ကာလမှာ ကဗျာဆရာတွေ အနေနဲ့ ကရာတေးသင်ဖို့ လိုနေပြီဗျ။ သည်ယူကရိန်းလွတ်မြောက်ရေးသမားတွေဟာ DAVID FROST SHOW ကဗျာရွတ်ပွဲမှာ ကျွန်တော့်ကို ကောင်းကောင်း နှောင့်ယှက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဆိုဗီယက် ဆန့်ကျင်တဲ့ ကြွေးကြော်သံတွေ အော်ဟစ်ပြီး ကျွန်တော့်ကို ကသိကအောက်ဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ပရင့်စတန်မှာဆိုရင် ဗုံးတစ်လုံးခွဲပြီး ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ကြသေးတယ်။ ကျွန်တော် သွားလေရာရာမှာ သူတို့ရဲ့ မဟုတ်မဟတ် လက်ကမ်းကြော်ငြာတွေ လိုက်ပါနေလေရဲ့။ လက်ကမ်းကြော်ငြာတစ်ခုမှာ ဘယ်လိုရေးထားသလဲဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးကဗျာတွေ ရွတ်ပြလိမ့်မယ်တဲ့။ နောက်တစ်ခုကတော့ မက်ဒီဆင်စက္ကယား ကဗျာရွတ်ပွဲမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဒေါ်လာ ငါးသောင်းရခဲ့တယ်တဲ့။ တစ်ခုမှ မမှန်ဘူး။ လန်ကြွတ်တွေချည်းပဲ။ ကျွန်တော် တစ်ဆင့်မှ မရခဲ့ပါဘူး။ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုမှာ မော်ဝါဒီတစ်စုက ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ကြပြန်တယ်။ သည်လောက်စက်ဆုပ် ရွံရှာဖို့ကောင်းတဲ့နိုင်ငံကို လာရောက်ခြင်းအားဖြင့် ယက်ဖ်တူရှင်ကိုဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ညစ်ညမ်းစေခဲ့ပြီလို့ တစ်ယောက်က ပြောပါတယ်။ လက်ကိုင်ပိုစတာတစ်ခုမှာလည်း ဘယ်လိုရေးထားသလဲဆိုရင် သမ္မတနစ်ဆင်က ကျွန်တော့်ကို တွေ့ဆုံခွင့်ပေးလိုက်ပြီဆိုကတည်းက ကျွန်တော်ဟာ မရိုးသားသူဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားတယ်တဲ့။ သူတို့ တွေးပုံခေါ်ပုံ၊ ကောက်ချက်ချပုံ ဘယ်လောက်ဆိုးသလဲဗျာ။ မော်ကျတော့ နစ်ဆင်နဲ့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီး သူတို့ရဲ့သူရဲကောင်းဖြစ်သွားတယ်။ ကျွန်တော်ကျတော့ လူလိမ်လူကောက်တဲ့။

ပလေးဘွိုင်။ ။ သည်တစ်ကြိမ်ဟာ အမေရိကန်ကို လေးကြိမ်
 မြောက် ရောက်ခြင်းပေါ့နော် ဆရာ။ ဆရာဟာ
 လာတဲ့အကြိမ်တိုင်းမှာ လူတန်းစားပေါင်းစုံနဲ့ ပြောဆိုဆွေးနွေးဖို့
 ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၆၀ နဲ့ သည်နေ့ကြားမှာ ဘယ်လို
 ပြောင်းလဲမှုတွေများ ဆရာ မြင်ပါသလဲ။

ယက်တူရှင်ကို။ ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တုန်းက ပထမဆုံးအကြိမ် လာတဲ့
 ခရီးကတော့ သိပ်အရေးမပါဘူးလို့ ပြောရပါမယ်။
 အဲသည်အခေါက်တုန်းက ကျွန်တော်ကလည်း ဘာမှ လည်လည်
 ပတ်ပတ် မရှိသေးဘူး။ ခရီးသည်အုပ်စုကြီးထဲမှာ ပါလာခဲ့တာ ဖြစ်ပါ
 တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ပါလာတဲ့သူက ဘိုနီဇင်စကီး။ ကျွန်တော်
 တို့ဟာ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာပဲ အချိန်ကုန်ခဲ့ပါတယ်။ အဲသည်တုန်းက
 ဘိုနီဇင်စကီးရဲ့ အင်္ဂလိပ်လို ပြောတတ်ဆိုတတ်မှုကို သိပ်အားကျ
 ခဲ့ပါတယ်။ ‘ယောက်ျားခန်းက ဘယ်မှာလဲ’ဆိုတာမျိုး သူက
 ပြောတတ်တယ်လေ။

တည်းခိုခန်းခနဲ စားသောက်ခတွေကို ပေးပြီးပြီ
 ဖြစ်ပေမယ့် သုံးပတ်ကြာတဲ့ အဲသည်ခရီးမှာ သုံးစွဲဖို့ ကျွန်တော်တို့နှစ်
 ယောက်ပေါင်းမှာမှ ၃၅ ဒေါ်လာပဲ ရှိတယ်။ သည်လောက်ငွေကြေး
 နဲ့ အရာမရောက်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်ကို HARPER'S မဂ္ဂဇင်းကြီးက
 ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်အတွက် ဒေါ်လာ ၁၀၀ ပေးပါတယ်။ အဲသည်တုန်းက
 ဆိုရင် ဒေါ်လာ ၁၀၀ ဟာ အလွန်များတဲ့ငွေလို့ပဲ ထင်ခဲ့တယ်။
 ဒါပေမယ့် ဘိုနီဇင်စကီးက အဲသည့်ငွေကို ကျွန်တော် မသုံးအောင်
 ပြောပါတယ်။ ဒါနဲ့ ဝါဆော့မှာရှိတဲ့ သူ့ရည်းစားဆီကို နှင်းဆီပန်း
 တွေပို့ဖို့ အဲသည်ငွေကို သုံးခဲ့တယ်။

အမေရိကန်တွေ စာရိတ္တမကောင်းတဲ့အကြောင်း ကောလာဟလတွေ ကြားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲသည့်အကျင့် ပျက်စီးမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘာလိုလဲဆိုတာ သိချင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ ဘိုနီဇင်စကီးတို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ၃၅ ဒေါ်လာကို ခုနစ်လွှာချွတ်ပွဲ မှာ သုံးခဲ့ပါတယ်။ သူက အဲသည်အကြောင်း ကဗျာရှည်ကြီးတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘာမှမရေးဖြစ်ဘူး။ အမေရိကန် သားတွေ ဥရောပကိုသွားလည်ရင်လည်း ဥရောပက ခုနစ်လွှာချွတ်ပွဲ တွေကို ကြည့်တယ်။ ဥရောပသားတွေ အမေရိကန်ကို သွားလည်ရင် လည်း အမေရိကန် ခုနစ်လွှာချွတ်ပွဲကို သွားကြည့်ကြတယ်။ ဒါက တော်တော်ထူးဆန်းတဲ့ ကိစ္စပဲ။

၁၉၆၆ နှစ်နဲ့ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွေမှာ ထပ်ရောက်တဲ့ အခေါက်တွေကျတော့ ပထမအခေါက်ထက်ပိုပြီး စူးစူးရှရှ မြင်တတ် လာပြီ။ ကြီးမားတဲ့ အပြောင်းအလဲတွေကိုလည်း တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ မျိုးချစ်စိတ်ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်တစ်ခုလုံး ပြောင်းလဲသွားသလိုပဲ။ ကောင်းတဲ့ဘက်ကို ပြောင်းလဲသွားတာပါ။ မာတင်လူသာကင်းနဲ့ ကနေဒါ ညီအစ်ကိုတို့ လုပ်ကြံခံရမှုရယ်၊ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲရယ်ဟာ အမေရိကန်နိုင်ငံသားတွေရဲ့ ရင်ထဲမှာ “သောရိုးစိတ်ဓာတ်” ကို လှုပ်နှိုး ပေးလိုက်တယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ အကျိုးအမြတ်ကို အဓိကထားတဲ့အပေါ် အပြစ်မြင်လာတာမျိုး ပြန်တွေ့ရပါတယ်။ ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းကို အဓိကထားတဲ့အပေါ် ပစ်ပယ်လာတာမျိုး ပြန်တွေ့ ရပါတယ်။ ဒါတွေဟာ ကြိုဆိုရမယ့် တိုးတက်မှုတွေပါ။ သည်တိုး တက်မှုတွေဟာ အမေရိကန်လူငယ်တွေကိုသာမက အမေရိကန် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးကိုပါ ထိုးဖောက်နေပုံရပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဆရာပြောတဲ့ တိုးတက်မှုတွေနဲ့ တစ်ပါတည်း လိုက်လာတဲ့ တိုးတက်မှုတစ်ခုကတော့ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုတွေ ပျံ့နှံ့လာတဲ့ ကိစ္စပါပဲ။ ဆရာကော မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲဖူးတဲ့အထိ စုံခဲ့ပါသလား။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ ။ ကျွန်တော် မလုပ်ဖူးတာ တော်တော်ရှားပါတယ်။ ကျွန်တော်က သိချင်တာသက်သက်နဲ့ အစုံလျှောက်စမ်းကြည့်ခဲ့တာပဲ။ မူးယစ်ဆေးဝါးမျိုးစုံကို ကျွန်တော် စမ်းကြည့်ဖူးပါတယ်။ စမ်းတဲ့အခါတိုင်း ကျွန်တော် တွေ့ကြုံရတာကတော့ အလွန်အမင်း အိပ်ချင်စိတ်ပေါ်လာတာပဲ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ကြိုက်တဲ့ မူးယစ်ပစ္စည်းက တစ်ခုပါပဲ။ ဒါကတော့ ဝိုင်ပါ။ ဒါပေမယ့် ခရိုက်လည်း ဝိုင်ကြိုက်ခဲ့တာပဲဗျ။ ဝိုင်မရှိတဲ့ နေရာမှာဆိုရင် ရေကို ဝိုင်ဖြစ်အောင် သူပြောင်းခဲ့တာပဲလေ။ အရက်မသောက်ဘဲ မူးယစ်ဆေးဝါးမမှီဘဲ ကြွနိုင်ရွှနိုင်တဲ့သူတွေကို ကျွန်တော် အလွန်လေးစားပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ မူးယစ်ဆေးဝါး မှီဝဲပြီးမှ စာရေးတာမျိုး စမ်းဖူးပါသလား ဆရာ။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ ။ မစမ်းကြည့်ဖူးပါဘူး။ မူးယစ်ဆေးဝါးက ထိုးထွင်းဉာဏ် ကြီးကြီးမားမားကို ဖန်တီးပေးနိုင်တယ်လို့ လူတွေ ပြောသံကြားရဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ ခဏမီးပွားလေးတွေလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ သည်လို မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲတဲ့အတွက် တန်ဖိုးကြီးကြီးပေးရပါလိမ့်မယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲတာဟာ ကိုယ့်ရဲ့ အာရုံကြောတွေကို တမင်သက်သက် ဖိခိုင်းတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်ရဲ့အရင်းအမြစ်တွေကို

အချိန်မတန်မီ ဖြုန်းတီးပစ်တာပဲ။ အကျိုးရလဒ်က နောင်အခါမှာ ဘာမှမကျန်တော့ဘဲ ဗလာဖြစ်သွားပါမယ်။ နှင်းဆီပင်တစ်ပင်ကို အပွင့်တွေ မြန်မြန်ပွင့်လာအောင် ဆေးထိုးလိုရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သည်နှင်းဆီပင် မြန်မြန်သေသွားပါလိမ့်မယ်။ သည်နေ့ခေတ်မှာ လူတွေအနေနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့အင်အားတွေကို ထိန်းသိမ်းဖို့ လိုအပ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခေတ်သစ်လူမှုဘဝရဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့ ဖိအား တွန်းအားတွေကြောင့် လူတွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းတိုးတက်မှုဟာ အရင်ထက် ပိုနွေးကွေးသွားတာကိုး။ စာရေးဆရာ အများအပြားဟာ အသက် (၄၀)ကျော်မှ အကောင်းဆုံးစာတွေကို ရေးလာကြတယ်။ ဒါဟာ ကြီးထွားရင့်သန်ဖို့ အရင်ထက် ပိုအချိန်ယူလာရလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှာရော မူးယစ်ဆေးဝါး ပြဿနာ ရှိပါသလား ဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ မရှိပါဘူး။ ၁၉၂၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်းမှာ တော့ ကုတ်ကင်းစွဲတာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ နောက် တော့ မရှိတော့ပါဘူး။ မူးယစ်ဆေးစွဲသူတွေ အတန်အသင့်ရှိတာ မှန်ပေမယ့် ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာတွေထဲမှာတော့ တစ်ယောက်မှ ဆေးစွဲတဲ့သူ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ကဗျာဆရာမတစ်ယောက်ကတော့ အပြင်းအထန် နာဖျားမကျန်းဖြစ်ပြီး အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး စွဲတာ မျိုး ရှိဖူးတယ်။ နှစ်ပေါင်း တော်တော်ကြာအောင် စွဲခဲ့ပါတယ်။ နောက်တော့ သူဖြတ်နိုင်ခဲ့တယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ရုရှစာရေးဆရာမတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် တို့ သိပ်မကြားရပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ ခင်ဗျားတို့နားတွေ သိပ်မကောင်းလို့ပဲ ဖြစ်ပါ လိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ စာရေး

ဆရာမတွေ့ရဲ့အသံက ဆူညံနေတာပါ။ ဆူညံတယ်ဆိုလို့ မကောင်း တဲ့သဘော ပြောတာမဟုတ်ဘူးနော်။ ကောင်းတဲ့သဘောနဲ့ ပြောတာ ပါ။ ကဗျာနယ်မှာဖြစ်ဖြစ်၊ ဝတ္ထုနယ်မှာဖြစ်ဖြစ် စာပေနယ်မှန်သမျှမှာ အလွန်ထက်မြက်တဲ့ စာရေးဆရာမတွေ ရှိနေပါပြီ။ နာမည်တွေ ပြောရမယ်ဆိုရင် အများကြီး ကျွန်တော် ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် 'ဘယ်လာ အက္ခမာဒူလီနာ'ကတော့ ထိပ်ဆုံးက စာရေးဆရာမလို့ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပြည်တွင်းကလူတွေရော ပြည်ပ ကလူတွေပါ သူ့ကို ရရှိလိုရေးတဲ့ စာရေးဆရာမထဲမှာ အကောင်းဆုံး လို့ သတ်မှတ်ထားကြပါတယ်။ သူက ရေးတာနည်းတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့်မှော်ဆရာမပဲ။ သူ့လက်နဲ့ ထိတာမှန်သမျှ ရွှေဖြစ်သွားတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ **။** ဆရာနဲ့ သူနဲ့က လင်မယားဖြစ်ခဲ့ဖူးလို့ သည်လို ချီးမွမ်းတာလား ဆရာ။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ **။** လုံးဝမဟုတ်ပါဘူးဗျာ။ ကျွန်တော်က ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ကျကျ ပြောတာပါ။ ကျွန်တော်နဲ့ သူနဲ့ ကွာရှင်း တာဟာ ငြိမ်းချမ်းစွာနဲ့ ကွာရှင်းခဲ့တာပါ။ အခုထက်ထိ သူဟာ ကျွန်တော့ရဲ့ ရင်းနှီးတဲ့မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ဖြစ်နေတုန်းပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်က လက်ထပ်ပေါင်းသင်းလို့ မဖြစ်နိုင် လောက်အောင် ဆင်တူလွန်းလှပါတယ်။ သူ့ကို မသိကျွမ်းခဲ့လည်း သူ့ကဗျာတွေကိုတော့ သည်အတိုင်းချီးမွမ်းမှာပါပဲ။

ပလေးဘွိုင်။ **။** ကွာရှင်းပြတ်စဲတဲ့ကိစ္စဟာ ဆိုဗီယက် ပြည် ထောင်စုမှာ သည်မှာထက်ပိုပြီး လွယ်ကူတယ်လို့ သိရပါတယ်။ မယားစရိတ်တို့၊ ပိုင်ဆိုင်မှု ခွဲဝေတာတို့နဲ့ ပတ်သက် ရင် ပြဿနာမရှိသလောက်ပဲလို့ သိရပါတယ်။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ သိပ်ဟုတ်တာပေါ့။ ဒါဟာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်
 ရဲ့ မမြင်ရသော အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုပေါ့ဗျာ။
 ပိုင်ဆိုင်မှုနည်းပါးတော့ ပိုင်ဆိုင်မှုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အချင်းများမှုလည်း
 နည်းတာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ကွာရှင်းလို့ သိပ်လွယ်ပါတယ်။
 တရားသူကြီးကတော့ မတူတာလေးတွေ ညှိနှိုင်းကြဖို့ တစ်ခွန်းနှစ်
 ခွန်း ပြောတာပေါ့။ ဒါက သူ့တာဝန်ကိုး။ အရေးကြီးတာက
 ယောက်ျားနဲ့ မိန်းမဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် လိုအပ်နေဖို့ပဲ။
 မလိုအပ်တော့ဘူးဆိုရင်တော့ ကွာရှင်းပစ်တာ ကောင်းတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ အမျိုးသမီး လွတ်မြောက်ရေးသမားတွေအပေါ်
 ဆရာ ဘယ်လိုထင်ပါလဲ။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ သူတို့ရဲ့ စိုးရိမ်သောကကို ကျွန်တော် နားလည်
 လို့ ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ အဲလွဲနေတယ်
 လို့ ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ယောက်ျားရော၊ မိန်းမရော
 ပါဝင်တဲ့ လူထုလွတ်မြောက်ရေးကို တကယ်ယုံကြည်ပါတယ်။ ပုံမှန်
 လူတွေဟာ လူထုကို ထောက်ခံသူတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ လူထုထဲက
 တစ်စုံတစ်ရာကို ဆန့်ကျင်သူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ပုံမှန်လူအားလုံး
 ဟာ နိုင်ငံတကာဝါဒီတွေပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော် တကယ်ယုံကြည်
 တယ်။ ဒါပေမယ့် အမျိုးသားဝါဒကလည်း တင်းခံနေတုန်းပဲ။ အမျိုး
 သားဝါဒဟာ အဆိုးဝါး အပြင်းထန်ဆုံး ရောဂါပဲ။ စာရေးဆရာတွေ
 ဟာ (ကျွန်တော့်လို) သည်အနာရောဂါကို ကုသဖို့ စဉ်းစားကြရပါ
 မယ်။ ကျွန်တော့်ကဗျာတွေရဲ့ ဦးတည်ချက်ထဲမှာ ဒါဟာ တစ်ခုအပါ
 အဝင် ဖြစ်ပါတယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဒါနဲ့တောင် ဆရာက ကဗျာရေးတာ ရပ်ချင်
 ပြီလို့ ပြောတာ ဘာကြောင့်လဲ။

ယက်ပ်တူရှင်ကို။ ။ ကျွန်တော်က ကဗျာတွေအများကြီး ရေးခဲ့ပြီး ပါပြီ။ များလွန်းနေပြီလို့ ပြောရင်တောင် ပြောနိုင်တယ်။ ကိုယ့်ကဗျာတွေဟာ ထပ်နေတယ်လို့ တွေ့ရပါတယ်။ ကာရန်ဟောင်းတွေ၊ နိမိတ်ပုံဟောင်းတွေပဲ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော် အသက် (၄၀)နား ကပ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော့်ကို ဝါရင့်ဘောလုံးသမားဟောင်းတစ်ယောက်အဖြစ် စဉ်းစားကြည့်လိုက်စမ်းပါလား။ အခုအချိန်ဟာ အနားယူရမယ့် အချိန်ဖြစ်ပြီပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က အားကစားကို ချစ်တယ်။ စာပေကို ချစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ပြိုင်ကွင်းထဲကလည်း မထွက်ချင်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ရဲ့ အတွေ့အကြုံကို နယ်သစ်ပယ်သစ်တစ်ခုမှာ အသုံးချဖို့ မျှော်လင့်မိပါတယ်။ ကဗျာအစား စကားပြေရေးဖို့ လုပ်နေပါပြီ။ နပန်းလုံးရတာကတော့ အတူတူပါပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်နဲ့ နပန်းလုံးရတယ်။ စကားလုံးတွေနဲ့ နပန်းလုံးရတယ်။ လူယုတ်မာတွေနဲ့ နပန်းလုံးရတယ်။ အနာဂတ်နဲ့ နပန်းလုံးရတယ်။ ပြိုင်ကွင်းထဲက ထွက်သွားဖို့ ကျွန်တော်လုပ်နေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပြိုင်ကွင်းပြောင်းဖို့ လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ထပ် နယ်သစ်တစ်ခုမှာ ကျွန်တော့်ခွန်အားကို စမ်းသပ်ကြည့်ချင်ပါတယ်။

သည်လို သန့်စင်ဖယ်ရှားမှုမျိုးဟာ နောင်တစ်ချိန်မှာ ကဗျာဘက် ပြန်လှည့်လာအောင် ကူညီကောင်း ကူညီပါလိမ့်မယ်။ ဘာသာစကားအသစ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ စတိုင်သစ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် ကဗျာပြန်ရေးနိုင်အောင် ကူညီကောင်း ကူညီပါလိမ့်မယ်။

ပလေးဘွိုင်။ ။ ဒီပြောင်းလဲမှုက ဆရာရဲ့ ပုဂ္ဂလိကဘဝကို ဘယ်လိုများ ရိုက်ခတ်မလဲ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ ကျွန်တော့်ဘဝတစ်ခုလုံး ခြားနားသွားပါလိမ့်
မယ်။ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ စာရေး
သားရတဲ့အလုပ်ကို မပျော်ပိုက်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက စားပွဲ
မှာထိုင်ပြီး စာရွက်တွေပေါ်မှာ ရေးခြစ်နေရတဲ့အလုပ်ကို မနှစ်သက်
ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါ။ စာရေးဆရာဟာ လှောင်ပိတ်ထားတာ ခံရ
ပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင် လူ့လောကကြီးနဲ့ အဆက်ဖြတ်တာ ခံရပါ
တယ်။ စာရေးရတဲ့အခါမှာ မကြာခဏ ကျွန်တော် စိတ်ညစ်မိတယ်။
အခန်းတစ်ခုအတွင်းမှာ စာရေးလေးတစ်ယောက်လို ထိုင်နေရတာပါ
ကလားလို့ ပြန်တွေးမိတယ်။ ကျွန်တော်က အဲသည်လို ဖြစ်နေတဲ့
အချိန်မှာ မိန်းမချောတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်အခန်းဘေးက
လမ်းပေါ် ဖြတ်လျှောက်သွားနိုင်တယ်။ သင်္ဘောကြီးတစ်စင်းကလည်း
အလွန်တရာ စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းတဲ့ ဝေးလံခေါင်ဖျား တိုင်းပြည်
တွေဆီသွားဖို့ စထွက်သွားနိုင်တယ်။ ကျွန်တော် မမြင်ဖူးသေးတဲ့
ရေအိုင်ကြီးတစ်ခုပေါ်ကို နေလုံးကြီးတက်လာနိုင်တယ်။ ကဗျာရေးတဲ့
အခါမှာ ကိုယ့်တင်ပါးတစ်ဝက်ပဲ ကုလားထိုင်ပေါ် ထိုင်ပြီးရေးနိုင်
ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် စကားပြေရေးတဲ့အခါမှာတော့ လုံးဝ
ကွဲပြားတဲ့ စည်းကမ်းတစ်ခုလိုတယ်။ တစ်ယောက်တည်းနေတဲ့ အခန်း
ထဲမှာ နေ့တိုင်းရေးရတဲ့ စည်းကမ်းပါပဲ။ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ ဘဝနဲ့ပတ်
သက်တဲ့ စပ်စုလိုစိတ်ကို ထိန်းထားရတယ်။ အဲသည် စပ်စုချင်စိတ်
နဲ့ နပန်းလုံးရတယ်။ စပ်စုချင်စိတ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ကို ပိုပြီးကြွယ်ဝ
ပြည့်စုံလာစေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အာရုံစိုက်မှုကိုတော့ ဖျက်ဆီးပါ
တယ်။ အလေးနက်ဆုံး အတွေးတွေဟာ ဆူညံတဲ့အသံတွေထဲမှာ

ပေါက်ဖွားလာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် ဈာန်ဝင် စားမှု အတွင်းမှသာ ပေါက်ဖွားလာရတာပါ။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ဘဝဟာ တကယ်ပြောင်းလဲ သွားပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်ဟာ စင်ပေါ်တက်ပြီး ကဗျာရွတ်တဲ့အလုပ် ကို စွန့်လွှတ်ရပါမယ်။ ခရီးထွက်တဲ့အလုပ်ကိုလည်း ရပ်ပစ်ရပါမယ်။ သည်လို တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုမျိုးကိုလည်း ငြင်းဆန်ရပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သည်လိုတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုမျိုးဟာ အလွန် ဖိစီးတယ်လေ။ ကျွန်တော်လုပ်ရမှာက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ပြီးတွေ့ဆုံ မေးမြန်းဖို့ပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ ဂျာနယ်လစ် ဖြစ်ရမှာကြောင့်ပါ။ နောက်ပြီး သည်အကြောင်းအရာကို ကျွန်တော့် လောကံ ဘယ်သူမှ မသိလို့ပါပဲ။

ပလေးဘွိုင်း။ ■ ဘာတွေရေးဖို့ စိတ်ကူးထားပါသလဲ ဆရာ။

ယက်ဖိတူရှင်ကို။ ■ ပထမဦးစားပေးအနေနဲ့ နို့ဗယ်ဝတ္ထုရှည်ကြီး တစ်ပုဒ် ရေးချင်ပါတယ်။ ရေးတောင်ရေးနေပါပြီ။

ကျွန်တော့်အတွက်တော့ သည်လိုအလုပ်မျိုးဟာ မျက်မမြင် လေယာဉ် မောင်းတာနဲ့ တူနေပါတယ်။ အလွန်သိမ်မွေ့ခက်ခဲတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ အရာအားလုံး အဆင်ပြေနေတယ်ဆိုရင်တောင်မှ ဘေးအန္တရာယ်တွေ က နေရာတကာမှာ ပုန်းအောင်းချောင်းမြောင်းနေပါတယ်။ စက် ပစ္စည်းလေးတစ်ခုတလေ ချို့ယွင်းတာနဲ့ အားလုံးပျက်စီးသွားနိုင်ပါ တယ်။ နိဒါန်းပိုင်းက အသေးအဖွဲ့ ဝါကျလေးတစ်ကြောင်းက နောက် ပိုင်းစာတွေအားလုံးကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ပါတယ်။ သည်ဝတ္ထုကြီးက ပြီးဖို့အဝေးကြီး လိုပါသေးတယ်။ မြန်မြန်ပြီးချင်စိတ်လည်း ကျွန်တော့် မှာ မရှိပါဘူး။ ဝတ္ထုရဲ့ တချို့အပိုင်းတွေကို ရေးရတာပျော်တယ်။

တချို့အပိုင်းကျတော့ မပျော်ဘူး။ ကျွန်တော် လေ့လာစရာတွေ အများကြီး ရှိသေးတယ်။ သိပ်အများကြီး ရှိသေးတယ်။

စာပေဆိုတာကို ခိုးမှုလို ယူဆရင် ကဗျာဆရာတွေဟာ ခါးပိုက်နှိုက်တွေ ဖြစ်ပါမယ်။ ဝတ္ထုတိုဆရာတွေနဲ့ ပြဇာတ်ဆရာတွေက သူ့ခိုးလေးတွေပေါ့။ စတိုးဆိုင်က အလစ်သုတ်တဲ့သူတွေ၊ အိမ်ထဲဝင်ခိုးတဲ့ သူ့ခိုးတွေပေါ့။ နိဗ္ဗာန်ဝတ္ထုရှည်ကြီးတွေကတော့ ကြီးကျယ်တဲ့ ဘဏ်ဓားပြတိုက်မှုပဲ။ သေသေချာချာ စီမံရတယ်။ အသေးစိတ်၊ အနုစိတ် ဆောင်ရွက်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒီအနေအထားထိရောက်အောင် တဖြည်းဖြည်းကြီးထွားချင်ပါတယ်။ လုပ်ဖို့ပြင်နေတာတွေက ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်တစ်အုပ်ရယ်၊ ပြဇာတ်သုံးပုဒ်ရယ်၊ ဝေဖန်ရေးစာတမ်းပေါင်းချုပ်ရယ်၊ နောက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ဝတ္ထုရှည်တစ်ပုဒ်ရယ်ပဲ။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ပုဂ္ဂလိက ငါးနှစ်စီမံကိန်းဖြစ်တယ်။

တခြားလုပ်ချင်တာတွေလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ရုပ်ရှင်ထဲမှာ ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ချင်သေးတယ်။ ဟမ္မလက်နေရာက ဖြစ်ဖြစ်၊ ဂျိုးဇပ်နေရာကဖြစ်ဖြစ်၊ တခြားနေရာကဖြစ်ဖြစ်။ နောက်ပြီး ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားလည်း ဒါရိုက်တာလုပ်ပြီး ရိုက်ချင်သေးတယ်။ ဓာတ်ပုံအယ်လ်ဘမ်စာအုပ်တစ်အုပ်ကိုလည်း ထုတ်ဝေချင်သေးတယ်။ လူသားရဲ့ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးဟာ အလွန်အံ့ဩစရာကောင်းလှတယ်။ ဘယ်လိုကဗျာအမျိုးအစားတွေကိုရေးရေး၊ ဘယ်လောက်ကဗျာများများကိုရေးရေး လူတစ်ယောက်ရဲ့ ရုပ်မျက်နှာကို ပြီးပြည့်စုံအောင် လုပ်လို့မရနိုင်ဘူး။ နောက်ပြီး ကဗျာကို မမေ့သွားအောင်လို့ ကဗျာတချို့ကို ဘာသာပြန်ချင်သေးတယ်။

ပလေးဘွိုင်း။ ။ အခု အသက်အရွယ်ကို ရောက်တဲ့အထိ နောင်တ ရတာတွေများ ရှိသလားဆရာ။

ယက်ဖ်တူရှင်ကို။ ။ လူတိုင်းမှာ နောင်တရစရာတွေ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာလည်း အများကြီးရှိတယ်။ ပထမဆုံး

အားဖြင့် ကျွန်တော့်ရဲ့ အတ္တဘဝကို တစ်ကြိမ်ထက်မက ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေလိုက်ချင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်က နေရာ

တကာမှာ ရှိချင်၊ ဘာမဆိုလုပ်ချင်တဲ့သူကိုး။ ကိုယ့်ဘဝကို နှစ်ကြိမ် ပုံနှိပ်ရမယ်ဆိုရင် တစ်ကြိမ်တော့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာနေတဲ့

ဘဝဖြစ်မှာပဲ။ ကျွန်တော်က ခင်ဗျားတို့တိုင်းပြည်ကို ချစ်ပါတယ်။ တတိယအကြိမ် ရှိဦးမယ်ဆိုရင်တောင် အမေရိကသား ဖြစ်မယ်။

စတုတ္ထအကြိမ်ဆိုရင် သြစတေးလျသား ဖြစ်မယ်။ အမှန်ပြောရရင် ကျွန်တော်ကတော့ နိုင်ငံတွေရှိသလောက် အကြိမ်တွေများများ ရှိချင်

တယ်။ ဒါဆိုရင် ယက်ဖ်တူရှင်ကိုတွေ စောင်ရေအများကြီး ဖြစ်နေ မှာပဲ။

ပလေးဘွိုင်း။ ။ အကြိမ်မတူတဲ့စာအုပ်တွေ အချင်းချင်း တွေ့ကြ ရင် ရန်ပွဲတစ်ခု ဖြစ်လာမယ် ထင်တယ်ဆရာ။

ယက်တူရှင်ကို။ ။ မှန်တာပေါ့ဗျာ။ ။

(PLAYBOY INTERVIEW WITH YEVGENY YEVTUSHENKO)

ယက်ဖိတူရှင်ကို အင်တာဗျူး

မေး။ **။** ဆရာ ယက်ဖိတူရှင်ကိုခင်ဗျား၊ ပထမဆုံး မေးချင်တဲ့ အကြောင်းအရာကတော့ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ မော်စကိုလူငယ်ပွဲတော်အကြောင်းပါပဲ။ သည်ပွဲတော်ဟာ အရေးကြီးတဲ့ အသစ်ဖြစ်ထွန်းမှုတစ်ခုခုကို အချက်ပြလိုက်တဲ့ ပွဲတော်လို ဘာကြောင့် ဆရာယူဆတာလဲ။ သည်ပွဲတော်ဟာ အဲသည်ခေတ်ရဲ့ အပြောင်းအလဲတစ်ခုကို ပြသတဲ့အရာဖြစ်တယ်လို့ ဘာကြောင့် ဆရာ အမှတ်တရဖြစ်နေရတာလဲ။

ဖြေ။ **။** မော်စကို လူငယ်ပွဲတော်ကို ကျွန်တော် ဘယ်လိုမေ့လို့ ရနိုင်ပါ့မလဲခင်ဗျား။ ကျွန်တော့်ရဲ့ဘဝမှာ ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် ကျွန်တော့်ရဲ့ဆိုရှယ်လစ်နှုတ်ခမ်းတွေကို အရင်းရှင် နှုတ်ခမ်းတွေနဲ့ ထိတွေ့လိုက်ရတဲ့ ပွဲတော်ကိုးဗျ။ အမေရိကန်မလေး တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော် နမ်းလိုက်ရတယ်လေ။ စစ်အေးရဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေကို ချိုးဖျက်ပြီး နမ်းလိုက်တာပေါ့ဗျား။ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း သည်လိုဖြစ်တာတော့ မဟုတ်ဘူး။

ကျွန်တော့်အပေါင်းအသင်းတွေ အကုန်လုံး မော်စကိုမြို့တော်ကြီးရဲ့ လမ်းတွေပေါ်မှာ၊ နောက်ပြီး ရှိရှိသမျှ ပန်းခြံတွေထဲမှာ ကျွန်တော့်လိုပဲ နမ်းကြပါတယ်။

သည်ပွဲတော်ကြီးနဲ့ပတ်သက်ပြီး လေးလေးနက်နက် ပြောရရင်တော့ အဲသည်အချိန်အခါဟာ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ အချိန်အခါပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ၁၉၃၅ ခုနှစ်ကစပြီး စတာလင်ရဲ့ သုတ်သင်ရေးလမ်းစဉ်ကျင့်သုံးချိန်ကစပြီး ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်ကို လာကြတဲ့သူတွေဟာ အနောက်နိုင်ငံက သံတမန်တွေနဲ့ သူလျှိုတွေပဲ ဖြစ်ခဲ့သလို နိုင်ငံခြားကို သွားတဲ့ ကျွန်တော်တို့ရုရှားတွေကလည်း သံတမန်တွေနဲ့ သူလျှိုတွေပဲဖြစ်ခဲ့တာကိုး။ အဲသည်လူငယ်ပွဲတော်မှာ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် နိုင်ငံခြားသား အမြောက်အများကို ကျွန်တော်တို့ တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ အာဖရိက လူတွေလည်း ပါတယ်။ တောင်အမေရိကက လူတွေလည်းပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ပြည်သူတွေဟာ သည်လို နိုင်ငံခြားသားတွေကို အများအပြား မြင်ရတဲ့အပေါ်မှာ ကျေနပ်ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လူ့လောကကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ပြန်လည်မြင်တွေ့သိရှိရတဲ့အပေါ် အလွန်ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြပါတယ်။ သည်လူ့လောကကြီးက ကျွန်တော်တို့ဆီက ခိုးယူသွားတဲ့လောကကြီးလေ။ ဒါကြောင့် သည်ပွဲတော်ကြီးဟာ အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ အချက်ပြမှုကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ရှုပြည်ကြီးအတွင်းမှာ အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ လွတ်လပ်မှု နိဒါန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။

မေး။ **။** ဟုတ်ကဲ့ ခင်ဗျာ၊ အဲသည်အချိန်မှာပဲ ဆရာဟာလည်း ပရိသတ်အများအပြားရှိတဲ့ ကဗျာရွတ်ပွဲများမှာ ပါဝင်နေခဲ့ပါပြီ။ ပရိသတ်အများအပြားကို ကဗျာရွတ်ပွဲဆီရောက်လာအောင်၊

ကဗျာကို စိတ်ဝင်စားလာအောင် ဘာနဲ့စွဲဆောင်တာလဲဆိုတာ သိပါရစေ။

ဖြေ။ ။ စစ်အေးတိုက်ပွဲတွေ အရှိန်အမြင့်ဆုံး ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သဘောကွဲလွဲသူတွေကို ခုံရုံးတင်ခဲ့တဲ့ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တုန်းက ကျွန်တော်ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ထဲက အပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်လောက်ကိုပြန်ပြီး ကိုးကားပြချင်ပါတယ်။

“ တိုင်းပြည်တိုင်းမှာ ငါမွေးဖွားလိုက်ချင်တယ်။
တိုင်းပြည်တိုင်းသွားနိုင်တဲ့ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တစ်ခု
ငါလိုချင်တယ်။

အလွန်တရာ ညည်းငွေ့စရာကောင်းတဲ့
နိုင်ငံခြားရေးအရာရှိတွေ အားလုံးကို
ချောက်ချားသွားအောင် ငါလုပ်ပစ်ချင်တယ်။

ဘယ်ရုပ်ထုရှေ့မှာမှ ငါဦးမညွတ်ချင်ဘူး
ရုရှအော်သိုဒေါက်အသင်းတော်ရဲ့ ဟစ်ပီအဖြစ်
ငါမလုပ်ချင်ဘူး။

ဒါပေမယ့် ဘိုက်ကယ်ရေအိုင်ကြီး အတွင်း
နက်ရှိုင်းစွာ ထိုးဆင်းပြီး

တခြားတစ်နေရာမှာ ပြန်ပေါ်လိုက်ချင်တယ်။
မစ္စူပီမြစ်ထဲမှာ ပြန်ပေါ်ရင် မကောင်းဘူးလား”

ဒါဟာ ကြေညာချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်
တစ်ယောက်တည်းရဲ့ ကြေညာချက်မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့

* ဘိုက်ကယ်ရေအိုင် (Lake Baikal) သည် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု
တောင်ပိုင်းတွင်ရှိသော ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးရေအိုင်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။

မျိုးဆက်ရဲ့ ကြေညာချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ရုရှနိုင်ငံဟာ လူယဉ်ကျေးမှု အသိုက်အမြိုကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်း ပြန်ဖြစ်လာမယ့် အချိန်ကို ကျွန်တော့်နားကသူတွေအားလုံးနဲ့ ကျွန်တော့်အပေါင်း အသင်းတွေအားလုံးက အိပ်မက်မက်နေကြတာပေါ့ခင်ဗျာ။ ကျွန်တော် ဆိုလိုချင်တာက သည်လိုပါ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ယဉ်ကျေးမှုအရ အထီးကျန် ဖြစ်နေတာမျိုးတော့ မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အနောက်တိုင်းစာအုပ်တွေ၊ ပြင်သစ်စာအုပ်တွေ အမေရိကန်စာအုပ်တွေ၊ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေကို ဆက်လက်ဖတ်ရှု နေကြရသေးတာကိုး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ရုရှယဉ်ကျေးမှုအတွင်းမှာ ကြီးပြင်းလာကြပါတယ်။ ရုရှယဉ်ကျေးမှုဆိုတာကလည်း ဥရောပ ယဉ်ကျေးမှုရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ယဉ်ကျေးမှုအရ အထီးကျန်မဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အပြင်ဘက်မှာရှိတဲ့ ကမ္ဘာကြီးနဲ့ ရပ်ပိုင်းဆက်စပ်မှုကို ကျွန်တော်တို့လိုချင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မော်စကိုမြို့တော်ကြီးမှာ အမေရိကန်ကုန်စည်ပြပွဲကြီး ကျင်းပ တော့ မော်စကို မြို့တော်သူ မြို့တော်သားအများအပြားဟာ အက်ဒဝဒ် စတိုင်းကင်"ရဲ့ "လူ့မိသားစု"ပြခန်းထဲဝင်ကြည့်ရဖို့ တန်းစီစောင့်ခဲ့ကြ တာဟာ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

မေး။ **။** ကဗျာနဲ့ပတ်သက်ပြီး တိတိကျကျလေးပြောပြပေးပါ လားဆရာ။ အဲသည်အချိန်မတိုင်မီက ရှိခဲ့တဲ့ ဘုန်း တော်ဖွဲ့ကဗျာတွေနဲ့ ဆရာရေးနေခဲ့တဲ့ ကဗျာတွေကြားမှာ ဘာခြားနား

• EDWAAD STEI CHEN = အမေရိကန် ဓာတ်ပုံဆရာ

ချက်ရှိခဲ့ပါသလဲ။ ဆရာဟာ အဲသည်ကဗျာတွေနဲ့ ဘယ်လိုအတား အဆီးတွေကို ထိုးဖောက်ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ တော်လှန်ရေးကြီးမတိုင်မီကဆိုရင် ရှုကဗျာဟာ ရှုရှု ပြည်သူတွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အစိုးရတစ်မျိုး ဖြစ်ခဲ့ တယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တာတာတွေရဲ့အောက် မှာ နှစ်ပေါင်းသုံးရာနေခဲ့ရပါတယ်။ ရိုမာနော့ဖ်တွေရဲ့အောက်မှာ နှစ်ပေါင်းသုံးရာနေခဲ့ရပြန်တယ်။ အဲသည်နောက်မှာတော့ ကွန်မြူနစ် ချုပ်ကိုင်မှုအောက်မှာ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်နေရပြန်တယ်။ ကျွန်တော် တို့မှာရှိခဲ့တဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းဟာ မာ့ကန်တို့ အိန်ဂျယ်တို့ မြင်ခဲ့တဲ့ ကွန်မြူနစ်စနစ်နဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိတယ်လို့ ကျွန်တော်ဖြင့် မထင်ပါဘူး။ သည်ကာလတွေတစ်လျှောက်လုံးမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ အလွန်ခက် ထန်မာကြောတဲ့ ပိတ်ပင်တားမြစ်မှုတွေရဲ့အောက်မှာချည်း နေထိုင် ခဲ့ကြရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံတော့ နည်းနည်းပျော့ပျောင်းသွားတာမျိုး ရှိသလို တစ်ခါတစ်ရံပိုပြီး တင်းမာသွားတာမျိုးလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမြဲတမ်းတော့ ပိတ်ပင်တားမြစ်နေတာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် အလင်္ကာမြောက်တဲ့ ကဗျာဘာသာစကားဟာ ကျွန်တော်တို့မှာ ရှိနေတဲ့ လွတ်လပ်မှုတမ်းတစိတ်ကို ဖော်ပြဖို့အတွက် တစ်ခုတည်း သော နည်းလမ်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုပြည်သူများဟာ ကဗျာ ကို အစဉ်အလာနဲ့ လေးစားမြတ်နိုးခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

စတာလင်ခေတ်တုန်းကတော့ ကဗျာဆရာအများအပြား ဟာ သံတိုင်တွေနောက်မှာ သေဆုံးခဲ့ရပါတယ်။ ကဗျာကလည်း ဘုန်းတော်ဖွဲ့ကဗျာဖြစ်လာပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ကဗျာဆရာလေး တွေရဲ့ အဖွဲ့လေးတွေတချို့ရှိတယ်။ ပါစတာညက်တို့ အက်ခမာတို့ဟာ

တို့လို ကဗျာဆရာကြီးတွေရဲ့ အဖွဲ့အစုလေးတွေလည်း ရှိတယ်။ ကွန်းခိုရာကျွန်းကလေးတွေပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့် သည်ကဗျာဆရာကြီးတွေက နိုင်ငံကိုစွန့်ခွာပြီး သွားကြတယ်။

ဒါပေမယ့် ကဗျာဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းမှာ ပြန်ပြီး ရေပန်းစားလာပါတယ်။ အဲသည်အချိန်မှာက ရိုးသားဖို့လည်း လွယ်ကူသလို ကဗျာတွေကို ရေးသားထုတ်ဝေဖို့လည်း လွယ်ကူလာတာကြောင့်ပါပဲ။ စစ်အေးတိုက်ပွဲစလာတဲ့နောက်မှာတော့ ကဗျာကောင်းတွေ၊ အကောင်းဆုံးကဗျာတွေဟာ အသံမထွက်ကြတော့ဘူး။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း အတင်းအကြပ် အသံတိတ်နေခိုင်းတာခံခဲ့ရတယ်။ အက်ခမာတိုဗာတို့လို ပါစတာညက်တို့လိုပေါ့ဗျာ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတော့ ပိုလီတက်စနစ် ပြတိုက်ထဲကို အက်ခမာတိုဗာလည်း ဝင်လာရော လူတွေအားလုံး မတ်တပ်ရပ်ပြီး နာရီဝက်လောက်ကြာအောင် လက်ခုပ်ဩဘာပေးကြပါတယ်။ ဒါကို စတာလင်သိသွားတဲ့အခါ မနာလိုဖြစ်ပြီး အက်ခမာတိုဗာကို ဘာပွဲမှ လုပ်ခွင့်မပေးတော့ဘူး။ သူတစ်ဦးတည်းပဲ လက်ခုပ်ဩဘာကို ကြာကြာအပေးခံရတဲ့သူဖြစ်ရမှာကိုး။ စတာလင်ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက် နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက လူမှုရေးဇာတ်ခုံဟာ လုံးဝဗလာဟင်းလင်း ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။ သဘောကွဲလွဲသူတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှ ဘာမှမရှိတော့ဘူး။ သဘောကွဲလွဲမယ့်သူတွေအားလုံးသေဆုံးသွားကြပြီလေ။ ဆက်ခရော့ဖ်ဟာ နိုင်ငံတော်ရဲ့ နျူးကလီးယားပညာရှင် ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာထူးခြားတဲ့သူပါ။ အဲသည်အချိန်တုန်းကဆိုရင် သူဟာ စတာလင်ကို ထောက်ခံတဲ့သူတောင် ဖြစ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒါကို သူ့ရဲ့မှတ်တမ်းစာအုပ်ထဲမှာ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံထားပါတယ်။

မေး။ **။** ဆရာတို့ကဗျာတွေက ဘုန်းတော်ဖွဲ့ကဗျာတွေထက် ပိုပြီး ပုဂ္ဂလိကဆန်တယ်လို့ ဆရာပြောချင်တာလား။ ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်မှန်ဝါဒရဲ့ စိတ်ကူးစံတွေကို ဖွဲ့နွဲ့တာမျိုးမလုပ်ဘဲ ပုဂ္ဂလိကရေးရာကိုပဲ အဓိကဖွဲ့နွဲ့တယ်လို့ ဆရာ ပြောချင်တာလား။ တကယ်ပဲ အဲသည်အရာဟာ ဆရာရှာဖွေနေခဲ့တဲ့ နောက်ထပ်ဒိုင်မင်းရှင်း အသစ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုချင်တာလား။ ပိုပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆန်တဲ့ ပိုပြီးအချစ်ရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကဗျာအမျိုးအစားပေါ့လေ။

ဖြေ။ **။** ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါမှန်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ နမူနာပြုရမယ်ဆိုရင်...

မေး။ **။** နေပါဦးဆရာ။ ဘယ်လိုမှန်တယ်ဆိုတာမျိုး ပြောပါလို့ တောင်းပန်ပါရစေဆရာ။

ဖြေ။ **။** ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ကျွန်တော်လည်း အဲသည်လိုပြောရမယ်ဆိုတာ သဘောတူပါတယ်။ နမူနာပြုရမယ်ဆိုရင် ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်ပို့ စာရေးဆရာအသင်းကြီးရဲ့အပတ်စဉ်ထုတ်သတင်းစာမှာ “တော်လှန်ရေးစာမျက်နှာ” ဆိုတာကိုစပြီး ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ တော်လှန်ရေးကို ပြောရပေမယ့် အဲသည်စာမျက်နှာမှာ နိုင်ငံရေးနဲ့ဆက်စပ်တာဘာမှ မပါဘူး။ အဲသည်အချိန်တုန်းကဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ရေးသားထုတ်ဝေနေတာက အုပ်ချုပ်သူအကြိုက်ကဗျာတွေချည်းပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆိုဗီယက်ရဲ့ အင်အားတို့၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတို့၊ ခေါင်းဆောင်ကြီးစတာလင်ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာတို့၊ ပါတီတို့ စတာတွေကို ချီးမွမ်းခန်းဖွင့်တဲ့ ကဗျာတွေချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲသည် မေလ ၁ ရက်နေ့မှာတော့ စတာလင်ခေတ်ရဲ့ သမိုင်းအတွင်းမှာ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အချစ်ကဗျာတွေကို ရေးသားထုတ်ဝေလိုက်ပါတယ်။ အယ်ဒီတာက စာရေးဆရာ

အကျော်အမော်လည်းဖြစ်ပြီး ကဗျာဆရာကြီးလည်းဖြစ်တဲ့ ကွန်စတန် တင်စီမိုနော့စ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ့်ပုန်ကန်မှုတစ်ခုလို ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တော်လှန်သော စာမျက်နှာဖြစ်ခဲ့ရတာပါ။ ကျွန်တော်လည်း၊ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံထဲမှာ တော်တော်လူကြိုက်များတဲ့ ကဗျာဆရာဖြစ်လာပါတယ်။ နိုင်ငံရေးကဗျာဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့ လူကြိုက်များခြင်း ခံရတာမဟုတ်ပါဘူး။ အချစ်ကဗျာဆရာအနေနဲ့ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၁၉၄၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း စစ်အေးနှစ်ကာလ ရှည်ထဲမှာ ကဗျာဆရာတချို့ဟာ ကဗျာထဲမှာ အချစ်အကြောင်း မဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ကြဘူးလေ။ သူတို့က 'ငါ'ဆိုတာတောင် မသုံးဘူး။ 'ငါတို့' လို့ပဲ သုံးကြတယ်။ 'ငါတို့ချစ်ကြတယ်'ဆိုတာ မျိုးပဲရေးကြတယ်။ 'ငါချစ်တယ်'ဆိုတာမျိုးရေးတဲ့အခါမှာပင် 'ငါဟာ တိုင်းပြည်ကို ချစ်သလို မင်းကိုချစ်တယ်'ဆိုတာမျိုးပဲ ရေးကြတယ်။ ဒါက နမူနာ သဘောထုတ်ပြတာပါ။ အဲသည်အချိန်တုန်းက ထွန်းကားခဲ့တဲ့ ကဗျာ တွေထဲက ပုံစံကျစာပိုဒ်ပါပဲ။ နိုင်ငံရေးကဗျာတွေ မဟုတ်တဲ့ အထီးကျန်ဘဝအကြောင်း ရေးထားတဲ့ ကဗျာတွေ ကျွန်တော့်ရဲ့ အစောပိုင်း ကဗျာတွေလိုပေါ့ဗျာ။ သည်လိုကဗျာတွေပင်လျှင် ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင် တဲ့ ကဗျာတွေလို့ စွပ်စွဲတာခံခဲ့ရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တကယ်လို့သာ ကျွန်တော်ဟာ ဆိုဗီယက်ဘက်တော်သားဖြစ်မယ် ဆိုရင် ကွန်မြူနစ်ဝါဒရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေအတွက် အလုပ်လုပ်နေ ကြတဲ့ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေပေါင်းနှစ်သန်းပါဝင်တဲ့ ဘုံအဖွဲ့ကြီးရဲ့ အဖွဲ့သား ဖြစ်မှာဆိုတော့ ဘယ်မှာ အထီးကျန်တာမျိုး ဖြစ်နိုင်ပါမလဲ တဲ့။ အဲသည်လို သီလကြောင်ဆောင်းပါးတွေကို ကျွန်တော် သတိရ နေပါသေးတယ်။ နောက်တော့ ရုရှကဗျာဟာ ပုဂ္ဂိုလ်ခေတ်ကစပြီး နယ်ပယ်ကြီးနှစ်ခုမှာ အလွန်အင်အား ကောင်းခဲ့ပါတယ်။ တစ်ခုက

အချစ်ကဗျာနယ်ပယ် ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက နိုင်ငံရေး ကဗျာနယ်ပယ်ပေါ့။

မေး။ ။ မှန်ပါတယ်ဆရာ။ အကြပ်အတည်းတစ်ခုအကြောင်း ရေးခဲ့ပါသေးတယ်။ လူက ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို အလုပ် အကျွေးပြုရမှာလား။ ဒါမှမဟုတ် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒက လူကို အလုပ် အကျွေးပြုရမှာလားဆိုတဲ့ အကြပ်အတည်း။ သည်မေးခွန်းဟာ အဲသည်အချိန်တုန်းက မေးနေခဲ့ရတဲ့ အဓိက မေးခွန်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပုံရပါတယ်။ အကြိမ်နှစ်ဆယ်မြောက် ပါတီကွန်ဂရက်နောက် ပိုင်းမှာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနဲ့ အခြေခံမူဝါဒအသစ်တွေကို ပြန်လည် အားဖြည့်ရေးကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုဖို့ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ ဆရာရဲ့ အမြင်က လူဟာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို အလုပ်အကျွေးပြုနေခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒက လူကို အလုပ်အကျွေးပြုရမယ်။ ဒါ မဟုတ်လား။ ဒါဟာ ဆရာရဲ့ အကြပ်အတည်းပဲလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ သည်ပြဿနာဟာ နှင်းခဲပျော်ချိန် (THE THAW)* ရောက်မှ ဆွေးနွေးဖို့ ဖြစ်နိုင်တဲ့ ပြဿနာတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ အရင်ကဆိုရင် ဆွေးနွေးဖို့ မဖြစ်နိုင်ခဲ့ဘူးလေ မဟုတ်ဘူးလား။

ဖြေ။ ။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင် တစ်ယောက် မဖြစ်ဖူးပါဘူး။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ဘယ် လိုပါတီမျိုးကိုမှ မဝင်ခဲ့ဖူးပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်က ဘယ်လိုကေဒါမျိုးကိုမှ သဘောမကျလို့ပါပဲ။ ပါတီတစ်ခုခုရဲ့ အထွေ ထွေအတွင်းရေးမှူးက အမိန့်ပေးခိုင်းစေနိုင်တဲ့ ဘယ်လိုညွှန်ကြားချက်

* နှင်းခဲပျော်ချိန် THE THAW သည် နိုင်ငံရေး ပျော့ပျောင်းလာပြီး အချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးလာသည့် အချိန်ကို ရည်ညွှန်းတင်စားသည့် စကားဖြစ်ပါသည်။

မျိုးကိုမှ ကျွန်တော်မလိုက်နာချင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားသိတဲ့အတိုင်း ပဲ ကျွန်တော်ဟာ စနစ်ကြီးနှစ်ခုကို မြင်ခဲ့ရတယ်။ အရင်းရှင်ဝါဒမူကွဲနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒမူကွဲနှစ်မျိုးပါပဲ။ မူကွဲတွေနော် သည်စနစ်နှစ်မျိုးလုံးဟာ ရာသက်ပန်အယုံအကြည်ကင်းမဲ့ခြင်း ခံသွားရပြီလို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ လူ့ဘောင်လောကကြီးဟာ နောက်ထပ်စနစ်သစ်တစ်မျိုးကို ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေပါပြီ။ အဲသည်စနစ်သစ်ရဲ့ အမည်ကိုတော့ မသိရသေးပါဘူး။ ဒါဟာ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး ဆက်ခရော့ပ်ရဲ့ မဟာအတွေးတစ်ခုလို့ပဲ ထင်ပါတယ်။ သူပြောတာက ‘ပေါင်းဆုံခြင်း’ အကြောင်းပါ။ စနစ်နှစ်ခုပေါင်းသွားပြီးတော့ တတိယစနစ်တစ်ခုပေါ်လာမယ်။ သည်တတိယစနစ်ဟာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနဲ့ အရင်းရှင်ဝါဒက ကျူးလွန်တဲ့ရာဇဝတ်မှုမျိုးကို မကျူးလွန်တော့မယ့် စနစ်ပေါ့ဗျာ။ သည်တတိယစနစ်က အလွန်အရေးပါတဲ့ အရာတစ်ခုကို ဖန်တီးပေးလိမ့်မယ့် အဲသည်အရာဟာ ဘာလဲဆိုတော့ တိုင်းပြည်နိုင်ငံအမျိုးမျိုးကြားနဲ့ လူအမျိုးမျိုးကြားမှာ လုံးဝအသစ်ဖြစ်တဲ့ ဆက်ဆံရေးပဲ။

ကျွန်တော်ကတော့ လူမျက်နှာရှိသော ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ။ တစ်နည်းပြောရရင် လူဆန်တဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဘက်မှာ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရုရှတင့်ကားတွေ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်သွားတဲ့နေ့ဟာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အတုန်လှုပ်အချောက်ချားရဆုံးနေ့ပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်ကျောကုန်းပေါ်ကို၊ ကျွန်တော့်ကျောရိုးပေါ်ကို ရုရှတင့်ကားတွေ နင်းကြိတ်မောင်းနှင်သွားတယ်လို့ ကျွန်တော်ခံစားလိုက်ရလို့ပါပဲ။ အဲသည်နေ့မှာ ကျွန်တော့် စိတ်ကူးမျှော်မှန်းချက်တွေ အများကြီးပြုလဲပျက်စီးကုန်ပါတယ်။ သိပ်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့နေ့ပါ။ ဒါနဲ့ ချက်ချင်းပဲ

ကန့်ကွက်တဲ့ ကြေးနန်းစာတစ်စောင် ရေးလိုက်တယ်။ အဲသည် အကြောင်းကို ကဗျာတစ်ပုဒ်လည်း ရေးခဲ့တယ်။ သည်ကဗျာကို ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား မြေအောက်ရေဒီယိုက ဘာသာပြန်ပြီးလွှင့် တော့ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားပြည်သူတွေ ကြားရပြီဆိုပြီး ကျွန်တော် ဖြင့် သိပ်ပျော်တာပဲ။ နှစ်ပေါင်း တော်တော်ကြာတဲ့အချိန်မှာ ချက်ကို စလိုဗက်ကီးယားကို ကျွန်တော်ထပ်ရောက်သွားတော့ ကျွန်တော်ဟာ အုပ်ချုပ်သူ မကြိုက်တဲ့သူမျိုးဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော်က ကန့်ကွက် ကြေးနန်းစာကို ရေးပို့ခဲ့တာကိုး။ လမ်းပေါ်မှာ အမျိုးသမီးတစ်ယောက် က ကျွန်တော့်ကို ရပ်ခိုင်းပြီး စကားပြောပါတယ်။

“ကျွန်မက ပရတ်မြို့မှာ ရုရှဘာသာစကားနဲ့ ရုရှစာပေကို သင်ပေးတဲ့ ဆရာမပါ။ ရှင်တို့တင့်ကားတွေ ကျွန်မတို့ နယ်စပ်ကို ဖြတ်ပြီးဝင်လာတော့ ကျွန်မဟာ စာသင်ခန်းထဲကို သွားပြီး ကျွန်မ ရဲ့ ကလေးတွေကို ငါ ဘယ်တော့မှ ရုရှဘာသာစကားနဲ့ ရုရှစာပေကို မသင်ပေးတော့ဘူးဟေ့လို့ ပြောလိုက်တယ်။ နောက်နှစ်ရက်အကြာမှာ ရှင့်ရဲ့ ကန့်ကွက်ကြေးနန်းစာကို ကြားရတယ်။ ဒါနဲ့ ကျောင်းကို ပြန်သွားပြီး ရုရှစာပေကို ပြန်သင်ပေးတယ်” တဲ့။

သည်ကိစ္စဟာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အကြီးမားဆုံးစွမ်းဆောင် ချက်ကြီးပါပဲ။ ဒါဟာ နိုဘယ်ဆုထက် အများကြီးသာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်အတွက် အလွန်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အလွမ်းဇာတ်ကြီးတစ်ပုဒ်ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တုန်းကမှ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်သူတစ်ဦး မဖြစ်ခဲ့လို့ပါပဲ။ ယန်း ပေါဆတ်က ၂၀ ရာစုဟာ ဘီလူးကြီးနှစ်ကောင်ကို မွေးပေးခဲ့တယ် လို့ ပြောတဲ့စကားကို ကျွန်တော် သဘောတူတယ်။ စတာလင် ဖွင့်ဆိုခဲ့တဲ့ တရားသေကွန်မြူနစ်ဝါဒက ဘီလူးတစ်ကောင်၊ နောက်

တစ်ကောင်က ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး စစ်အေးတိုက်ပွဲဆိုတာ သည်ဘီလူးကြီးနှစ်ကောင်၊ သည်ဒိုင်နိုဆောကြီးနှစ်ကောင်ရဲ့ ကြောက်မက်ဖွယ် ရန်ပွဲသမိုင်းပဲလို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ သည်ဘီလူးကြီးနှစ်ကောင်က လူတွေကို ညက်ညက်ကြေအောင် ချေမှုန်းဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်။ လူအချင်းချင်းကြား ဆက်ဆံရေးကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်။ လူသားဆန်တဲ့ ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်။ လူသားရဲ့ ဝိညာဉ်တွေကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့တယ်။ ဒါဟာ စစ်အေးရဲ့ အလွမ်းဇာတ်ပါပဲ။

မေး။ ။ ထပ်ပြီးပြောပါဦးဆရာ။ ကျွန်တော် နားမလည်လိုက်တဲ့ စကားတစ်လုံးပါသွားပါတယ်။ ဆက်ဆံရေးတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်တဲ့ အလွမ်းဇာတ်။ ဒါကို ထပ်ပြောပြပါလား ဆရာ။ စစ်အေးရဲ့ တကယ့်အလွမ်းဇာတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆရာအယူအဆ။

ဖြေ။ ။ ကျွန်တော်တို့ ၂၀ ရာစုဟာ ဘီလူးသဘက်လို သတ္တဝါဆိုးကြီးနှစ်ကောင်ကို မွေးဖွားပေးခဲ့တယ်လို့ ယန်းပေါဆတ်က ပြောတဲ့စကားကို ကျွန်တော် သဘောတူပါတယ်။ တစ်ခုက စတာလင်ရဲ့ ကွန်မြူနစ်စနစ်မူကွဲ၊ နောက်တစ်ခုက ကွန်မြူနစ်ဝါဒထက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုအရာမှာ မလျော့နည်းတဲ့ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး။ ဒါကြောင့် စစ်အေးဟာ သည်ဘီလူးကြီးနှစ်ကောင်ရဲ့ ကြောက်ခမန်းလိလိ ရန်ပွဲသမိုင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သည်ဘီလူးကြီးနှစ်ကောင်က လူ့အသက်ပေါင်းများစွာကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါတယ်။ ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမှုတွေ၊ အချစ်တွေကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါတယ်။ တမင်ဖန်တီးထားတဲ့ အယူဝါဒ၊ နယ်ခြားမျဉ်းတွေရဲ့ တစ်ဖက်တစ်ချက်မှာ ခွဲပြီးနေကြရတဲ့ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေ၊ ချစ်သူတွေ အဖျက်ဆီးခံခဲ့ရပါတယ်။ သည်စစ်အေးကြောင့် စတေး

ခံရသူတွေ အများအပြား ရှိပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာပင် ရှိတယ်။ အမေရိကန်ပြည်သူတွေဟာ ရုရှက အာဏာရှင်အုပ်စိုးမှုမျိုးကို မကြိုဖူးကြ။ မရင်းနှီးကြပေမယ့် သူတို့နိုင်ငံမှာလည်း မက္ကာသီဝါဒနဲ့ တခြားရက်စက်တဲ့ လုပ်ရပ်တွေ အများကြီး ရှိခဲ့ပါတယ်။

မေး။ ■ မှန်ပါတယ် ဆရာ။ နှင်းခဲပျော်ချိန် (THE THAW) ဆို ပြန်သွားပါရစေဦး။ နောက်ထပ် မေးခွန်းတစ်ခုလောက်လည်း ထပ်မေးပါရစေဦး။ လွတ်လပ်ပြေလျော့မှုတစ်ခု ဖြစ်လာနေပြီလို့ ဆရာ တကယ်ပဲ ခံစားခဲ့ရပါသလား။ ဒါမှမဟုတ် ဆရာဟာ အမြဲတမ်း အတင်းအဓမ္မ ခိုင်းစေတာမျိုးကို ခံစားခဲ့ရပါသလား။ ဆရာ ရရှိတဲ့ လွတ်လပ်မှု တစ်စွန်းတစ်စကို ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်တဲ့ အင်အားစုတွေ ဆရာတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ ရှိနေပါသလား ဆရာ။

ဖြေ။ ■ မေးခွန်းကို ထပ်ပြောပါဦး။

မေး။ ■ ဆရာတို့ရဲ့ နှင်းခဲအရည်ပျော်မှုဟာ ဘယ်လောက်ထိ ကျယ်ပြန့်သလဲဆိုတာကို မေးတဲ့မေးခွန်းပါ ဆရာ။ ပြောင်းလဲမှုက သေးသေးလား။ ဒါမှမဟုတ် တကယ်ကြီးမားပြီး အရေးပါတဲ့ ပြောင်းလဲမှုလား။ နောက်ပြီး သည်လိုလွတ်လပ်ပေါ့ပါးအောင်လုပ်မှုမျိုးကို ဟန့်တားတဲ့အင်အားစုတွေ ဆိုဗီယက်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ အမြဲတမ်း ရှိနေသလား။ ငါးဆယ်ခုနှစ်များနဲ့ ခြောက်ဆယ်ခုနှစ်များအတွင်းမှာ သည်လိုဟန့်တားတဲ့ အင်အားစုတွေ ဆရာ မြင်တွေ့ခဲ့ပါသလား။

ဖြေ။ ■ ခင်ဗျား သိပါတယ်။ ရုရှစိတ်ဓာတ် ဘယ်လိုပြောရမလဲ။ စကားလုံးရှာပါရစေဦး။ (အတန်ကြာရပ်နား) အင်း ရုရှစိတ်ဓာတ်ရဲ့ သဘာဝကို ရှင်းပြနိုင်ဖို့။ ရုရှစိတ်ဓာတ်ရဲ့ ထူးခြားချက်

ကို ရှင်းပြနိုင်ဖို့၊ နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ် ကာလတွေတုန်းက လီနင်ရေးခဲ့တဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ထဲမှာပါတဲ့ စကားထက် ပိုကောင်းတဲ့ ဖွင့်ဆိုချက်ကို ကျွန်တော် မတွေ့ပါဘူး။ ‘ရှေ့တစ်လှမ်းတိုး နောက်နှစ်လှမ်းဆုတ်’ တဲ့။ ဒါက ခရူးရှက်ရဲ့ အကျင့်စရိုက်အတွင်းက နှစ်ဖက်ခွဲ စိတ်သဘောထားပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အစိုးရရဲ့ အထောက်အထားအားလုံးအရ ဆိုရင် ခရူးရှက်ဟာ ရုရှစိတ်ဓာတ်ရဲ့ ဖခင်ပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒါဟာ မမှန်ပါဘူး။ ရုရှစိတ်ဓာတ်ရဲ့ တကယ့်မိခင်ရင်းကတော့ ရုရှကဗျာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခရူးရှက်က စတာလင်ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်ကျမှ ဝေဖန်တိုက်ခိုက်တာပါ။ ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်ရဲ့ ကဗျာဆရာတွေကတော့ ၁၉၅၃ နဲ့ ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှာပဲ လစ်ဘရယ် ဖြစ်ရေး၊ တင်းကြပ်မှု လျော့ပါးရေးကို တောင်းဆိုတဲ့ ကဗျာတွေ၊ လွတ်လပ်မှုကို တမ်းတတဲ့ကဗျာတွေကို ရေးနေခဲ့ပါပြီ။ စတာလင်ရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာပဲ ရှိနေသေးတဲ့ ၁၉၅၂ ခုနှစ်တုန်းက ကျွန်တော် ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာတချို့မှာပင် သည်လို လွတ်လပ်မှုကို တမ်းတတာ တွေ ပါဝင်နေခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ ရုရှမှာတော့ အစဉ်အလာပဲ။ တော်လှန်ရေးမှန်သမျှ ကဗျာထဲမှာ ပထမဆုံး ပေါက်ဖွားတာချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် အဖြစ်ဆိုးတာက တော်လှန်ရေးရဲ့ တကယ့်ဖြစ်ရပ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ ပညာတတ်တွေရဲ့ စိတ်ကူးစံတွေကို ပုံဖျက်နေတဲ့ကိစ္စ ပါပဲ။ ကာလီစလီ (CARLISLE) ရဲ့ စကားအရဆိုရင် တော်လှန်ရေး မှန်သမျှကို စိတ်ကူးယဉ်ဝါဒီများက တွေးခေါ်ကြံစည်ခဲ့ကြပြီး တစ်ယူ သန်ဝါဒီများက အောင်မြင်အောင် လုပ်ခဲ့ကြကာ လူလိမ်လူညစ်များက အသုံးချခဲ့ကြသည်ပေါ့ဗျာ။ လူတစ်ဦးတည်း၊ တစ်ခါတစ်ရံတော့ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးတည်းမှာ သည်အရည်အချင်းသုံးမျိုးလုံး အပြည့်

အစုံ ပေါင်းစုနေတာမျိုး ရှိတတ်ပါတယ်။ နမူနာပြုရရင် ဟာဆင်လို လူမျိုးပေါ့။ ဟာဆင်ရဲ့ဘဝပေါ့။

မေး။ ။ ဒါပေမယ့် ဆရာရဲ့ ‘စတာလင်၏ အမွေခံများ’ဆိုတဲ့ ကဗျာကို ကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ အဲသည်အချိန်က လူတွေရဲ့ အတွင်း အဇ္ဈတ္တမှာ စတာလင်ရှိနေသေးတာဟာ ဒါမှမဟုတ် ဗျူရို ကရက်တွေရဲ့ အတွင်းစိတ်မှာ စတာလင်ရှိနေသေးတာဟာ နှင်းခဲ ပျော်ချိန်ကာလအတွင်းမှာ တကယ့်လွတ်လပ်ရေး မရှိသေးဘူးလို့ ဆိုလိုတာပေါ့။ ထိန်းချုပ်မှုတွေ ဆက်ရှိနေဦးမယ်။ အဓမ္မလုပ်တာတွေ၊ ကွပ်ညှပ်တာတွေ ဆက်ရှိနေဦးမယ်။ ထိန်းကွပ်ဖို့ ကြိုးစားကြတဲ့ ဗျူရိုကရေစီယန္တရားတွေ ရှိနေဦးမယ်။ သူတို့ကတော့ သိပ်လွတ်လပ် သွားတဲ့အခါမှာ ဖြစ်လာနိုင်မယ့်အရာတွေကို ထိတ်လန့်ပြီး သည်လို လုပ်ဖို့ ကြိုးစားကြတာနဲ့ တူပါတယ်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဘယ် နေရာမှာ စတာလင်ရဲ့ အမွေခံတွေရှိနေသလဲ။ သည်အမွေခံတွေ တည်ရှိနေတာကို ဆရာ ဘယ်လိုဖော်ပြမလဲ။

ဖြေ။ ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ‘စတာလင်၏ အမွေခံများ’ကဗျာနဲ့ ပတ် သက်ပြီး ဖြစ်ပျက်ခဲ့တာတွေက အလွန်ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဇာတ် လမ်းတစ်ပုဒ်ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သည်ကဗျာကို ကျွန်တော် ရေးခဲ့ပေမယ့် မထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ NOVY MIRမဂ္ဂဇင်းရဲ့ အတိုးတက်ဆုံး အယ်ဒီတာကြီးဖြစ်တဲ့ ဗာဒေါ့စကီး (VARDOVSKY) ကိုယ်တိုင်က ဘာပြောသလဲဆိုရင် ‘ငါ အရူးမဟုတ်ဘူးကွ၊ ယက်ဖ် တူရှင်ကိုရဲ့ သည်ကဗျာကို ဖော်ပြလိုက်ရင် ငါ့မဂ္ဂဇင်းကို ချက်ချင်း ပိတ်ပစ်မှာပေါ့။ ငါ မင်းကို အကြံကောင်းပေးမယ်။ သည်ကဗျာကို အလျှို့ဝှက်နိုင်ဆုံးနေရာမှာ သိမ်းထားပါ။ သည်လို မလုပ်ရင် မင်းကို ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင်ရေးလုပ်ရပ်တွေ လုပ်နေတယ်လို့ စွပ်စွဲတာခံရလိမ့်

မယ်'တဲ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကတော့ သည်ကဗျာကို ပရိသတ် ရှေ့မှာ ရွတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေတော့ မကောင်းသတင်းတွေ ထွက်တာပေါ့။ ပရိသတ်ထဲက တချို့က ရုံထဲက ထွက်သွားကြတာ ကိုး။ ကျွန်တော်က သည်ကဗျာကို ခရီးရှက်ဆီ ဒါမှမဟုတ် သူ့လက် ထောက်ဆီ ပို့ပေးလိုက်ပါတယ်။ ခုနစ်လလောက် ကြာအောင် စောင့်ပြီးတဲ့အခါမှာ သည်ကဗျာကို ထုတ်ဝေလိုက်တာ တွေ့ရပါတယ်။ အဲသည်အချိန်မှာ ကျွန်တော်က ကျူးဘားကို ပရာဗဒါ သတင်းစာအတွက် ကဗျာဆိုင်ရာ ဂျာနယ်လစ်တစ်ယောက် အနေနဲ့ ရောက်နေတဲ့အချိန်ပေါ့ဗျာ။ ကာရော်ယန် အရေးအခင်းမတိုင်မီ တစ်ရက်အလိုမှာပဲ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် သည်ကဗျာကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ လိုက်တာ တွေ့ရပါတယ်။ သမိုင်းမှာတော့ သည်စကားက ယေဘုယျ အားဖြင့် မှန်ကန်ပါတယ်။

မေး။ ။ အဲသည် ကဗျာရွတ်ပွဲတွေမှာရှိတဲ့ ဝန်းကျင်အနေအထား ကို ပြောပြပါလား ဆရာ။ ဘာနဲ့တူတယ်ဆိုတာလောက်ကို ပဲ ပြောပြပေးပါလား။

ဖြေ။ ။ ကျွန်တော်ကတော့ အဲသည်တုန်းက ကဗျာရွတ်ပွဲတွေကို ကောင်းကောင်းကြီး သတိရနေပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သည်ကဗျာရွတ်ပွဲတွေကို ကျွန်တော်ပဲ ဖန်တီးခဲ့တာကိုး။ စတာလင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက်မှာ ကဗျာရွတ်ပွဲတွေကို ကျောင်းတွေ မှာ၊ စက်ရုံတွေမှာ၊ ကောလိပ်တွေမှာ၊ ရုံးတွေမှာ၊ စားသောက်ဆိုင် လေးတွေမှာ၊ နေရာတကာမှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ်စပြီး ရွတ်ဆိုခဲ့တဲ့ ပထမဆုံးကဗျာဆရာဟာ ကျွန်တော်ပါပဲ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော် ရွတ်တာက တစ်နှစ်မှာ ၃၆၅ ပွဲ မကဘူး။ တစ်ခါတော့ မာယာ ကော့စကီးရင်ပြင်မှာ အလွန်ခမ်းနားကြီးကျယ်တဲ့ ကဗျာရွတ်ပွဲကြီး

တစ်ခု ကျင်းပခဲ့ကြတယ်။ ပရိသတ်က သုံးသောင်းခွဲ၊ လေးသောင်းလောက် ရှိမယ်။ ကျွန်တော် ဘယ်လိုခံစားခဲ့ရသလဲဆိုတော့ ပရိသတ်ကြီးဟာ ကျွန်တော်နဲ့အတူတူ ပူးတွဲပြီး ကဗျာရေးတဲ့သူ ဖြစ်လာတယ်။

နမူနာပြရရင်တော့ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်ဗျာ။ သူက ကျွန်တော့်ကို အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ပြောပြတယ်။ သူ မော်စကိုကို သွားတဲ့အကြောင်းဗျာ။ သူနဲ့အတူ ဇနီးလောင်း ရေစာလည်းပါတယ်။ သူတို့လက်မထပ်ရသေးဘူး။ သူလည်း ကျောင်းသားပဲရှိသေးတယ်။ ပါတီထဲမှာ အရာရှိပေါက်စတော့ ဖြစ်နေပြီ။ သူက ဘာပြောသလဲဆိုရင် ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်တွေရဲ့ကဗျာတွေ၊ ကျွန်တော့်ရဲ့ကဗျာတွေကို နားထောင်လိုက်ရတော့ သူ ပြောင်းလဲသွားတယ်တဲ့။ သူဟာ နဂိုအတိုင်းမဟုတ်တော့ဘဲ လူသစ် စိတ်သစ်ဖြစ်သွားတယ်တဲ့။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်လိုပဲ ရုရှကဗျာကြောင့် အသစ်မွေးဖွားလာတဲ့သူတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ၆၀ ခုနှစ် မျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်ဟာ အလွန်အားကောင်းခဲ့ပါတယ်။ ဂါဂါရင်ဟာ ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်ပါပဲ။ ဆက်ခရော့ဖ်က နည်းနည်းပိုကြီးပေမယ့် ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်ပါပဲ။ အတော်ဆုံး ကဗျာဆရာတွေ၊ အတော်ဆုံး စာရေးဆရာတွေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတွေ သည်လူတွေအားလုံး ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်ပါပဲ။ စစချင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကဗျာရွတ်ပွဲတွေက မကောင်းသတင်းတွေနဲ့ ဟိုးဟိုးကျော်နေခဲ့တာဆိုတော့ အသက်ကြီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များက ကျွန်တော်တို့အပေါ် သိပ်ပြီးအလေးမထားခဲ့ကြပါဘူး။ နောက်မှ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အင်အားကြီးမှုကြောင့် လေးစားလာကြတယ်။ ထောက်ခံလာကြတယ်။ ရှော့တာကိုဗစ်ချ် (SHOSTAKOVICH) လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေပေါ့။ ရှော့တာကိုဗစ်ချ်ဆိုရင် သူ့ရဲ့နာမည်ကျော် သီချင်း

နှစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော့်စာသားတွေနဲ့ ဖန်တီးထားတာပါ။ သူ့ရဲ့ ဆင်ဖိုနီ အမှတ် ၁၃ ကတော့ ဂျူးဒုက္ခသည်တွေအားလုံးအတွက် တကယ့် မဟာမှတ်တိုင်ကြီးပါပဲ။ သည်ဆင်ဖိုနီကို ပထမဆုံး တင်ဆက်တဲ့ ပွဲဟာ အနုပညာဆိုင်ရာ ပွဲကြီးတစ်ခုမျှ မကပါဘူး။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ပွဲကြီးလည်း ဟုတ်ပါတယ်။ အဲသည့်နေ့ဟာ ရုရှအားလုံးအတွက် ကြီးမြတ်တဲ့နေ့တစ်နေ့ပါ။

မေး။ ■ နည်းနည်းလောက် ပြန်ပြောပြပါဦး ဆရာ။ ကျွန်တော် နည်းနည်းနားမလည်လို့ပါ။ ကဗျာရွတ်ပွဲလာတဲ့ ပရိသတ် တွေအကြောင်း ပြောတဲ့အခါ ပရိသတ်အတွင်းမှာ မီးပွားတွေ မြင်ရ တယ်လို့ ဆရာ ပြောတယ်။ သူတို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေထဲက မျှော်လင့် ချက် မီးပွားတွေလို့ ပြောတယ်။ နောက်ပြီး ဆရာက သူတို့ရဲ့မျှော်လင့် ချက်တွေကို ထုတ်ဖော်နေတာလို့ ပြောတယ်။ သည်အကြောင်း ထပ်ပြီး ပြောပြပေးပါလားဆရာ။

ဖြေ။ ■ ကျွန်တော်ဟာ စာမရေးတဲ့သူတွေရဲ့ စာရေးဆရာဖြစ် ကြောင်း ကျွန်တော် ရေးခဲ့ဖူးတာ ခင်ဗျား သိမှာပေါ့။ ကျွန်တော် ကဗျာရွတ်နေတဲ့အချိန်မှာ သူတို့ဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာ တွေကို ပူးတွဲရေးသားတဲ့သူတွေလို့ ကျွန်တော် ခံစားရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ဟာ ကဗျာရေးနေရတယ်လို့တင် ခံစားနေရတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ကို ရေးနေရတယ်လို့လည်း ခံစားရပါသေးတယ်။ သူတို့ကို ဖန်တီးနေရတယ်လို့ပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့် သည်ဖြစ်စဉ်က အပြန်အလှန် ဖြစ်စဉ်ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ကလည်း ကျွန်တော့်ကို ဖန်တီးနေတယ်လေ။ နောက်ပြီး ကျွန်တော့်မျက်လုံး ထဲမှာလည်း သူတို့မျက်လုံးတွေထဲမှာ မြင်ရတဲ့ မျှော်လင့်ချက်မီးပွား

တွေ့ရှိနေတယ်လေ။ ဘယ်သူက စာရေးဆရာအရင်ကျသလဲ
ကျွန်တော် မသိဘူး။ ဒါက အရေးလည်းမကြီးပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ
အလွန်ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့တဲ့လူတစ်ယောက်ပါ။ ကျွန်တော့်မှာ မကျေနပ်
တာဆိုလို့ ဘာမှမရှိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲတော့ မသိဘူး။ သမိုင်းက
ကျွန်တော့်ကို လူထုရဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် တင်ရွေးရုံ
မကဘူး။ စစ်အေးရဲ့ ကဗျာဆရာအဖြစ်ပါ ရွေးလိုက်တယ်။ တကယ်
တော့ ကျွန်တော်က ဒါနဲ့ သိပ်မထိုက်တန်လှပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ
စစ်အေးကာလအတွင်းမှာ အားလုံးနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ သတင်းစကားကို
ပေးတဲ့သူ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဝှစ်တမင်းရဲ့ သတင်းစကားနဲ့ နည်းနည်းတူ
တယ်။ ရုရှပြည်ထဲမှာတင် ကြားရရုံမကဘဲ တခြားနိုင်ငံပေါင်းများစွာ
မှာပါ ကြားရတဲ့ သတင်းစကားပေါ့ဗျာ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ
ပါ ကြားရပါတယ်။ စစ်အေးကာလအတွင်းမှာပဲ ကျွန်တော့်ရဲ့ကဗျာ
တွေကို မက်ဒီဆင်စက္ကွယားမှာ ကျွန်တော် ရွတ်ခဲ့သေးတယ်လေ။
အမေရိကန်တွေက ဘယ်လိုပြောသလဲဆိုရင် ကဗျာရွတ်တဲ့ အမေရိ
ကန် ကဗျာဆရာရယ်လို့ မရှိဘူး။ ကြည့်စမ်း၊ သည်လူကတော့
သူ့ကဗျာတွေကို ရွတ်လို့။ နောက်ပြီး ကျွန်တော့်ကို ရုရှမှာ ရန်လုပ်
သလို အမေရိကန်မှာလည်း ရန်လုပ်ကြတယ်။ ရုရှမှာတုန်းက စင်
ပေါ်မှာ ရန်လုပ်ခံရတာ။ မိနီယာပိုလီမှာလည်း စင်ပေါ်က တွန်းချ
တာခံရတယ်။ လူဆယ့်နှစ်ယောက်က စင်ပေါ်ကို ခုန်တက်ပြီး
ကျွန်တော်တို့ ထိုးကြိတ်တယ်။ သူတို့ဖိနပ်နဲ့ ကန်တယ်။ ကျွန်တော့်
နံရိုးနှစ်ချောင်း ကျိုးတယ်။ ရုရှမှာလည်း သည်လိုပဲ ရန်လုပ်ကြတယ်။
ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးသမားတွေက တိုက်ခိုက်ကြတုန်းကပေါ့။ သည်လူ
တွေက အမုန်းတရားတွေထဲမှာပဲ ကြီးပြင်းလာရတဲ့လူတွေ ဖြစ်ပါ
တယ်။ သူတို့မချစ်တတ်ကြဘူး။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့အချစ်ကို စိတ်

ကူးနဲ့ပင် မမြင်နိုင်ကြဘူး။ သူတို့ဘဝကို အမုန်းတရားနဲ့ကင်းပြီး မမြင်နိုင်ကြဘူး။ ကျွန်တော်က လူတွေကြားက အချစ်ကို ကိုယ်စား ပြုတဲ့သူလို ဖြစ်နေတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်ကဗျာဆရာ တွေရဲ့ ကြီးမားတဲ့ အခန်းကဏ္ဍပါပဲ။

မေး။ ■ ခရူးရှက်အကြောင်း နည်းနည်းပြောကြဦးစို့လား။ ဆရာက ခရူးရှက်နဲ့ ခဏခဏ တွေ့ခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ခရူးရှက် ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားအစစ်လို့ ဆရာ ထင်ပါသလား။ ခရူးရှက်ဟာ တင်းကြပ်မှု လျော့ပါးရေး၊ လစ်ဘရယ်ဖြစ်ရေးကို တကယ်လိုလားတယ်လို့ ဆရာ ထင်သလား။ သူကြိုက်တဲ့ တင်းကြပ်မှု လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းကို ကန့်သတ်တဲ့ တခြားအင်အားစုတွေ ရဲ့ ထိန်းချုပ်တာ သူခံခဲ့ရတယ်လို့ ထင်ပါသလား ဆရာ။

ဖြေ။ ■ ခရူးရှက်အကြောင်း ပြောမယ်ဆိုရင် သူ့ကို ဆက်ခံသူတွေ အကြောင်းလည်း ပြောရမှာပဲ။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်တို့၊ ဟာဆင် တို့ အကြောင်းကို ဆိုလိုတာပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့အားလုံး မှာ တူညီချက်တွေရှိလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့အားလုံးဟာ ဆင်းရဲတဲ့ မိသားစုက ပေါက်ဖွားလာတဲ့သူချည်းပဲ။ နောက်ပြီး သူတို့ဟာ ဗျူရိုကရေစီစနစ်ကို မုန်းတီးကြတယ်။ ဖိနှိပ်မှုကို မုန်းတီးကြတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ သူတို့သုံးယောက်စလုံးဟာ ပါတီရဲ့အရာရှိတွေ၊ ပါတီဗျူရိုကရက်တွေ ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ကျွန်တော်က ခရူးရှက်ဖိ ကို ချစ်တယ်။ သူက ဆင်းရဲတဲ့မိသားစုဝင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကလေးဘဝတုန်းက အိမ်ရှင်ရဲ့ နှိပ်စက်မှုကို ခံစားခဲ့ရတယ်။ နောက် ပြီး စတာလင်ရဲ့ ဗျူရိုကရေစီအောက်မှာလည်း ခံစားခဲ့ရတယ်။ သူက စတာလင်ကို လူသတ်သမားလို့ စွဲချက်တင်တာကို ကျွန်တော်

ချစ်တယ်။ သည်စကားကို ပထမဆုံး တရားဝင်ပြောတဲ့သူဟာ ခရူးရှက်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ခရူးရှက်ရဲ့ သည်အချက်ကို ကျွန်တော် သိပ်လေးစားမြတ်နိုးတယ်။

ဒါပေမယ့် တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ သူဟာ စတာလင်ဝါဒီဖြစ်နေ ခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ရှောင်လွှဲလို့မရတဲ့ နှစ်ခွဲစိတ်သဘောထားပါပဲ။ ဟာဆင်လည်း သည်အတိုင်းပဲ။ ဟာဆင်လည်း ပါတီရဲ့အရာရှိ တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူလည်း ငယ်ငယ်တုန်းက တော်တော် ဆင်းရဲတဲ့ မိသားစုမှာနေခဲ့ရတာပဲ။ အလွန်အေးတဲ့ တန်းလျားမှာနေ ခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ဘာသာ ထိပ်ကိုရောက်အောင် ကြိုးစား တက်ရောက်လာတယ်။ သူ့မှတ်တမ်းအရဆိုရင် ငယ်ငယ်တုန်းက သူဟာ ဘုရားသခင်ကို ပွေ့ဖက်နေခဲ့တာပါ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ သူဟာ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး ပီရီစထရိုက်ကာ မတိုင်မီမှာ တော်တော်ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း အမှုတွေကို လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အကြိမ်များစွာ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ယူရယ်လ်ဒေသမှာ ပညာတတ်တွေကို ပုတ်ခတ်တိုက် ခိုက်ခဲ့ပါတယ်။ ဇာဘုရင်အသတ်ခံခဲ့ရတဲ့အိမ်ကို ဖောက်ခွဲပစ်ဖို့ ညွှန် ကြားချက်ကို သူရရှိတဲ့အခါတုန်းက သူဟာ အလွန်အမိန့်နာခံတတ် တဲ့ ပါတီအရာရှိတစ်ယောက်အနေနဲ့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့တာပါပဲ။

ခရူးရှက်ရဲ့ အတွင်းစိတ်ထဲမှာ နောင်တစိတ်တွေ၊ လိပ်ပြာ မသန့်မှုတွေ ရှိနေတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သူဟာ စတာလင်ရဲ့ ရာဇဝတ်မှုတွေထဲမှာ ပါဝင်ပတ်သက် ခဲ့တာကိုး။ သူဟာ စတာလင်ရဲ့အနီးဆုံး လက်ထောက်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် စတာလင်မသေခင်ကာလများမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟာဆင်ရဲ့ အတွင်းစိတ်မှာလည်း ခရူးရှက်နည်းတူ လိပ်ပြာ မသန့်မှုတွေ ရှိနေတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ နောက်ပြီး

ဂေါ်ဘာချော့ဖ်လည်း အတူတူပဲ။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်ရဲ့ အဖေဟာ အဖမ်းခံ ခဲ့ရတယ်။ ဦးလေးလည်း အဖမ်းခံခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေဟာ ရှောင်လွှဲလို့ မရတဲ့ စိတ်နှစ်လုံးနှစ်ခွဲ ဖြစ်မှုပါပဲ။ စတာလင်ဝါဒီတစ်ယောက်ဟာ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ စတာလင်ဆန့်ကျင်သူ ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်မလဲ။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာ ခရူးရှက်ရဲ့ စရိုက်ပါပဲ။ မမှန်သလိုလိုနဲ့ တကယ် မှန်တဲ့ အချက်ပါ။ ဒါကြောင့်လည်း သူ့ကို ကျွန်တော် ချစ်တာဖြစ် ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ဂူသင်္ချိုင်းပေါ်မှာ ပန်းပုဆရာ နေဗက်စ်နီက အမှတ် တရ ရုပ်တုသေးသေးလေး ထုခဲ့တယ်။ အဲသည် ရုပ်တုလေးက ခရူးရှက်ရဲ့ စရိုက်အတွင်းက နှစ်လုံးနှစ်ခွဲဖြစ်မှုကို ဖော်ပြနေပါတယ်။ အဲသည်ရုပ်တုကို ကျွန်တော် ချစ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ယေဘုယျပြောရရင် ကျွန်တော် သူ့ကို အလွန် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ သူက တစ်ခါတစ်ရံတော့ ရိုင်းပျံ့ခဲ့တာအမှန်ပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့အလုပ်က အနားယူပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်တော့်ကို ပြန်တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ အနားယူပြီးတဲ့အချိန်မှာ တောင်းပန်စကား ပြောဖို့က ပိုလွယ်ကူတယ်လေ။ သူတောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် အနေနဲ့ သူ့ကို အများကြီး ခွင့်လွှတ်နိုင်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ရိုင်းပျံ့မှုတို့၊ သူ့ရဲ့ယဉ်ကျေးမှု ခေါင်းပါးတာတို့ကို ခွင့်လွှတ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုတော့ သူက အလွန်ကြီးမားတဲ့ စွမ်းဆောင်ချက်ကြီး တစ်ခုကို လုပ်ခဲ့တယ်လေ။ သံတိုင်တံခါးတွေ၊ စခန်းတွေရဲ့ တံခါး တွေကို ဖွင့်ပေးလိုက်တယ်လေ။ လူတွေ အမြောက်အမြား ကိုယ့်အိမ် ကိုယ်ပြန် ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။

မေး။ ■ သည်အဖြစ်အပျက်က ဆရာ့အပေါ်မှာ ဘယ်လိုရိုက်ခတ် ပါသလဲ။ ငါးဆယ်ခုနှစ်များအတွင်း လူတွေအများကြီး အိမ်

ပြန်ရောက်လာတဲ့အဖြစ်ကို ပြောတာပါ။ တခြားသူတွေကိုရော ဘယ်လို ရိုက်ခတ်ခဲ့သလဲ ဆရာ။

ဖြေ။ ။ ကျွန်တော်တို့က အမှန်တရားတစ်ခုလုံးကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မသိခဲ့ဘူးလေ။ အိမ်ပြန်လာသူတွေက အဲသည်အမှန်တရားကို ကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု တစ်စပြီးတစ်စ ဖွင့်ဖော်ပြပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့လည်း သိတော့ သိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စတာလင်ရဲ့ သုတ်သင်ရေးတုန်းက လူပေါင်း သန်း ၂၀ လောက် အဲသည်စခန်းတွေဆီ ရောက်သွားတယ်ဆိုတာကို စိတ်ကူးပြီး မကြည့် ခဲ့ဖူးပါဘူး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းမှာ လူသန်း ၂၀ သေခဲ့ပါ တယ်။ ကျွန်တော်တို့က အဲသည် အရေအတွက်ကို စခန်းတွေဆီ ပို့ခဲ့တယ်။ ၁၄ သန်း သေသွားပါတယ်။ ဒါနဲ့တောင် ကျွန်တော်တို့ မဟာနိုင်ငံတော်ကြီးအဖြစ် ဆက်လက်တည်တံ့နိုင်ဦးမယ်ဆိုရင် ဒါဟာ အံ့ဖွယ်တန်ခိုးပြချက်ပဲ ဖြစ်မှာပဲ။ ဒါဟာ ကိုယ့်လူမျိုးကို ကိုယ့်ဘာ သာ သုတ်သင်တဲ့လုပ်ရပ်ပါပဲ။

မေး။ ။ ဆရာတို့ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် ရှိနေစဉ်မှာပဲ ဒါတွေကို သိခဲ့ ရတယ်နော်။ စခန်းတွေမှာ နေထိုင်ခဲ့ကြရတဲ့သူတွေက တိုက် ရိုက်ပြန်ပြောပြတာကို ဆရာတို့ ကြားခဲ့ရတယ်။ သည်အချက်က ဆရာတို့ မျိုးဆက်အပေါ် ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်ခဲ့ပါသလဲ။ သည်အမှန်တရား ဖော်ထုတ်ချက်က ဘယ်လိုရိုက်ခတ်ခဲ့ပါသလဲ ဆရာ။

ဖြေ။ ။ ပထမဆုံးအချက်ကတော့ ဒါမျိုးကို နောင်အနာဂတ်မှာ ထပ်မလုပ်ရဘူးဆိုတဲ့ အချက်ပါ။ ဒါဟာ စတာလင် အပေါ်က မျက်နှာဖုံးကို လုံးဝဖယ်ရှားပစ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်

ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်မှာ အမှားတစ်ခု ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်ကလူတွေ မှားနေကျအမှားမျိုးပါ။ ဒါက ဘာလဲဆိုတော့ စတာလင်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမှန်တွေကို သိရှိလာတဲ့အချိန်မှာ လီနင်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အမှန်တွေကိုတော့ မသိရသေးပေတော့ လီနင်ကို အမွမ်းတင် ချီးမြှောက်မိတဲ့အမှား ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသည်တုန်းက လီနင်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အထောက်အထားတွေ၊ မှတ်တမ်းတွေက ပြတိုက်တွေ ထဲမှာ လျှို့ဝှက်နေဆဲ ဖြစ်တာကိုး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ စတာလင်ရဲ့ အရိပ်မည်းကြီးကို တိုက်ခိုက်ကြတဲ့အခါ လီနင်ရဲ့ အမည်နဲ့ တန်ပြန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပါတယ်။ တကယ်တော့ စတာလင်ဟာ လီနင်ရဲ့ အလွန်သစ္စာရှိသော သာဝကကြီးဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ သဘောမပေါက်ကြသေးဘူး။ လီနင်ဟာ ပထမဆုံး စခန်းတွေကို ဆောက်လုပ်ဖွင့်လှစ်ဖို့အတွက် ၁၉၁၈ ခုနှစ်မှာ လက်မှတ်ထိုးခွင့်ပြုခဲ့တဲ့အကြောင်း ကျွန်တော်တို့ မသိခဲ့ကြပဲကိုး။ လီနင်ကိုယ်တိုင်က စတာလင်ကို ပျော့လွန်းတယ်၊ လျှော့လွန်းတယ်၊ လစ်ဘရယ်ကျလွန်းတယ်လို့ ဝေဖန်စွပ်စွဲခဲ့တာကို ကျွန်တော်တို့ မသိခဲ့ဘူး။ ဇာဘုရင်မိသားစုကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရာမှာ လီနင်က နောက်ကွယ်က ကြီးဆွဲခဲ့တာကို ကျွန်တော်တို့ မသိခဲ့ဘူး။ နောက်ပြီး ကေဂျီဘီရဲ့ ပထမနာမည်ဖြစ်တဲ့ ချက်ဘာအတွက် လျှို့ဝှက်ညွှန်ကြားချက်တွေကို လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပို့ခဲ့သူဟာ လီနင်ပဲဆိုတာ မသိခဲ့ဘူး။ မညာမတာလုပ်ဖို့ လယ်သမားတချို့ကို ကြီးပေးဖို့၊ ဘူဇာတွေကို ကြီးပေးဖို့၊ အဲသည်ဘူဇာတွေကို စစ်မြေပြင်မှာ တပ်နီရဲ့ရှေ့က လူသားခိုင်းအဖြစ် အသုံးချဖို့ ဇာဇင်စကီးဆီကို ညွှန်ကြားချက်ပို့ခဲ့သူဟာ လီနင်ပဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ မသိခဲ့ဘူး။ ဒါဟာ ရာဇဝတ်မှု

ပါပဲ။ အခုတော့ ကျွန်တော် နားလည်သဘောပေါက်သွားပါပြီ။
လီနင်နဲ့ စတာလင်ကို အတူတူပဲလို့တော့ ကျွန်တော် မပြောနိုင်ပါဘူး။
ဒါပေမယ့် လီနင်က စတာလင်ကခေါ်သလို သူ့အဖေပါပဲ။ စတာလင်
ရဲ့ အဖေပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်က စတာလင်ဟာ လီနင်ရဲ့
ရည်မှန်းချက်တွေ၊ စံတွေကို ချိုးဖောက်သွေဖည်တဲ့ သစ္စာဖောက်တစ်
ယောက်လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ ဒါမမှန်ပါဘူး။ စတာလင်ဟာ လီနင်
ရဲ့ ညွှန်ကြားချက်များကို ဖြည့်ဆည်းစွမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။
ဒါပေမယ့် ဒီအချက်ကို ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက်ဟာ နောက်ကျပြီးမှ
သိခဲ့ကြပါတယ်။

မေး။ ■ ခရူးရှက်အကြောင်း ပြန်သွားကြဦးစို့လား ဆရာ။ ခရူးရှက်
မှာ နှစ်လုံးနှစ်ခွသဘောထား ရှိခဲ့ပါတယ်။ သည်နှစ်ခွသဘော
ထားကြောင့် တစ်ဖက်မှာ လွတ်လပ်မှုဆီ သူသွားခဲ့ပြီး နောက်တစ်
ဖက်မှာတော့ သူဟာ ဗျူရိုကရက် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်
ဒြပ်မဲ့ပန်းချီပြပွဲ နောက်ပိုင်းမှာတော့ သူဟာ ဒြပ်မဲ့ပန်းချီဆရာတွေကို
ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ပြီး ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်မှန် ဝါဒသာလျှင် အသုံးချရ
မယ့် သဘောတရားဖြစ်တယ်ဆိုပြီး အားဖြည့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲသည်
အချိန်မှာ ဘာဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို နည်းနည်းပြောပြပါလား ဆရာ။
နောက်ပြီး အဲသည်ဖြစ်ရပ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာခံစားခဲ့ရတာလေး
လည်း ပြောပြပေးပါဦး။ ခရူးရှက်ရဲ့ လုပ်ရပ်ကို ပိုပြီးကြပ်လိုက်တဲ့
လုပ်ရပ်လို့ ခံစားခဲ့ရပါသလား။

ဖြေ ■ ကျွန်တော်တို့ ပြောနေကျ ရယ်စရာပြက်လုံးတစ်ခု ရှိပါ
တယ်။ အနာဂတ်ရဲ့ စွယ်စုံကျမ်းမှာ ခရူးရှက်အကြောင်းကို
ရေးရင် မော်စီတုန်းခေတ်၏ အနုပညာခံစားမှု ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးလို့

ရေးရလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ ပြက်လုံး။ တကယ်တော့ ခရူးရှက်ဟာ ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်မှန်ဝါဒဆိုတာရဲ့ တကယ့်ဆိုလိုရင်းသဘောကို နားမလည်ပါဘူး။ ဘိုရီလော့ဗ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်မျိုး မဟုတ်ဘူး။ သိပ်ရိုးစင်းပါတယ်။ ဘဝနဲ့ဘဝရဲ့ တော်လှန်တိုးတက်မှုကို အမှန်အကန် ထင်ဟပ်ပြမယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆပါ။ သည်လိုအဓိပ္ပာယ်မျိုးနဲ့ဆိုရင် ရှိတ်စပီးယားကိုလည်း ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်မှန်ဝါဒီလို့ ခေါ်နိုင်မယ် ထင်ပါတယ်။ သည်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်က စတာလင်ဝါဒီတွေ ဗျူရိုကရက်တွေရဲ့ လက်ထဲက ဖဲတစ်ချပ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခရူးရှက်က ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်မှန်ဝါဒအကြောင်း ပြောရာမှာ သူက အနုပညာအကြောင်းကို ဘာမှထည့်ပြီးစဉ်းစားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်နားပြီး တဲ့နောက် ကျွန်တော့်ကိုပြောတဲ့အတိုင်းဆိုရင် သူက အတင်းအကြပ် ခိုင်းစေတာ ခံခဲ့ရတာပါ။ ပညာတတ်တွေရဲ့ ခေါင်းပေါ်မှာ လက်သီးဝဲပြဖို့ တရားသေဝါဒီတွေက တွန်းအားပေးခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူတို့လက်ထဲက ဘယ်သူမှ မလွတ်ခဲ့ဘူးဆိုတာ အမှန်ပါပဲ။ ခရူးရှက်ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ခရူးရှက်ရဲ့ မိသားစုက သူ့ဂူသင်္ချိုင်းမှာ အထိမ်းအမှတ်ရုပ်တုတစ်ခု ထုလုပ်ဖို့ ပန်းပုဆရာ နေဗက်စ်နီကိုပဲ အပ်ခဲ့ပါတယ်။ တကယ်က နေဗက်စ်နီဟာ ခရူးရှက်ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးစော်ကားမှုကို ခံခဲ့ရတဲ့ ပန်းပုဆရာတစ်ဦးပါ။ သူ့ရဲ့ပြန်လည် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှု နှင်းခဲအရည်ပျော်လုပ်ရပ်ဟာ ရှေ့တစ်လှမ်းတိုး၊ နောက်နှစ်လှမ်းဆုတ်ပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူက ကြောက်တာကိုး။ တင်းကြပ်မှုတွေ လျော့ပါးအောင်လုပ်ရေးက သူ့စိတ်ကို ဖြတ်ကျော်သွားတာကိုး။ သူ့ကိုယ်တိုင်ကို ဖြတ်ကျော်သွားတာကိုး။ ဒါကြောင့် သူက တင်းကြပ်မှုလျော့ပါးရေးကို ပြန်ပြီးထိန်းချုပ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့တာ

ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ သူ့ကို စွဲချက်တင်ကြပါတယ်။ သူ့ကို ပူးပေါင်းလုပ်ကြံကြပါတယ်။ ဘာရေးညွှန်လက်ထက်မှာ လုပ်ခဲ့တာ ပါ။ လူတချို့က စတာလင်ကို ပြန်ပြီး အမွမ်းတင်နေရာပေးဖို့ အထောက်အထားတစ်ခုကို စီမံခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စာရေးဆရာ တွေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်တွေပါဝင်တဲ့ ပညာရှင်၊ ပညာတတ်အများအပြား က၊ ထင်ရှားတဲ့ ရုရှလူမျိုးအများအပြားက လက်မှတ်ဝိုင်းထိုးပြီး ကန့်ကွက်ကြတာနဲ့ စတာလင်ကို ပြန်အမွမ်းတင်ရေးကိစ္စ ရပ်တန့် သွားခဲ့ရပါတယ်။

ဂေါ်ဘာချော့ဖ် အာဏာရလာတဲ့အချိန်မှာ အလွန်ကြီးကျယ် တဲ့ အချိန်ကာလနဲ့ တိုက်ဆိုင်နေခဲ့ပါတယ်။ ဖက်ဆစ်ဝါဒကို အောင် မြင်တဲ့ပွဲ နှစ် ၄၀ ပြည့်မြောက်တဲ့ ကာလဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ပြန်အများ အပြားက ဖော်လရိုဂရက်ကို စတာလင်ဂရက်လို့ ပြန်ပြီးမှည့်ခေါ်ဖို့ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်ဆီ စာတွေရေးပို့ခဲ့ကြပါတယ်။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ် မိန့်ခွန်း ပြောတဲ့အခါမှာ သူဟာ တော်တော်မရေမရာ ဖြစ်နေခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် မှတ်မိပါသေးတယ်။

မေး။ ■ နောက်ပိုင်းမှာ ခရူးရှက်က ဆရာ့ကို ပြန်တောင်းပန်ခဲ့ တယ်လို့ ဆရာပြောခဲ့တယ်နော်။ ဘာကိစ္စအတွက် တောင်းပန် တာလဲဆိုတာ ပြောပြပါလား ဆရာ။

ဖြေ။ ■ သူက ကျွန်တော့်ကို ဖုန်း (လည်ချောင်းကို ရှင်းသည့် အနေနှင့် ချောင်းတစ်ချက် ဟန့်လိုက်သည်) ဆက်ပါတယ်။ သူ့မွေးနေ့ပွဲအတွက် ဆိုပါတော့။ အဲသည်အချိန်မှာ သူ့ကို သူ့မိသားစု ကလွဲပြီး ဘယ်သူကမှ အဖက်မလုပ်တော့ဘူး။ ကျွန်တော်က သူ့ မွေးနေ့ပွဲအတွက် ပို့စ်ကတ်တစ်ခု လှမ်းပို့ပေးလိုက်တယ်။ သူ တော်

တော် ခံစားသွားရပါတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ကို ဖုန်းဆက်ပြီး ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ နောက်ပြီး တောင်းပန်တယ်။ ခင်ဗျားရယ်၊ ခင်ဗျားရဲ့ အပေါင်းအသင်းတွေရယ်၊ စာရေးဆရာတွေရယ်ကို ကျွန်တော် တောင်းပန်ပါတယ်ဗျာ။ ကျွန်တော်ဟာ ခင်ဗျားတို့အပေါ်မှာ ရိုင်းပျဲ ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရိုင်းပျဲမှုဟာ ဘယ်သူမှ သည်းမခံနိုင်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် သိပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲသည့်အတွက် တော်တော် ရှက်မိခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပြီး ခင်ဗျားကို အော်ဟစ်ကြိမ်းမောင်းပြောဆို ခဲ့တဲ့ ကိစ္စဟာလည်း ကျွန်တော့်ဘက်က မှားတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် နားလည်ပါတယ်တဲ့။

ဒါကိုကြားရတော့ ကျွန်တော်လည်း အံ့ဩသွားတယ်။ ကျွန်တော်က သူဟာ လုံးဝရိုးရိုးသားသား စိတ်ဆိုးပြီး ကျွန်တော့်ကို အော်ဟစ်တာလို့ ထင်ခဲ့တာကိုး။ ကျွန်တော် ပြောဆိုတဲ့အရာကို မကြိုက်လို့ အော်တာလို့ ထင်ခဲ့တာကိုး။ သူက ဘာဆက်ပြောသလဲ ဆိုတော့ ‘ကျွန်တော် အော်ဟစ်ခဲ့ရတဲ့အကြောင်းကတော့ ခင်ဗျားက မှန်တယ်လို့ထင်တဲ့အတွက် အော်ဟစ်ခဲ့တာပါ’ တဲ့။ နိုင်ငံရေးထဲမှာ ဝင်မပါပါနဲ့ဗျာ။ ခင်ဗျားသိပါတယ်။ နိုင်ငံရေးဆိုတာ အညစ်ပတ်ဆုံး မီးဖိုချောင်ပဲ။ ခင်ဗျားတို့ကို ကျွန်တော် ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းက ကျွန်တော်ဟာ လစ်ဘရယ်သမားတွေနဲ့ ပတ်သက်ရင် ပျော့ပျောင်း ညင်သာလွန်းတယ်လို့ တရားသေသမားတွေက စွပ်စွဲတာ ခံခဲ့ရလို့သာ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

မေး။ ။ ဒင်နီယယ်လ်နဲ့ စီနီယက်ဖိစကီတို့အကြောင်းကို သွားရ အောင်လား ဆရာ။ သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ အမှုအကြောင်းပေါ့ ဆရာ။ အဲဒါနဲ့ ပတ်သက်ရင် ဆရာဘယ်လိုများ ပြောမလဲဆိုတာ ပထမသိချင်ပါတယ်။ ဒုတိယအားဖြင့် ဆရာက အဲဒီကိစ္စကို ရန်စတဲ့

ကိစ္စလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဘယ်လိုရန်စတာလဲဆိုတာ သိချင်ပါတယ် ဆရာ။

ဖြေ။ ။ ‘နှင်းဘောလုံး’ ဆိုတဲ့စကားကို သုံးဖူးသလား။

မေး။ ။ ဘာပြောတယ် ဆရာ။

ဖြေ။ ။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ နှင်းဘောလုံးနဲ့ တူပါတယ်။

မေး။ ။ ဟုတ်ကဲ့ဆရာ။

ဖြေ။ ။ ဟုတ်တယ်၊ အဲဒါ နှင်းဘောလုံးပဲ။

မေး။ ။ အဲဒါ နှင်းဘောလုံး၊ ဟုတ်ကဲ့။

ဖြေ။ ။ အဲဒါကို ဘယ်လိုခေါ်သလဲ၊ နှင်းဘောလုံးမဟုတ်လား။

မေး။ ။ နှင်းဘောလုံး၊ ဟုတ်ကဲ့ နှင်းဘောလုံးပါ။

ဖြေ။ ။ ရုရှစာရေးဆရာနှစ်ယောက်ဟာ အနောက်နိုင်ငံမှာ သူတို့ စာတွေကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနေတာ ကြာပါပြီ။ ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်တဲ့ဝတ္ထုတိုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေပေါ့ဗျာ။ ကလောင်နာမည်က အဘရာဟမ်တန့်နဲ့ ဒင်နီယယ်အာတေ။ ကေဂျီဘီက သူတို့ရဲ့ နာမည်ရင်းတွေကို သိဖို့ အသည်းအသန် စုံစမ်းခဲ့ပါတယ်။ နောက် တော့ သူတို့နာမည်ရင်းကို တွေ့သွားတယ်။ ရောဘတ်ကနေဒီရဲ့ အပြောအရဆိုရင် သူက ကျွန်တော့်ကို ပြောတာနော်။ အဲသည် စာရေးဆရာနှစ်ယောက်ရဲ့ နာမည်ကို ကေဂျီဘီက ရသွားတာ အမေရိကန်နိုင်ငံထဲမှာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

မေး။ ။ ကျေးဇူးပြုပြီး ထပ်ပြောပါဦး ဆရာ။

*နှင်းဘောလုံး (snowball)ဆိုသည်မှာ ချက်ချင်းကြီးထွားလာနိုင်သော အရာကို ရည်ညွှန်းသုံးနှုန်းသည့် စကားလုံးဖြစ်ပါသည်။

ဖြေ။ ။ ကောင်းပြီ။ ကျွန်တော် ထပ်ပြောပြမယ်။ ရှုစာရေးဆရာ နှစ်ယောက်ဟာ အဘရာဟင်တုတ်နဲ့ ဒင်နီယယ်အာဇော် ဆိုတဲ့ နာမည်တို့ကိုသုံးပြီး ဆိုဗီယက်ဆန့်ကျင်တဲ့စာတွေ၊ ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်တဲ့စာတွေကို အနောက်နိုင်ငံမှာ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ကေဂျီဘီက သူတို့ရဲ့နာမည်ရင်းတွေကိုသိဖို့ အသည်းအသန် ကြိုးစား ခဲ့ပါတယ်။ နောက်တော့ လူနှစ်ယောက်ကိုမိတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက် ကတော့ စီနီယက်ဗ်စကီ၊ ယူရီဒင်နီယယ်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်ကို ချက်ချင်းပဲ ရုံးတင်စစ်ဆေးတယ်။ သည်အမှုဟာ နှင်းဘောလုံးလို အလျင်အမြန် ကြီးထွားလာလိမ့်မယ်။ သဘောကွဲလွဲ သူတွေ အများကြီး ပါဝင်လာလိမ့်မယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် သဘော ပေါက်ခဲ့တယ်။

ကျွန်တော် အမေရိကန်ကိုရောက်တော့ ရောဘတ်ကနေဒီနဲ့ စကားပြောရပါတယ်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်ကပါ။ သူ့ရဲ့တိုက်ခန်းမှာ ပြော ကြတာပါ။ သူက ဖိတ်တာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အကြာကြီး ပြောခဲ့ကြပါတယ်။

အဲသည်လို စကားပြောနေတုန်း သူက ကျွန်တော့်ကို ရေချိုး ခန်းထဲဝင်ကြည့်ဖို့ ဖိတ်တယ်။ သူက ရေခန်းကို ဖွင့်လိုက်ပြီး ကျွန်တော့်ကို သတင်းတစ်ခုပေးတယ်။ စီနီယက်ဗ်စကီးနဲ့ ဒင်နီယယ် တို့ရဲ့ နာမည်ကို ကေဂျီဘီဆီကို ပေးလိုက်တာ စီအိုင်အေ အေးဂျင့် တစ်ယောက်က ပေးလိုက်တာတဲ့ဗျား။

ကျွန်တော်ဖြင့် မယုံနိုင်လောက်အောင် အံ့ဩသွားမိတယ်။ ဘာကြောင့် ပေးလိုက်ရတာလဲလို့ ကျွန်တော်က ခပ်တုံးတုံး မေးလိုက် မိတယ်။ ကျွန်တော်ဖြင့် ရောဘတ်ကနေဒီရဲ့ ပြီးဖြစ်လုပ်နေတဲ့ မျက်နှာ

ကို မြင်ယောင်နေမိပါသေးတယ်။ အဲသည် ပြုံးဖြူထဲမှာ သရော် တော်တော် အမူအရာက အပြည့်ဗျ။ ‘ဒါက တော်တော်အတ္တဆန်တဲ့ လုပ်ရပ်၊ ဒါပေမယ့် တော်တော်ပါးနပ်လိမ္မာတယ်’တဲ့။

အဲသည်အချိန်တုန်းက အမေရိကန်ဟာ ဥရောပ လစ်ဘရယ် တွေ အများအပြားရဲ့အမြင်မှာ သရဲသဘက်ကြီးတစ်ကောင်ပဲ။ အမေရိ ကန် လက်ဝဲပညာတတ်တွေရဲ့ အမြင်မှာလည်း သရဲသဘက်ကြီးပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဗီယက်နမ်မှာ အကြီးအကျယ် စစ်ဖြစ်နေတယ် လေ။ ဒါကြောင့် စီနီယက်ဗ်စကီးနဲ့ ဒင်နီယယ်တို့ကို ဖမ်းလိုက် တော့ သတင်းစာအားလုံးရဲ့ ရှေ့စာမျက်နှာမှာ အဲသည်အကြောင်း တွေပါလာပြီး အမေရိကန်အစား ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုက သရဲ သဘက်ကြီး ဖြစ်သွားရတော့တာပေါ့။ အလွန်ပါးနပ်တဲ့ စီမံချက် တစ်ခုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကေဂျီဘီဟာ ငါးများချိတ်ကို သွားဟတ်မိ လိုက်တာ သိကောင်းမှသိမယ်။ ဒါပေမယ့် ကေဂျီဘီတွေအတွက် ဒါက အရေးမကြီးပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့က ဝက်အူ ရစ်ကို ပြန်ကြပ်ချင်နေတာကိုး။ စတာလင်ဝါဒဆီကို ပြန်သွားချင် နေကြတာကိုး။ သူတို့ဟာ ဘရေဇျေ့ကို ဖြုတ်ချဖို့ ကြံစည်ရာ မှာပင် ပါဝင်ခဲ့ကြပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဘရေဇျေ့က ဟာ တကယ့်အမာခံ လစ်ဘရယ်တစ်ယောက်လို့ သူတို့ယူဆထား တာကိုး။ ဒါကြောင့် သည်ကြံစည်မှုကို အသုံးပြုခဲ့ကြတာပဲ။ ဇာတ် လမ်းတစ်ခုလုံးကတော့ ဒါပါပဲဗျာ။

မေး။ **။** သည်လိုဆိုရင် အဲသည်အမှုကို ပညာတတ်တွေ၊ စာရေး ဆရာတွေအပေါ် တင်းကြပ်လိုက်တဲ့ အချက်ပြတစ်ခုလို ဆရာ မြင်တာပေါ့နော်။ ပြန်လည်ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုဆိုတဲ့ နှင်းခဲ

ပျော်ချိန် ဆုံးခန်းတိုင်ပြီး ကိုယ်အနေအထားကို ပြန်ရောက်သွားတယ် လို့ ယူဆတာပေါ့။

ဖြေ။ ။ ဟုတ်ကဲ့။ ဆက်ပြောပါဦးမယ်။ ဒါဟာ နှင်းခဲအရည်ပျော် ချိန် ဆုံးခန်းတိုင်ခြင်းတစ်မျိုးပါပဲ။ ယာယီပွင့်လင်းမှု နိဂုံး ချုပ်သွားတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့မှာက နှင်းခဲပျော်ချိန် နိဂုံးတွေက အများကြီးရှိခဲ့သလို နှင်းခဲပျော်ချိန် နိဒါန်းတွေလည်း အများကြီး ရှိခဲ့ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ နှင်းခဲပျော်ချိန်ကာလဟာ တိုတောင်းလွန်းလှတယ်။ နှစ်လ သုံးလပဲ။ အဲသည့်အချိန်မှာ ကြိုက် တာအားလုံး ထုတ်ဝေလို့ရတယ်။ နောက်တော့ ဘာမှမရတော့ပြန် ဘူး။ သည်အမှုက စတာလင်ဝါဒကို ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုအတွင်း ပြန်လည်ထူထောင်ဖို့ နောက်ဆုံးကြိုးပမ်းချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသည်နောက်မှာ သဘောကွဲလွဲသူတွေရဲ့အမှုတွေ လာတော့တာပဲ။ အင်ဒရိုပေါ့ဖ်ခေတ်မှာ အဆိုးဆုံးပဲ။ ဘာကြောင့်မှန်းမသိဘူး။ အင်ဒရို ပေါ့ဖ်ဟာ လစ်ဘရယ်တစ်ယောက်လို့ ကျော်ကြားခဲ့တယ်။ တကယ် တော့ သဘောကွဲလွဲသူတွေကို တိုက်ခိုက်တဲ့နေရာမှာ သူဟာ အဆိုးဝါး၊ အယုတ်မာဆုံး နည်းလမ်းကို တီထွင်ခဲ့သူပါ။ စိတ်ရောဂါ ဆေးရုံထဲ ပို့လိုက်တာမျိုးအထိ လုပ်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် သည်အမှုဟာ လွတ်လပ်စိတ်ရှိတဲ့ ပညာတတ်များကို တိုက်ခိုက်ခဲ့တဲ့ တိုက်ပွဲရှည်ကြီး ရဲ့ အစနိဒါန်း ဖြစ်ပါတယ်။

မေး။ ။ ပါစတာညက်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုလောက် ပြန် မေးပါရစေဦး ဆရာ။ ဆရာ့အပေါ်မှာ ပါစတာညက်ဟာ ဘယ်လောက် သြဇာရှိခဲ့ပါသလဲ။ သူ့ကို ဆရာတွေ့ခဲ့တယ်နော်။ အဲသည်အခါ ဘယ်လိုသြဇာများ ဆရာ့အပေါ် သက်ရောက်ခဲ့ပါသလဲ။ တကယ်က အဲသည်အချိန်မှာ ဘယ်လိုသြဇာများ ပါစတာညက်ဟာ

ဆိုဗီယက်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နိုင်ငံရေးအရ တကယ်လက်ခံလို မရနိုင်တဲ့သူ ဖြစ်နေခဲ့တယ်လေ။ ပါစတာညက်ဟာ ဆရာအတွက် လူစွမ်းကောင်းတစ်ယောက်လား၊ ကိုးကွယ်စရာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလား။

ဖြေ။ ။ ပထမဆုံးပြောချင်တာကတော့ ပါစတာညက်ဟာ ၂၀ ရာစုနှစ် အစောပိုင်းကာလများအတွင်းမှာ အလွန်ကြီးကျယ် တဲ့ ကဗျာဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့ကြီးကျယ် မှုကို သူတို့သတိထားမိတာက သူ့နာမည်မှာ နိုင်ငံရေးမကောင်း သတင်းတွေ ဝိုင်းရံနေတဲ့အခါကျမှ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါက စစ်အေး တိုက်ပွဲမှာ ဖြစ်နေကျကိစ္စပါ။ ကျွန်တော်ဟာ ဆရာကြီး ပါစတာ ညက်ကို တွေ့ခဲ့ပါတယ်။ လုံးဝ ကျွန်တော် ချစ်ခင်မိပါတယ်။ ဆရာကြီးပါစတာညက်ဟာ တကယ့်သဘာဝမိခင်ကြီးအတိုင်းပဲ။ အတင့်တယ်ဆုံးလူသားတစ်ဦးပဲ။ အလွန်စွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိပြီး နှစ်လို ဖွယ်ကောင်းတဲ့လူပါ။ သူဟာ တကယ်တော့ နိုင်ငံရေးသမားမဟုတ် ဘူး။ လုံးဝမဟုတ်ဘူး။ တစ်နည်းတစ်ဖုံအားဖြင့် နိုင်ငံရေးနဲ့ ကင်း ကွာတဲ့သူလိုပင် ပြောနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ နိုင်ငံရေးကိစ္စကို လျစ်လျူရှုထားတတ်သူလည်း မဟုတ်ဘူး။ နိုင်ငံရေးကို လျစ်လျူရှု ခြင်းဟာ ဘဝင်မြင့်ခြင်းတစ်မျိုးပါပဲ။ သူဟာ ဘယ်တော့မှ ဘဝင် မြင့်တတ်သူ မဟုတ်ပါဘူး။

သူ့ရဲ့ ‘ဒေါက်တာဇီဗားဂိုး’ဝတ္ထုကြီးဟာ သမိုင်းနဲ့ပတ်သက် တဲ့ အချစ်ဝတ္ထုကြီးပါပဲ။ နိုင်ငံရေးသမိုင်းကြောင်း အချစ်ဝတ္ထုကြီးပါ။ သည်ဝတ္ထုကြီးထဲမှာ လူ့တန်ဖိုးတွေ၊ ကျင့်ဝတ်တွေအကြောင်း သူ ပြောထားပါတယ်။ နိုင်ငံရေးထက် အမြဲတမ်းပိုပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ အဖိုး မဖြတ်နိုင်တဲ့ တန်ဖိုးတရားတွေအကြောင်း သူ ပြောထားပါတယ်။

ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်လိုက်နှစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ယူရာနဲ့ လာရာတို့နှစ်ဦးကို ပြည်တွင်းစစ်ကြီးက ခွဲပစ်လိုက်တယ်လေ။ နိုင်ငံရေးက သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ အချစ်ကို သတ်ဖြတ်ပစ်လိုက်တယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်လုံးကို သတ်ပစ်လိုက်တယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပြီးတဲ့နောက်မှာ (ကျွန်တော် ထင်တယ်။ အဲသည်အချိန်ဟာ စစ်အေးရဲ့ တကယ့်အဆုံးဖြစ်ချင်တယ်) ခရူးရှက်ဟာ ပါစတာညက်ရဲ့ ဝတ္ထုကြီးကို ဖတ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးတဲ့အခါ သူက ဘယ်ဒီပြောလဲဆိုရင် လူသားရဲ့ တန်ဖိုးတရားတွေဟာ လူတန်းစားတိုက်ပွဲလို သေးသေးဖွဲ့ဖွဲ့ကိစ္စမျိုးတွေထက် အမြင့်မှာရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကြာပြီးတဲ့နောက်မှာ အယူမှားလို့ အစွပ်စွဲခံခဲ့ရတဲ့ ပါစတာညက်ရဲ့ အယူအဆဟာ ရှေ့နိုင်ငံရေး သဘောတရားဖြစ်လာပါတယ်။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်ရဲ့ သည်နိုင်ငံရေးသဘောတရားဟာ စစ်အေးနိဂုံးရဲ့ သင်္ကေတပါပဲ။

မေး။ ။ ပါစတာညက်ရဲ့ ဈာပနကို ဆရာ တက်ရောက်ခဲ့ပါသလား။

ဖြေ။ ။ မတက်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်က နိုင်ငံခြားကို ရောက်နေခဲ့ပါတယ်။ ဘူဂေးရီးယားမှာ ရောက်နေတာပါ။

မေး။ ။ ခုနကရောက်ခဲ့တဲ့နေရာက ပြန်စကြာဖို့လား ဆရာ။ ဆရာ့အနေနဲ့ စစ်အေးဟာ ဘယ်နေရာမှာ နိဂုံးချုပ်ခဲ့တယ်ထင်ပါသလဲ။ ဆရာ့အယူအဆအရ ဆိုရင်ပေါ့လေ။ ဆရာပြောခဲ့တာကို ထပ်ပြောဖို့ပါပဲ။ ဆရာ့အတွက် စစ်အေးရဲ့နိဂုံးဟာ ဘယ်အချိန်ဖြစ်ပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ် မိန့်ခွန်းပြောခဲ့တဲ့အချိန်လို့ ထင်ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံတကာပညာရှင်များ

နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတစ်ခုမှာ ပြောခဲ့တဲ့မိန့်ခွန်းပါ။ သည်ပွဲမှာ ဂရေဟမ် ဂရင်း ပါတယ်။ အာသာမီလာပါတယ်။ အနောက်တိုင်းစာရေးဆရာ တွေ၊ ရုရှဲ့အတော်ဆုံးစာရေးဆရာတွေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ တော်တော် များများ ပါတယ်။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ်က သူ့မိန့်ခွန်းမှာ တော်တော် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောတယ်။ လူတန်ဖိုးတရားများက နိုင်ငံရေးရဲ့ အထက်မှာ ရှိတယ်တဲ့။ လူတန်းစားတိုက်ပွဲရဲ့အပေါ်မှာ ရှိတယ်တဲ့။ ဆိုဗီယက်ရဲ့ သဘောတရား အယူဝါဒက လူတန်းစားတိုက်ပွဲသာလျှင် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ရဲ့ အဓိကအခြေခံ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဂေါ်ဘာချော့ဖ် အနေနဲ့ ဆရာကြီးပါစတာညက်အနေနဲ့ ဒေါက်တာဇီဗားဂိုးဝတ္ထုကြီးကို ဖတ်ဖူးကောင်းမှ ဖတ်ဖူးမယ်။ ဒါပေမယ့် သူပြောတဲ့ လူတန်ဖိုးတရား ဆိုတာဟာ ဒေါက်တာဇီဗားဂိုးဝတ္ထုကြီးရဲ့ အခြေခံကျောရိုး ဖြစ်ပါ တယ်။ နိုင်ငံရေးသမိုင်းရဲ့အထက်မှာရှိတဲ့ အချစ်ဝတ္ထုကြီး၊ ပြည်တွင်း စစ်အထက်မှာရှိတဲ့ အချစ်ဝတ္ထုကြီး။ ဒါပေမယ့် အဲသည်အယူအဆ ဟာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တုန်းကဆိုရင် ဖောက်ပြန်တဲ့အယူအဆပါ။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ရောက်တော့ တရားဝင်အယူအဆတစ်ခု ဖြစ်လာပါတယ်။ အစိုးရ ရဲ့ အယူအဆတစ်ခုဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အဲသည်ကာလဟာ စစ်အေးနီဂုံးလို့ပဲ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။

မေး။ ■ စစ်အေးဟာဆိုဗီယက်လေ့ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း အပေါ် ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ရှိခဲ့တယ်လို့ ဆရာထင်ပါသလဲ။

ဖြေ။ ■ ပထမဆုံးအချက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ အနောက် နိုင်ငံက ကျွန်တော်တို့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်တွေနဲ့ နှစ်ပေါင်း များစွာ အဆက်ပြတ်ပြီး နေခဲ့ရပါတယ်။ နမူနာပြုရမယ်ဆိုရင် အက်

ခမာတိုးဗားရဲ့ကိစ္စကိုကြည့်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကဗျာဆရာမကြီး အက်ခမာတိုးဗားဟာ ငယ်စဉ်အခါတုန်းက မိုဒီဂလီယာနီရဲ့ ချစ်သူ ရည်းစား ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မိုဒီဂလီယာနီ သေဆုံးပြီး ထင်ပေါ်ကျော် ကြားတာကို သူမသိခဲ့ဘူး။ ၁၉၄၀-၄၂ လောက်မှ သိရတယ်။ နောက်ပြီး ချာဂေါသေသွားပြီလို့ လူတော်တော်များများက ထင် တယ်။ သိပ်အောင်မြင်ကျော်ကြားတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီးဖြစ်လာတာကို မသိဘူး။ နောက်ပြီး အနောက်တိုင်းက စာကြီးပေကြီးတွေကို မဖတ် ရဘူး။ ပိတ်ပင်တားမြစ်မှုတွေ ရှိပေမယ့် ဆက်စပ်မှုရှိနေအောင်တော့ ကြိုးစား ထိန်းသိမ်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ နိုဗယ်ဝတ္ထုရှည် ကြီးတွေ၊ ကဗျာတွေကို ထုတ်ဝေနေကြတာဆိုတော့ ၁၉၃၇ ခုနှစ်မှာ အင်္ဂလိပ်ကဗျာစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ကျွန်တော်တို့ ထုတ်ခဲ့တယ်။ တော်တော်ကောင်းတဲ့ စာအုပ်တွေပါပဲ။ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး ဖြစ်တဲ့ စတာလင်ရဲ့ သုတ်သင်ရေးကာလများမှာပင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အမေရိကန် ကဗျာပေါင်းချုပ် စာအုပ်သုံးအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ သံကန့်လန့်ကာကြီး ကျိုးပြတ်သွားတဲ့အခါမှာ ရော့ဘတ်ဖရော့စ်တို့၊ ကားလ်ဆင်းဒဘတ်တို့၊ အက်ဒဝပ်စတိုင်ကင်တို့ ရောက်လာပါတယ်။ အမေရိကန်၊ ပြင်သစ်နဲ့ အင်္ဂလိပ်အနုပညာရှင် ကြီးတွေ ရောက်လာပါတယ်။ အဲသည်လို ရောက်လာတဲ့အချိန်ဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက် မဟာအားလပ်ချိန်ကြီးပဲ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် တို့ဟာ စိတ်ဓာတ်ပိုင်း ဆက်စပ်မှုမရှိခဲ့ပါဘူး။ နိုင်ငံခြားမှာ ဖြစ်ပျက် နေတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး သတင်းပြည့်ပြည့်စုံစုံ မရခဲ့ပါဘူး။ နမူနာပြော ရမယ်ဆိုရင် ဘရေဇျောက်ရဲ့ နောက်ဆုံးနှစ်ကာလများမှာ မိတ္တူစက် တွေကို သွင်းခွင့်မပေးခဲ့ဘူး။ ကိုယ်ပိုင်ဖက်စ် မရှိနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့် သတင်းမရနိုင်ခဲ့ဘူး။ ကိုယ်ပိုင်မိတ္တူစက်မရှိနိုင်ခဲ့ဘူး။ မော်စကိုမှာ

နိုင်ငံခြားသတင်းစာ ဝယ်လိုမရခဲ့ဘူး။ စာကြည့်တိုက်ရဲ့ သီးသန့် အခန်းတချို့မှာပဲ ရှိခဲ့တယ်။ သီးသန့်ခွင့်ပြုချက်ရှိမှ ဝင်ဖတ်လိုရခဲ့ တယ်။ အဲသည်တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကျွန်တော်တို့ပညာရှင်တွေ၊ ပညာတတ်တွေဟာ အလွန်ကြမ်းတမ်းခက်ထန်တဲ့ ကာလကြီးကြောင့် ယုံကြည်မှုဆုံးရှုံးသွားတာမျိုး မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ပညာတတ်တွေဟာ အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ လက်ရာတွေ ကို ဖန်တီးခဲ့ကြလို့ပါပဲ။ ပန်းချီပြပွဲတွေတော့ မလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ဝတ္ထု တွေ၊ ကဗျာတွေကို မထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့စာတွေတော့ ဆက်ရေးနေခဲ့ပါတယ်။ စာရေးတာကို မစွန့်လွှတ်ပစ်ဘူး။ ပွင့်လင်း ရာသီအတွက် အသင့်ဖြစ်နေတယ်။ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး (ပီရီစထရိုက်ကာ) ကာလလည်းရောက်ရော ကျွန်တော်တို့ဟာ အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ စာအုပ်သစ်တွေ အများအပြားကို ထုတ်ဝေကြ ပါတယ်။ အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့ ပန်းချီကား အများအပြားကို ပြပွဲလုပ် ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်လည်တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။

မေး။ ။ စစ်အေးကြောင့် ဆိုဗီယက်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ ဘယ်သူ အကျိုးအမြတ်ရှိခဲ့တယ်လို့ ဆရာ ထင်ပါသလဲ။

ဖြေ။ ။ ဗျူရိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ပဲပေါ့ဗျာ။ အဖြစ်ဆိုးတာက ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကျိုးအမြတ် အရဆုံးကိစ္စဟာ လက်နက် ပြိုင်ပွဲပဲဗျာ။ သူ့ထက်အမြတ်ကြီးတာ ဘာမှမရှိဘူး။ အမြတ်လည်း ကြီးတယ်။ လူတွေကိုလည်း အလုပ်ပေးတယ်။ စစ်အေးလည်း ပြီးရော လက်နက်စက်ရုံတွေ ပိတ်ပစ်လိုက်ရတော့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေအတွက် အသုံးစရိတ် ဘတ်ဂျက်ကိုလည်း လျော့ပစ်တယ်။ လူတွေအများ အပြားလည်း အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သွားတယ်။ တော်တော်ဆိုးတဲ့အဖြစ်

ပါ။ ဒါက မကောင်းသံသရာလည်သလိုမျိုးပဲ။ လက်နက်ဖြင့်ပွဲဟာ အလွန်စရိတ်ကြီးတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတချို့ကို ချမ်းသာကြွယ်ဝစေတယ်။ ငွေရအောင်လုပ်ပေးတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်ပွဲတွေ တည်ရှိနေတာပေါ့။ လူတွေ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် သတ်ဖြတ်နေကြတာပေါ့။

မေး။ ။ ခြုံငုံသုံးသပ်တဲ့မေးခွန်းကို မေးပါရစေ။ စစ်အေးဟာ မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့အရာလို့ ဆရာထင်ပါသလား။

ဖြေ။ ။ စစ်အေးဟာ အရှိတရားတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အစစ်အမှန်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ပြန်ဆုတ်လို့မရတော့ဘူး။ သမိုင်းကို ရုပ်ရှင်လို အသစ်ပြန်စလို့ မရနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် စစ်အေးဟာ တကယ်တော့ မလိုအပ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အမြင်အရ ဆိုရင် သမိုင်းမှာ မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ စစ်ပွဲရယ်လို့ တစ်ခုမှမရှိပါဘူး။ စစ်အေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စစ်ပူပဲဖြစ်ဖြစ်။ ရင်ပြင်နီမှာလုပ်ခဲ့တဲ့ အောင်ပွဲနေ့ကို သတိရမိပါတယ်။ တကယ့်ကို လူတွေပျော်ကြရွှင်ကြတဲ့ပွဲပါပဲ။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတွေ၊ ပြင်သစ်လူမျိုးတွေ၊ လေယာဉ်မောင်းသမားတွေဟာ ဂူဗိမာန်ပေါ်မှာထိုင်ရင်း ပုလင်းတွေကို မော့သောက်နေကြတယ်။ စစ်ကြီးပြီးသွားပြီ။ ကြီးကျယ်တဲ့ အနာဂတ်က တို့ကို စောင့်လင့်နေပြီ။ ငါတို့တော့ ကမ္ဘာသစ်ကြီးတစ်ခုထဲကို ဝင်ရတော့မယ် စသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ထင်မှတ်ယူဆခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ စစ်အေးဖြစ်လာတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မဟာမျှော်လင့်ချက်တွေအားလုံး ပျက်သုဉ်းကုန်တော့တာပဲ။ စစ်အေးဟာ လိုအပ်ရဲ့လား။ ဘယ်သူ့အတွက် လိုအပ်တာလဲ။ တင်းမာတဲ့အခြေအနေဆိုတဲ့ စစ်အေးဟာ တရားသေသမားတွေအတွက်ပဲ အသုံးဝင်တာလို့ ကျွန်တော်ထင်

ပါတယ်။ ဗျူရီကရက်တွေအတွက်ပဲ အသုံးဝင်တာလို့ ထင်ပါတယ်။ လက်နက်ပြိုင်ပွဲလုပ်ပြီး ငွေရှာတဲ့လူတွေအတွက်ပဲ အသုံးဝင်တာလို့ ထင်ပါတယ်။ ဒါပါပဲ။

မေး။ ။ မှန်ပါတယ်ဆရာ။ ဒါနဲ့ စစ်အေးကာလအတွင်းမှာ ဆရာ အတွက် အဆိုးဝါးဆုံးအချိန်ဟာ ဘယ်အချိန်လဲ ဆရာ။

ဖြေ။ ။ ကျွန်တော် ပြောခဲ့ပြီးပြီကော၊ ချက်ကိုစလိုဘက်ကီးယားရဲ့ နယ်စပ်ကို ကျွန်တော်တို့ ရုရှတင့်ကားတွေ ဖြတ်ကျော် သွားတဲ့အချိန်ပေါ့။ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးအချိန်ပါပဲ။ ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ နောက်ဆုံးအချိန်အထိ အဲသည်ဖြစ်ရပ်ကို ကျွန်တော် ယုံကိုမယုံချင်ခဲ့ဘူးလေ။ မဟုတ်ပါစေနဲ့၊ မမှန်ပါစေနဲ့လို့ပဲ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်နေခဲ့တယ်။

ကျွန်တော် မှတ်မိပါသေးတယ်။ အဲသည်အချိန်မှာ ကျွန်တော် တို့ဟာ ကရိုင်းမီးယားမှာ ရောက်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရေးဖော် ရေးဖက် စာရေးဆရာတွေနဲ့အတူ ထိုင်နေကြတယ်။ သည်အကြောင်း ကို အတူတူပြောဆိုနေကြတာပေါ့လေ။ ကျွန်တော် ကောင်းကောင်း မှတ်မိပါတယ်။ ကျွန်တော်က အမြဲတမ်း အကောင်းဆုံးကို မျှော်လင့် တတ်တဲ့ စိတ်ကူးစံဝါဒီတစ်ယောက်ပါ။ လုံးဝအမာခံ စံဝါဒီတစ် ယောက်ပါ။ ကျွန်တော်ဟာ ထူးခြားတဲ့လူတစ်ယောက် ဖြစ်နိုင်သူ မဟုတ်ဘူး။ အခက်ခဲဆုံးဆိုတဲ့ကာလတွေမှာပင် ကျွန်တော်ဟာ မျှော်လင့်ချက်ကို လုံးဝလက်မလွှတ်တတ်ဘူး။ ကျွန်တော်က စိတ်ကူး ယဉ်ဆန်ဆန် အသံထွက်ပြီး ပြောလိုက်မိတာ မှတ်မိတယ်။ ‘ဒါ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ လုံးဝမဖြစ်နိုင်ဘူး။’

အတွေ့အကြုံပိုရှိတဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို ပြောပါတယ်။ သူက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းမှာ စစ်သားဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့သူ။ ‘ငါတော့ မင်းကို အားကျသကွာ။ မင်းရဲ့ အကောင်းဆုံး မျှော်လင့်တဲ့ဝါဒကို အားကျသကွာ’တဲ့။ တကယ်က ကျွန်တော်တို့ ဝိုင်းထိုင်ပြီး ပြောနေဆိုနေတဲ့အချိန်မှာ ဘရေဇျက်ရဲ့ တင့်ကားတွေဟာ ချက်ကိုစလိဗက်ကီးယား နယ်စပ်ကို ဖြတ်ကျော်နေပါပြီ။ နောက်တစ်ရက်နံနက်မှာ ရေဒီယိုနားထောင်ကြည့်တော့ အမှန်ပဲဆိုတာ သိလိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော်ပြောပြမယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေဖို့ စိတ်ကူးတာ အဲသည်တုန်းက ပထမဆုံးပဲ။ ကျွန်တော်က ကန့်ကွက်ကြောင်း ကြေးနန်းစာပို့၊ ကဗျာရေးတဲ့အခါ သတ္တိပြောင်တဲ့သူဆိုပြီး လူတွေက ကျွန်တော့်ကို ချီးမွမ်းထောပနာပြုကြတယ်။ တကယ်တော့ သတ္တိမဟုတ်ဘူးဗျ။ ကြောက်လို့ လုပ်လိုက်တာ၊ ကြောက်လို့။ သည်လိုကြေးနန်းစာပို့ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်မသေမိအောင် လုပ်လိုက်တာ။ ဒါပဲ။ ဘာမှမလုပ်ဘဲ ပါးစပ်ပိတ်နေရမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်လိပ်ပြာသန့်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ရဲ့ လိပ်ပြာစိတ်ပေါ်မှာ ဝန်ထုပ်ကြီးပိပြီး ကျွန်တော် မနေနိုင်ဘူးလေ။

မေး။ ။ စစ်အေးဟာ ဘာကိုများ စွမ်းဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသလဲ ဆရာ။ (အတန်ကြာ ရပ်နားသည်) အကောင်းလား၊ အဆိုးလား။

ဖြေ။ ။ စစ်အေးဟာ ကမ္ဘာကြီးအတွင်းက အရာပေါင်းမြောက်မြားစွာကို သုတ်သင်ဖျက်ဆီးပစ်ပါတယ်။ စနစ်နှစ်ခုလုံးမှာရှိတဲ့ အရာတွေကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲသည်လိုပဲ ကျွန်တော် ယူဆပါတယ်။ အရင်းရှင်စနစ်ကိုလည်း ပိုပြီးအတ္တဆန်အောင် လုပ်ပေး

တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း ပိုပြီးအတ္တဆန်လာအောင် လုပ်ပေး
တယ်။ စနစ်နှစ်ခုလုံး ငါမှငါ ဖြစ်လာတယ်။ နောက်ပြီး အသက်၊
ဘဝများစွာကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါတယ်။ မျှော်လင့်ချက်များစွာကို ဖျက်ဆီး
ခဲ့ပါတယ်။ စွမ်းရည်စွမ်းပကား များစွာကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် စစ်အေးအတွင်းမှာ ကောင်းတဲ့အချက်များ
ရှိမလားလို့ စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် တစ်ခုတော့ ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါက
စနစ်နှစ်ခုရဲ့ ယှဉ်ပြိုင်မှုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အလွန်အန္တရာယ်ကြီးတဲ့
ယှဉ်ပြိုင်မှုပါ။

ကမ္ဘာကြီးအတွင်းမှာ နိုင်ငံရေးစနစ်တစ်ခုတည်း၊ တစ်မျိုး
တည်း ရှိနေမှာမျိုးကို ကျွန်တော် သဘောမကျပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ
ဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ သည်ယှဉ်ပြိုင်မှုကို လိုအပ်တယ်။ ဘာကြောင့်
လဲဆိုတော့ စစ်အေးမရှိဘူးဆိုရင် ယှဉ်ပြိုင်မှုမရှိဘဲ ဖြစ်သွားမယ်။
ဒါပေမယ့် ဒါက သိပ်အန္တရာယ်ကြီးတဲ့ ယှဉ်ပြိုင်မှုပါ။ ဘာကြောင့်
လဲဆိုတော့ သည်ယှဉ်ပြိုင်မှုဟာ အလွယ်တကူနဲ့ စစ်အေးမှ တကယ့်
စစ်ပွဲဆီကို ပြောင်းလဲသွားနိုင်တာကိုး။

စနစ်အများအပြားကို စံချိန်စံညွှန်းတစ်ခုအဖြစ် တပြေးညီ
အောင် လုပ်နေတဲ့ကာလမျိုးမှာ ကျွန်တော်ကတော့ သည်ကာလကို
ကမ္ဘာကြီးရဲ့ စိတ်ဓာတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မက်ဒေါ်နယ်လိုက်ဇေးရှင်း
(SPIRITUAL Mc.Donalization of the World) လို့ ခေါ်ပါမယ်။
သည်လိုကာလမျိုးမှာ တခြားအန္တရာယ်တွေလည်း ရှိသေးတယ်။
အခုအချိန်မှာ အမေရိကန်က ခေါင်းဆောင် ဖြစ်နေတယ်။ ဒါဟာ
စိတ်မကောင်းစရာပဲ။ သည်လိုပြောတာဟာ အမေရိကန်နိုင်ငံကို
မလေးစားလို့ ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးအတွက်

တာဝန်ကို နိုင်ငံတစ်ခုတည်းကပဲ ထမ်းထားရတာဟာ အလွန် အန္တရာယ်ကြီးတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြီးကျယ်သူ ဖြစ်ချင်တဲ့ စိတ်ရူးထမှုမျိုးဟာ တကယ်တော့ အားနည်းချက် တစ်မျိုးပဲလို့ ထင်ပါတယ်။ ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်ဖြစ်နေပြီးတော့ တခြား နိုင်ငံတွေရဲ့အကြောင်းကို မသိတာဟာ အလွန်အန္တရာယ်များပါတယ်။ ကျန်တဲ့ကမ္ဘာနိုင်ငံအားလုံးရဲ့ တာဝန်ကို ယူရဲတဲ့နိုင်ငံအတွက် ဒါဟာ အလွန်ဘေးများလှပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့တော့ ကမ္ဘာကြီး အတွက် တာဝန်ကို အားလုံးပဲ ယူသင့်တယ်လို့ မြင်ပါတယ်။ တကယ်က ကုလသမဂ္ဂလိုအဖွဲ့ကြီးပင် ပြီးပြည့်စုံတဲ့အဖွဲ့ကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ အနာဂတ်ကာလမှာ ကမ္ဘာအစိုးရအဖွဲ့လို့ ခေါ်ရမလား။ ကမ္ဘာကောင်စီလို့ခေါ်ရမလား။ ဘယ်လိုခေါ်ရမှန်း ကျွန်တော် မသိဘူး။ သည်လိုအဖွဲ့တစ်ခုခု ရှိလာမယ် ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တာဝန်ကတော့ စုပေါင်းယူရပါမယ်။ တကယ်လို့ နေတိုးအဖွဲ့က ပိုမိုကြီးထွားလာပြီး ရှဂက နေတိုးထဲမှာ မပါဘူးဆိုရင် စစ်အေးဖြစ်လာ နိုင်ပါတယ်။ အလွန်အန္တရာယ်ကြီးနိုင်ပါတယ်။ တစ်ယောက်ယောက် ကို ချန်ထားမယ်ဆိုရင်၊ အထီးကျန်ပစ်ထားမယ်ဆိုရင် အဲသည်လို အလုပ်ခံရတဲ့သူဟာ အဖော်မဲ့ခံစားရပြီး ကြောက်စိတ်ဝင်လာမှာပဲ။ အနှိမ်ခံရသူလို့ ခံစားရမှာပဲ။ သိမ်ငယ်လာမှာပဲ။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ နေတိုးအဖွဲ့ကို လူတိုင်းနဲ့ မဟာမိတ်ဖြစ်လာအောင် လုပ်ဖို့လိုတယ်။ လူတိုင်းအတွက် တံခါးဖွင့်ထားတဲ့အဖွဲ့ဖြစ်လာအောင် လုပ်ဖို့လိုတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူ့ဘောင်လောကကြီးအတွက် ဘုံရန်သူတွေ အများအပြား ရှိလာလို့ပဲ။ လူတိုင်းကို ဖိတ်ခေါ်မယ့် အဖွဲ့အစည်း သစ်ကို လိုတယ်။ အခုအချိန်မှာ အလွန်အန္တရာယ်ကြီးတဲ့ ဗုံးလက်

နက်မျိုးတွေကို အလွယ်တကူ ထုတ်လုပ်လာနိုင်နေပြီ။ သိပ်လွယ်ကူ
နေပြီ။ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဗုံးလက်နက်တွေ ကိုယ့်
ဘာသာ ထုတ်လုပ်လာနိုင်နေပြီ။ ဒါ့ကြောင့် စစ်အင်အားစုတစ်ခုခု
ဟာ စစ်အေးအသစ်တစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်နေပြီ။

မောင်သာမည